

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Alexandri Achillini Bononie[n]sis de orbibus libri quatuor

Achillini, Alessandro

Bono[n]ie, 07.08.1498

Liber Tertius

urn:nbn:de:hbz:5:1-38553

cōstitū^{as} in eē p corp^o declarauit Ar^{leo} moueri ad motū corpis motū ab ea. s. alio^o ē ipol^o q aia mo^o ueat in loco s. n^o inte^o ē pstitū^o i eē p corp^o. q n^o inte^o mo^o in loco. Cōfir^o cū declarauit Ar^{leo} aiaz moueri addidit te^o co^o 63. intelligē forsan altez est. vbi nō intellectu excipi a moueri qūo at anima mo^o declarat Au^{is} ibi co^o 65. f. pp f b m p qd cōstituit qd p3 ibi ex te^o co^o 66. inte^o fortassis diuinū qd ē impassibile. r. c. r. Au^{is} ibi ma^o est ex hoc sermone q impol^o ē aiam moueri in qbusdam ptibus. f. inte^o n3 eē n3 accidētalit. Cōfir^o ma^o 8^o. phy^o co^o 51. r. 52. rō pp quā motor mo^o est qz pstituit in eē p motū. sed n^o inte^o cōstituit. r. c. q n^o intellectus mo^o. Quarto magis remote sunt a nō motus intellie qz quātitates s3 quātitates sunt nō p ac^o mobiles. qz intellie n^o mobiles sunt. p3 b^o 3^o. meth^o co^o 3^o. mathe^o quāuis sint i re mo ta nō mouent nisi accidētalit. r. 4^o phy^o co^o 9. trāslatio sup^oficiey r. vltimoz r. vlt successio eo rū sup vbi p accūs est qd nō est ita in corpibus. cōfir^o puncta mo^o nō pnt 6^o. phy^o. te^o co^o 9. Cōfir^o ma^o 3^o qz centz celi impol^o est mo^o. Cōfir^o 4^o. qz impol^o est ipō moueri. qz fortiori impol^o ē intellectu mo^o. Ad p^o illa q in fine motus cōn tur loco ipius mobil^o sunt p se diuisiua aut p accūs punctū aut nō eē loco neqz intellectus equat aut totuz mo^o qd mo^o r eius mā: r ēt for^o si cāta sit a mā r accūs extēsa tota. pfunditate illius s bti. de biis igit q i fine motus equat loco loqz Auerrois in aucte p dicta. Ad pfirmatiōez motorz p acūs qdā a se mo^o r qdā ab alio. distinctio est Aristo. 8. phy. te^o co^o 52. tūc dōz q motū p accūs a se nō aīne mouē p. oīe. n. tale corruptibile est aliū at motū p accūs nō a se s3 ab altero aīne mouē p ta le at nō est nisi intellectus inf s bales foras. r tūc pfi derādū ē sup mobili ab intellectu an sit corrup^o fm f bāz. r tūc tal inte^o aīne mouē nō p. cuiusmodi ē inte^o pol^o. Si at mobile sit aīnū. tūc illi inte^o aī ne mouē pnt. qz tū respiciūt finem intrāsmutabilez aīne mouent. S3 qz qstū est de se possent respicē fi nez trāsmutabilez nō tū inqstū itellie s3 inqstū sū mouētia pp finez. iō qstū est d se nō faciūt aīnū mo tū s3 deus glōsios est q aīnū motū facit hāc sniaz voluit Auerrois i d s bā orbis cap. 4. dicens r cū pfidrauit. f. Aris. in stutibz appetitiuis cālestibz inuenit eas moueri ad appetibile nobiliss ipis. r f bdit r inuenit eas finitaz pōaz. r f bdit cā pti nuatiōis motus eaz nō est ista stus q mouet: s3 illd qd largit eis pti nuatiōez est aliq appetibile r. c. Ad 2^o expōit ibi co^o 100. Auerr. trāsmutatōez idest cōruptiōz. r tūc s b spūali cadit cōp cāleste vltelligat d p cā r aliis itellis qbz nō ac^o trāsmu tatio r l3 aliq eaz denoiēt extrifeca denoiatiōe

moueri nō tū intrifeca. Ad 3^o inte^o i auc^o ad ductū aīas cāloz nō mo^o p se n3 p accūs a se cū quo stat q aliq eaz moueat p accūs ab alio. snia ē Aris to. 8. phy. te^o co^o 52. orz igit motus ab itellia ci tra p^o a 2^o itellia mo^o. f. a p^o r p^o itellia mouet de pendēte itelliaz mouet ēt idē orz a dpēdēte itellia r nō mo^o itellia depēdēs. Eodez igit motuz: v a p^o motore dpēdēs ē hic motus: mo^o itellia dpēdens quo motū nō mo^o itellia dpēdēs: vt a nō p^o ē ille mo tuz. Ad pfir^o p3 ex dict n^o 3 formā mouē se nisi pstituta sit i eē p cōp cū q stat ite^o dpēdēs mo^o p accūs ab alio. Ad 4^o accūtalitas magnā bz latitudinē c^o ps vilior cōpetit for^o ipfectiōibz. f. s blunariibus corruptibilibz. ps pfectiōz ppetit for^o pfectiōibz puta itellectui dpēdēti. for^o at cor poze se tenent ex pte corpōz r i mobilitate eis s multū ppinqz. s. n. distibiles dione s bti i quo s f3 Aristo. in pnt r 3^o celi te^o r co^o 7. Ad pfir^o pūcta p se mo^o nō pnt ymo pzio d gndē co^o 29. n3 pūctū n3 linea n3 sup^o s3 in loco n3 f3 se n3 f3 acūs q vt mathe^o s3 mo^o nō pnt. qz vt s3 in ite^o r cētz corpis cālesti mathe^o ē imol^o centz at nāle siue sit pūctū i fra siue sit mi^o nāle frā siue sit tota tra mo^o lo^o f3 accūs l f3 pte. in alijs at a cālo nō daf mot^o pfecte sphæric^o iō nō daf i alijs corpibz cētz qescens eis cir^o motū dūmō nō sint pcaua. Ad a^o pfir^o pce^o ipō r motū nō moueri r ne^o p^o l3 in acūte extēso extēsiōe s bti nō inueniat rō pp quā sibi pnt motus attribui tū in itellia qzuis inextēsa sit in ueniri pnt. pcedr tam q motus circularis corpis alē bi existēti ē alibi r pcedr motū mo^o mō q^o intel lig^o mo^o nō possūt. Ad at dixit Aristo. 2^o topi corz cap. 3. Ad ābulatio nō mouet intelligit genus nō pdicari d sua s pē dnoiatue. S3 eēntial r qdita tiua esse d3 b^o pdicatio. Ad at d 5. phy. te^o co^o mti iō. r i 7. f. motū nō moueri intelligit q nō s bci tur motus motū: n3 iminat motus motū. Sic etiā intelligo Aristo. ii. methaphy. qz nō ē mot^o motus n3 gndis gndē nec totalit pmutatiōis permutatio. Sedz at vitatez in dict d deo nō est falsitas: nisi no mine dei filiū altissimi yhesū xpz benedictū pphē deref. s3 in dict de intelligentiis sic. vt in p^o r 7^o. Sūt. n. intelligentie recte localit mobiles adinuif aliq. an at assumido corp^o vlt n theologis discutiē duz relinqua. r in hoc claudif liber secundus.

Alexandri Achillini Bon. de orbib^o liber. iij.

Arca

nāz totū cāli sit hoc dubiū p^o an itellia sit forā dās eē cālo. In hac qōne p^o qttuor fundamta subiciā. Sedo qnqz ponaz pōnes s bāz cāli ape rientes. Primū suppositū dare eē triplicet intel

ligi pot primo effectiue et de hoc satis dixi in primo ope q^o. 2^o. scdo mo formalit et sic legimur hic tertio mo finalit ad modu loquedi Au^o in de s^o ba orbis ca^o 4^o. dator cotinuationis motui e dator ee oibus alijs entib^o. materia aut e recipe ipsum ee quauis causaret ipsum. Premitto scdo q no est alqd aial nisi forma subalis illius formet s bz omne enim animal est substantiale composituz ex actu et potentia quae sunt materia et forma illius e enim animal anima et corpus 2^o b anima te^o co^o io. et p^o physicozum textu et co^o 17. et neqz qre ex illis fiat vnum querendum est dixit Aristoteles scdo de anima textu co^o 7^o. et 7^o. metha^o te^o co^o menti. 4^o. vnum enim est actus et reliquum potetia to vnu sut pz 2^o ex Aristotele 8^o metha^o te^o xtu co^o 15. Preaccipiendum tertio q ad hoc vt forma substantialis comunicans esse suum materiae sit actus primus quo alqd sit aial oz ipsaz ee principium cognoscendi et mouendi. qz omne animal est cognoscituum sensu aut intellectu et e mobile in loco vel ad locum. Hoc aut nomine materia vtor hic vt e analogum ad materiam in actu et ad materiam in potetia. et similiter hoc nomine forma vt e analogu ad imateriale forma et malez. Subiungendum quarto q p caelum non intelligo orbem subiectu intelligentiae. sed intelligentia et orbem simul. Quantu ad secundum principale sit p^o 2^o. Caelum est compositum ex materia et forma hanc ponit Auer^o 2^o caeli co^o 3^o. Recipiens istam formam et adunatum cu ea est corpus caeleste qua demonstrat Auerrois in de substantia orbis in principio. Omne motum ex se componit ex duabus naturis. s. ex recipiente motum et agente eundem. sed caelum mouet ex se qz ex principio sibi int infeco vt alibi demonstratum est. Secundo ad habendum composituz no requiritur aliud qz habere materiam et formam vnita. sed intelligentia est for^o et orbis subiectus e materia. vt 7^o. physicozum co^o 9. et 2^o caeli cometo 3. habet. et sunt vnita vt dixit Auerrois in de beatitudine animae sphaericozu forma e fixa et stabilis in suis materiis. intelligo ly et teneri expositiue qz fixum proprie causatum est aliud est tamen esse causatu in materia et esse causatu a materia Infra etiā subdit intellectus abstracti sunt vere forme dātes perfectionem. et licet dixerit non entes in subiecto. patz ipsuz intelligere no materiales. Theologis aut facillime obuiatur ponētibz animam Christi Ihesus benedicti in triduo corpi esse vnitam. qz qd semel assumpsit diuinum suppositum nuqz dimisit et tamen no informabat anima corpus: qz si sic non fuisset Christus vere mortuus dicēdo imen-

sitatem suppositi tollere q non vnias anima corpi quauis vnias anima et corpus in supposito diuino apud quos est vnio naturalit prior compositione vt d angelo ex tpe corp^o assumēte. Reuertamur igitur ad mēte phylosophoz. et nota in substantiis tres vnionū modos: quibus vnitur actus potentiae: quos tangit Auerrois scdo caeli co^o 3. Prima et maxima vnio est adunatio recipientis et recepti in forma abstracta sunt enim unibilia indiuisibilia spiritalia in genere intelligibilem se habentia vt formatium et formabile: vbi nota dictū ab Auerrois in de s^o destructionū disputatione 3. dubio. 18. seperatum a materia dans finem alicui dat esse illi quoniam forma et finis sunt idē in hac specie entium. ergo dans finem in eis dat formaz quod autem dat formā est agens. ergo dans finem huic et esse est agens iccirco primum principium ē omnium istorum principium. s. agens et forma et finis. Secunda adunatio est media et est adunatio recipientis et recepti in materia in actu et vnu istorū est indiuisibile et intellect^o alteruz vero quātum est non aptum tū perdere actum quem recipit. Tertia et infima ē adunatio recipientis et recepti in mā i po^o et hoc 3^o mēbz piri pōt in vnionē abstracti cum materia. s. intellectus possibilis et h^o vnio ē minor priore qz nō ē act^o ita intim^o po^o sensibilem qn quālibet materiā in po^o contingat in formari de prima intelligo et etiam ab eadem seperari vnde materiae primae soluitur vnio cū intellectu possibili per corruptionez materiae propriā aliud mēbz est vnio non abstracti cū materia in potentia et istorū vnibilem cū materia quodlibet est diuile et quātū p accēs et dissolubile ab altero per dissolutionez dati compositi et vtrorumqz vel vnus componibilem. Ex hoc intelliges Auerrois 3^o. de anima co^o 5. dicentē intellectū qd sit ex vnione intellect^o et intelligibilis sit veri^o vnu qz ex matia et forma. Intimi^o. n. vnium et adunant actus et po^o in genere intelligibiliū qz actus et po^o in g^o sensibiliū. hūit. n. intelligi^o dius nāz actus et po^o qz mālia. Intelliges quoqz Au^o 2^o caeli co^o 3. dicēte de pposito caelesti i pposito forma et formatū sē in eo idē numero s3 dispositionē magis diminutā qz sit adunatio recipientis et recepti in for^o abstracta. Cū igit ex infimo gradu unibilitū fiat cōpositū sic q mā ē idē in po^o qd ē for^o in actu. vt 4^o. phys^o co^o 49. dixit Auerrois a fortiori ex me^o gradu vnibilitū fiet vnu cōpositū et cōpositū caeleste ē verius vnu qz ppositū corrup^o magis. n. itima ē forma s bto cui inseparabil vnit et immediate qz sit forma subiecto intima cui seperabiliter et pcedētibz interminatis dimisiōibz vnit. Scdo

ppo^m omne agens p aliqd r patiens p a^d est compositum ex mā r forma. s3 cælū est agens in bec inferiora r mouens orbes p intelligiaz. r pati^r p a^d. qz rōne orbis mātr mo^r r c. r a^o ē Auerrois in de subā orbis ca^o 30. r ar^{do} r respōdendo p3 a^o qz actio facit scire formam r transmutatio mām 8^o met^{ce} co^o 12 r 2^o de gñone te^u co^o 53. Tertio omnez compōz ex subā r acci^{te} puenit compō subāz. qz accidentia terminata nō sunt in subto nⁱ rōe forē. Compōz aut ex subā r acci^{te} in cælo visu adinuā te rō manifestat. Istā rōm pōz pōit Auerrois in de subā orbis ca^o 3^o corpoz quodā est compositum ita qz for^a nō pstituit p mās: ita qz mā est subz tū r nō mā cuius esse sit in po^a. s. corp^o cæleste. Quodā est compositum ex mā q est in po^a r fō mā q pstituit p mās. s. corpa generabilia r cor^{ia}.

Cōtra pōz arguo ex nā compōiti. Omne compositum ex mā r for^a est corruptibile Auerrois in de subā orbis ca^o p^o. s3 cælū nō est corruptibile.

Tū qz oē ppositū est nouū iz me^{ce} co^o 39. s3 cælū nō est nouū. hāc rōez exemplarit ponit Auerrois foriorum ca^o p^o. Et si dicis glosādo maiorez. i. in omni composito est nouitas r in cælo est mot^o.

Cōtra rō est p Auerrois ibi dicentez nⁱ dicat aliq componi p se. r hoc reprobat ibi dicens: si aliqua essent que componerent p se: tūc exirent d po^a ad actū p se: r mouerent sine motore p se. ex quo p3 nouitatez esse in vnōe componibiliū. Tū qz cælū est corpus simplex qz mot^o eius est simplex. ergo nō est in cælo compō. Cōfirmat p Auerrois in destructōe dñ^{is} dispu. 3^a dubio 21. cælū est sim^{le} p Auerrois alr ipm esset corruptibile r in fō inte^u essz qñitas. Scō ex nā forme component. se^r deū r intelligias esse vilita r impfca. qz essent componibilia r apta esse ps. Tū etiā Auerrois in de subā orbis cap. 3: dixit motorem non existē in re mota quō i^o ibi fit ppositio. Tū itio se^r intelligiaz est se quātā. qz ipsa est dās esse corporeuz. Tū qz non communicat māt quātitas nisi p intellectum

Tūz etiā daf minima r maxima quātitas quā potest intelligia informare. gñ intelligia quātā est. Tertio ex nā māt Auerrois in de subā orbis cap. fo loqns d subiecto corpe intelligie dixit est indiuiduū dmo^{us} r ens dmo^{us} i ac^u hñs fi^{is} i ac^u. Ex q^o in fero qz h^o corp^o est forma r nō mā. gñ ipse nō ē p se vnibile forme. s. intelligie. Tūz qz ex duobus extistentib^{us} in actu non fit vnū 7. methaphisice textu co^o 49. est aut intelligia in actu r orbis in actu.

Quarto corpa cælestia non componunt ex mā r for^a fo cæli pmento primo r alibi pluries. imo est bec 9^o dñois ei^o in d subā orbis cap. fo omē in quo est po^a in sba non est nisi ad duo p^odic^{ia}. s. ad

esse r ad non esse. s3 cælū non est in potentia ad p^odictoria gñ r c. Ad p^m generationis r corruptio nis s3 est mā in potentia non at mā in actu ideo omne ppositū ex mā in potentia est corruptibile non at ppositū ex mā in actu. cælū aut ppositū est ex mā in ac^u. r non ex mā in potentia. Ad p^ofirmationem soloz datā in argumento asserui in p^omo ope. Teneo igit eā ad replicationem. Nouū esse p^o in vnione pponibiliū qle repit in ppositū generabilib^{us} r corrup^{us} hoc at esse nouū infert in: cipe esse ideo tale esse nouū repugnat æterno. Aliud est nouū non in sba r vnione pponibiliū s3 in accidentib^{us} vt motu r lūie r bec nouitas in corpe æterno repit r non infert bec nouitas corp^o sic nouū incipe aut incēpisse r c. r p^oseqñt non infert corruptibilitatē in sba hāc distinctionē ponit Auerrois 8. phy^o p^omo 15. dicens dari mediū inter gnābile r corruptibile r æternū qd quodā mō est æternū r alio modo est gnābile et nouū. et tale est corp^o qd mo^r cir^o qd est gnābile qñtū ad vbi et manens qñtū ad sba. et tunc p^otinuanda est sententia Auerrois in argūto sic: Cū 2^o sit nouitas. s. i motu et vnione pponibiliū. s3 in deo non est nouitas per motū qz p aduersariū de^o est immobilis. gñ in deo erit nouitas pponibiliū. Ad aliā p^ofirmationez cælū est sim^{le}. qz non mixtū. est tamē ppositum ex ac^u et potentia. et h^o m^o est etiā ellementū gnābile.

Ad p^ofirmationem Auerrois respondeo p p^o3 met p^oz ifra dubio 23. talis sphaera dicit simplex p vt non pponit d forma et mā po^oli. Ad 2^m ex pponibilitate forme non seq^r impfectio n3 vilitas. s3 illa ex mā s3 12. methaphy. comito 30. s3 for^a ma p suā informatōem p^omunicat suū eē māt aut pposito. iō pfectio ē i forā daf eē r non vilitas. s3 enim intelligie elita corpoz motoz ab eis 12. methaphy. pmento 37. Ad p^ofirmationem prima respondeo p duo dicta Auerrois inde sba orbis capi. primo forme cælestiū existūt in suis sbris tali existentia qz non diuidunt p diuisione z sui sbrti. aliud dictū forme cælestiū nō extit in suis sbris 2^m qz dī^{co} s3. Ad 2^m p^ofir^o qz corpeitas ap^o Auerrois p^o phy^o 2^o 63. ē trina dimēsiō. r nō ē sba. iō dico qz dās eē corpeū p^opinqz et for^a qñtū ē aut qñtitas et^o nō dat itelligētia eē corpeuz. alio modo r mote et finalit et^o dās esse corpeuz p^o non esse qñtuz. et isto modo dat itelligentia corpeuz eē. Ad 3^m p^ofir^o p^oce^o qz nō p^o qñtitas cæli iformare s3 suū nisi ipm sit subālū actuatū p itelligentiā. n. n. mā non hñs eē existere subāle p^o p^ostituere acñs in eē ex hoc at non seq^r itelligentiā qñtificari. qz ipsa nō recipit qñtitatē n3 denomiatiōē ab ea. Ad vltimaz non daf max^a aut minima qñtitas quam

possit intelligia informari. s3 dat maxima et mi^{ma} q3
tias q natura3 itellie iformat3 suuz iformabile est
apta seq et hoc no arguit q3tate itellie. Ad 3^m
pce^r orbē eē ens demonstratū et hīe figurā: sed ab
itellia et nō de se. ideo ne^r p^a qua ifer^r q cæluz est
forma. Ad p^{ri}m^m ex duob^{us} i actu ultimatō vni
tis nō sit vnum per se: sed mā cæli l3 sit i actu res/
pectu so^re si habite. q3 nō ē apta recipe formā quā
nō h3. tū r^u itellie q ē so^ra bita ipe orbis ē f h3. s3 r^u
et r^u mot^u q3uis possit orbis dici pōlis r^u p^{ri}m^m mo/
tus future. pōt i^r orbis cū itellia facere vñū p se.
Ad 4^m si est sermo de orbe subito itellie bñ ne
gat cælū compōi ex mā et so^ra. s3 p cælum itelligi
d3 al cæleste. et q3 apud cōem illi^m tpis vulgatum
modū loquēdi pp famositate opionis Aūicēne
p compo^{si} ex mā et forma itelligebat compo^{si} ex
mā i po^a vt ex dest^u dest^u disp^u 4^a du^o 2. collr. iō
negat Auer^{ro}is alū cælum eē compo^{si} ex mā et so^ra/
ma vt 2^o cæli cōmēto 71. et alibi. s3 cum istis stat
cælum compōi ex itellia abstracta et ex mā i actu
ex qbus nulluz corpus hic exñs compōit. ideo di
xit philosophus p^o methēoz loquēs de cælo tāq3
nulli eoz q3 apud nos idem exñs. et Auer^{ro}is i de
subā orbis cap^o 3^o. Corp^u æternum et ñ æternum
nō cōicāt i aliquo oio. Ad Auerroim po^a i f hā
ē po^a ad formā nouā subālem recipiēdam. et p3 q
n^o ē cōtra dtermiata. Cōtra dat^u istis perit de^o
Ar^{ro}is octauo phy^o 7^o te^u co^ll 79. si possz eē q po^a i
corpe compo^{si} ex mā et forma suscipit motionē
i ifi^m tūc ifi^m eēt mai^r ifi^o p^o p^a q3to corp^u sen/
sibile fuerit maius tāto tēpus i quo suscipiet mo/
tiōem erit maius. et sic motio erit a^o r^u ifi^o motō
i corpe maiori erit a^o r^u ifi^o motōe i corpore mino/
ri. et ifi^m suscipiet ifi^m. It3 vt rñō ponēs cælū ifi/
nitū exten^u s3 nō itē^u q3 Ar^{ro}is suppōit ibi virtū/
tē ifi^m i b^r tpe agere effectū equalē virtuti fite. et
sic lo^r de itē^u ifi^o et nō de extē^u. Itē perit a^o
de^o Auerrois i de subā orbis ca^o 3. cælū recipi mo/
uere ifi^m q3 cælum ē corpus sim^r. p3 q3 oē corp^u
compo^{si} ex mā et so^ra ē finite receptōis sicut ē fi/
nite motōis i aliud. Ad p^{ri}m^m et scōm de^o Ar^{ro}is et
Auerrois procedūt de compo^{si} ex mā in po^a qā
illius so^ra i maiori qñto ē maioris virtut^u q3 sit in
pte illi^o. sed in cælo in pposito ñ est a^o r^u sub ālis vir/
tus i toto q3 in pte. suppōit aut ibi Ar^{ro}is actūam
po^a maiorem agere equalē in miori tpe. q3 ex ea
seq3 si ifi^o itēsa virtus est: ifi^o itēsa virtus a/
geret in instāti p^o est f^m cōsequē^r bñ^o. q3 añs isti^o
est falsum. Si autēz virtus motiua cæli ifi^o tpe
mouēs est3 corporea. illa est3 ifi^o itēsa. Secū/
da p^o cælū ē viuēs. hāc cōclusiōem secūdū expō3
Alexātri intēdit pñs po^a cæli te^u cōmēti 100. di

cēs optīmā bitā ducētia eam so apte pōit Auer
rois in destructiōe destructōuz disp^u 3^a. du^o 13. di.
cæli sunt viui. probat 9^o oē compo^{si} cuius forma
subā ē aia ē viuēs. sed cælū ē compo^{si} cuius for/
ma subāstia ē aia. ergo et. Pro declaratiōe mi
noris nota q3 cū Ar^{ro}is scō de anima te^u co^ll p^{ri}m^m
p^{ri}m^m ifi^o se traditurū diffi^o aie cōissimā dixit ibi
te^u co^ll 4^a. anima ē subā sicut spēs corpōis phy/
fici po^a vitā habēt: q3 est cōis oī aie mām in po^a in
formātū. q3 p3 ex declaratione qd sit po^a vitā bñs
posita ibi textu cōmēti 3. f. bñs p^{ri}m^m p se nutrimē
ti et aug^u q3 solū vegetabilibus puenit de q3 p^{ri}m^m
intendebat. q3 tñ recordabāt itelliaz q3 sūt anime
corpōuz cælestiū et sub3 methā^o ibi subiūxit in te
xtu co^ll 7^a. Si aliqd cōe in omni anima o3 dicere
erit vtq3 actus p^{ri}m^m corpōis organici phy^o. cū
i^r hec anime diff^u de itellijs vificē^r vificabif et
eisdē diffi^u. corpōa. n. cælestia physica sūt et nō
artificialia. et sūt o3gāica. q3 instā anime sit: su^r. n.
hic organiciū appropriatē p instā ad opatiōes ani/
me. so^ra. n. magnet^u pte ei^o nata vsus meridiē vtif
ad ferruz expellēdū et septētrionali ad ferruz attra/
hēduz. vt3 expientia. Sic igit p3 illas duas dif/
fi^o nō pueri neq3 organici et po^a vitam bñs pue/
tūtur. Si i^r oñdamus itelliaz eē actū cæli totā
anime diffi^u declaratū erit ei pueire. hoc igit oñ/
damus demo^o Ar^{ro}is assumpta scō de anima te^u
p^{ri}mēti 24. intēdēt cōcludere animam eē actuz cō/
pōis. Omnis actio attributa alicui pp aliq3 duo
necesse est vnu3 sit forma et reliquuz vt mā. sub sū
mo b^o de itellia r^u cæli moti ab ea. et tūc q3 cō/
cludit de^o p Ar^{ro}is animam eē actum corpōis cō/
cludit p me itelliaz esse actum cæli. Cōtra ea
dem a^o vtif Auerrois 3^o de anima p^{ri}mēto 36. ad
probandum intellectū agentem esse formā intel/
ctus speculatiui si ergo cōcludit de itelligētia q3
sit actus orbis: cōcludit de intellectu agente q3 sit
actus intellectus speculatiui. R^o equiuocatio
est in esse. quia mālis anima et itelligētia secun/
dum eorum esse reale informabilibus ab eis vñū/
tur. sed intellectui speculatiuo vñtur intellectus
agens in esse illius intēctionali. Proterea potē/
tia cui compātur anima materialis et itelligen/
tia non differunt pntaliter sicut differunt intellec/
tus agens et intellectus speculatiuus est enim in/
tellectus speculatiuus qualitas anime. et intel/
ctus agens est substantia. cum igitur ex actu et po/
tentia fieri deb3 vnum per se: opoz3 actum et po/
tētiā ad idem genus pertinere. pñs etiā ar^u cō/
cedi potest in sensu in quo oñt Auerrois eē cōce/
dēdū in loco allegato. Induco et aliam demon/
stratiōē Ar^{ro}is 2^o d aia te^u p^{ri}m^m 25. ad oñdēdū idē q3

prius et applico sic. caelum per orbem est potius viuens.
 et per intelligentiam est actu viuens. et intelligentia est ac-
 tus corporis caeli. Ista de^{tes} facta anima dixit
 Auerrois dare causam et esse. intellige tamen potius viuens
 caelum per orbem: non quod alii sit orbis non subiectus in-
 telligens quod sit caelum nutritibile. sed ex natura orbis non est
 caelum actu viuens. sed orbis est receptivus forme
 in se qua recepta caelum est actu viuens. orbis igitur
 non est uita. sed subiectus est vite et c. Ut autem non in
 obscuro procedamus intendentes declarare caelum
 viuere quod sit uita precipiamus. Uita est actus vi-
 ventis. Actus autem 2^{us} primus et secundus dicitur anima te^{us} com-
 menti 2. et 5. Actus primus est forma. Actus autem 2^{us} est
 2^{us} unus est forma operis. Alius est operatio. Quibus
 igitur actus viuens siue primus siue 2^{us} uita est. dum
 sit actus viuens in quantum viuens est. non. n. calefieri ho-
 minis ab igne uita est. ois igitur forma subalis quae
 viuens uiuit siue operis forma siue non. et ois operatio
 illius forme uita est. si igitur forme eorum sunt in vi-
 uente ille non sit uita hoc colligitur ex Auerrois pro^o de
 anima 10^o et 11^o quod igitur aliqua uita est subalis. et aliqua vi-
 ta est actus^{us} id hoc predicatur uita aut viuens potest esse
 subalis et actus^{us}. Ad sit subalis aliquid viuere. pro-
 bat ex textu philosophi 2^o de anima textu commenti
 37. viuere viuens est esse. ergo uita est viuens es-
 sentia. 3^o quod essentialis est predicatio antecedens
 in non ultmate abstracti. sub hoc sensu intelligo
 philosophum 2^o de anima te^{us} commenti 13. distinguere ani-
 matum ab inanimato in uiuendo. quod essentialis est
 eorum dicta per animam: viuere. n. cōe videtur et plati prius
 ethy^o 9. unde vegetabilia per animam vegetabilia viuunt
 et animalia corruptibilia per sensum. 2^o de anima te^{us} com-
 menti 16. Uita autem multi^{us} dicitur ut ibi philosophus. scilicet ana-
 logica multipliciter de uita mali et abstracta. uita
 malem viuendum differt Aristoteles in de morte et uita. est
 masio anime nutritive in calido naturali. Est autem man-
 sio anime anima manens et masio anime est anima quae opas
 aut operatiua est circa nutrimentum mediante calore
 naturali quae est spiritus et est anime instrumentum sic neces-
 sarium. per esse anime naturalis et pro operari eius quod philosophus
 in fine libri de respira^o. dixit uita esse masionez ca-
 loris. et hoc quod uita immediati^{us} in calore est: quod est spiritus.
 id recedente calore impossibile est animam manere.
 huic concordat diffinitio data a philosopho in primo de
 morte et uita viuere est habitus anime cum caliditate quae
 anima. ipsum autem viuens corruptibile differt Aristoteles 2^o de
 anima te^{us} commenti 3. dicens. Est id quod per se ipsum
 alimentum aug^{us} et decrementum habet id est cuius
 principium intrinsecum et essentialis est actus circa nutrim-
 tum operatiuus augendo aut minuendo. tadium. n. vi-
 uimus quod diu nutrimur 8^o. n. physicozū commento

20. nunquam cessat ac^o istius caliditatis naturalis et cum
 cessat tunc est mors priuati. n. alimentum non potest esse 2^o
 de anima commento 48. si a tamen arabice translatois
 loquitur de uita pro operatiuis et non per substantiam anime di-
 xit. n. Aristoteles ibi. 2^o de anima te^{us} commenti 3. et di-
 cere uita augeri nutriri et diminui quod dicat hec o-
 peratiua uita sunt. Quia igitur Aristoteles secundo de anima te^{us}
 commenti 34. declarasset vegetabilia viuere per animam
 vegetabilia ostendit quod operatiua sunt alimento uti. philo-
 sophus igitur ibi declarat virtutem ex ope ut in com-
 mento ibi. ideo uita est anima. cum igitur forma est in ma-
 tura est materia in potius. per se non abiicit actus ut for-
 ma permaneat in ea. id in diffinitio anime potius corp^o
 habere uita in potius et hec potius non abiicit actum. ut di-
 citur secundo de anima textu commenti 10. in hac sententia
 venit prologus primi metaphysice dicens hominum
 genus arte et rationibus uiuit id est homines suum esse sub-
 stantiale conseruare descendendo se a necessitatibus
 vitam interruptentibus. Ad autem uita pro ope-
 rationibus sumi possit adductus philosophus nono
 ethycozū cap. 10. et 10. ethycozū cap. 8. 9. et 10.
 vitam vocans operationem. primo etiam ethyco-
 rum capitulo nono hominis opus vitam quamdam
 ponimus. pro hoc est etiam Auerrois in probe^o
 primi physicozū felicitas uita est. felicitas au-
 tem actio est. septimo politicozū Aristoteles et
 secundo physicozū textu commenti 58. felicitas
 quedam praxis est. eupraxia enim est. secundo etiam
 de anima Auerrois commento 37. Causa istius
 actionis scilicet vite est anima philosophus etiam
 quanto metaphysice textu commenti 23 anima nam-
 que pars quedam est hominis in qua primo est ip-
 sum viuere et nono metaphysice textu commenti
 16. specula^o in speculante et uita in anima. quare et
 felicitas uita namque qualis quedam est. in hac
 sententiam venit illud primi ethycozū capitulo 18^o.
 Somnus dimidium uite est. quia somnus est quies
 virtutum cognoscitiuarum. sed virtutum natura-
 lium non imo melius operatur virtutes naturales
 in somno ob spiritus retractionem in interioribus. nec
 contradicimus alias dictis. sed potius comple-
 mus. Preterea Aristoteles in de morte et uita
 inspirare et expirare viuere est. Preterea Ari-
 stoteles octauo physicozū textu commenti pri-
 mi motus existit natura subsistentibus quod uita. et ex-
 p^o itur ab Auerrois ibi quale. proportioem habet uita in
 rebus uiuis tale. proportioem habet motus in rebus mobili-
 bus. motus autem mobilium est operatio. Si autem intelligat motum
 aeternum esse uitam finem quamdam similitudinem.
 tunc comparatur motus aeternus: non calor: quia
 sic est anime operatio. ergo uere uita. Sed istius
 inferioribus. Et tunc quemadmodum a corde

in totum corpus vita p[er]luit q[uia] anima et eius op[er]a
tiones in aliis membris cōseruāt p[er] effluxiōez spūz
a corde. ita ēt anime in istis inferiorib[us] et op[er]atōes
eaz a deo cōseruāt p[er] effluxiōez mot[us] ab eo. et sic
mot[us] ē quasi vita p[er] q[uo]nto eo vita cōseruāt. Ad
aut possit capi vita p[er] subā op[er]atē p[er] ex Auerroe
2^o de anima cōmēto 2. q[uod] voluit actum 2^m ēē fōrāz
op[er]atē. Et cō^o 5^o eiusdē 2ⁱ diffiniēs actū scōz
Auerrois dixit postrema p[er]fectio est dispō rei p[er]
quā ens agit aut patit in t[em]p[or]e in quo agit aut patit.

Istorum aut acceptionū primum et principale
memb[er]ū est forma op[er]atōis q[uia] istud deo cōuēit. q[uia]
i2 meth^o te^o cō^o 39. declarās Aristoteles deum
ēē vitam oñt q[uod] deus est act[us] int[er]ius. et sic de^o ē vita
In istis ēt in inferiorib[us] nō v[er]o incōuēire eādēz s[ed]
stātā vt dātē ēē actūz primū vt aut op[er]atē esse ac
tum 2^m. Ad p[ro]positū aut cū volum[us] cæluz ēē
viuēs intelligim[us] q[uod] forma dās illi ēē subāle sit
anima et vita. Et hoc 2^o p[ri]ncipal[iter] p[ro]b[atur] q[uod] cælum
est animat[us]. ergo illius forma subālis ē anima.
sumis aīas implicite p[ri]mo cæli cō^o p[ri]mo expli
cādo q[uod] p[er] corpus et mag^{ne} int[er]dum sit. f. corpora
simplicia et p[ri]cipue hūia animas. q[uia] p[er] hūia aīas
cælum int[er]ius 3^o p[er] p[er]fectiōez cō^o 54 sub animatis
cælum comprehendit dūz dixit nō inēiri dīas pōis
nāl[iter] distinctas nisi in aīatis. s[ed] explicite 4^o p[er] p[er]fecti
corū cō^o 5^o et scōo cæli te^o cō^o 2^o q[uod] nō local[iter] for
ma nisi p[er] corporis ab ea formati locatiōem et cō/
mēto 3. 4. et 9^o et te^o cō^o 13. et cō^o 60. et in de subā
orbis ca^o 4^o nō fuit dēcūz cælū h[ab]ere animaz nisi p[er]
pter appetitū ext[er]i[us] in eo et motūz localem. et ē 9^o
demonstrata 2^o cæli te^o cō^o 61. q[uod] etiam vti[us] Auer
rois in destruc^o d[icitur] 1^o dispu^o p[ri]ma dubio xi. Dē
hūis figurā fiatam et motum in loco ē animatum.
corpora. n. simplicia q[uod] nō ab anima mouēt mouēt
a g[er]ente vel remouēt. p[ro]hibēs. Cælum aut est in
generabile et mot[us] ei[us] est nō impedibilis. s[ed] cæluz
h[ab]et figurā terminatā et c. et Auerrois ibi et in 12 me
thaphisice cō^o 25. oñ nobili[us] animato ē animat[us]
2^o d[icitur] generatione animaliz. viuens nobilius nō vi
uente s[ed] cælum est animato nobili[us] 2^o p[er] p[er]fectiōez
cō^o 45 et 46. Ad seruat Auerrois aut ei[us] trāsla
tor compatiuoz aut suplatiuoz disti[n]ct[us] et 2^o cæli
cōmēto 68 primū cæluz est p[ri]ncipiū et cā in dā
do cui[us]z viuo suā vitam forti[us] et plusq[ue] p[ri]ncipia
ceteroz corporoz diuinoz. T[er]tio aut cæli te/
xtu et cōmēto 68. el[icit]a figurā sibi essen^o nō habet.
aliter nō saluarent in mixto. n[on] in suis p[ar]tib[us] cui[us]
cūq[ue]z sit essent etiam maioribus minimo postq[uam] ef
sent septe a toto. Ad ineralia v[er]o figura cōtinent[ur]
aut figura māe in metallū aut lapidē trāsmutāde
figurā aut alio extrinseco. Item i2 meth^o com

mento 41. mot[us] sit^o motōis ē aīa ex[ter]i[us] in eo.

Et 8^o meth^o cōmēto vlt^o intelligentie abstrac
te attribuitur corporib[us] cælestib[us] 2^m q[uod] anima
attribuit corpori. Secūdo etiam meth^o cōmēto
i6. intellect[us] abstracti sūt postrema p[er]fectio corporū
cælestium. Secūdo negato q[uod] cælum sit anima
tum perit de^o Aristotelis 2^o cæli textu cō^o 13. ad
p[ro]bādum cælum h[ab]ere dīas pōis. int[er]i[us] distinctas
in nā f[or]mā q[uod] d[icitur] mūdo tāq[uam] Auer^o octauo phy^o cō
mēto 64. et d[icitur] scire q[uod] iste partes sūt distincte in
natura in homine. et sūt in mūdo s[ed] in homine sunt
māifeste p[er] in mūdo vero p[er] demōez. T[er]tio pe
rit de^o Aristotelis scōo cæli textu cō^o 50. ad p[ro]
bādū stellas nō habere uirtutem p[er]gressuam.

Quarto perit de^o Ar^o 2^o cæli te^o cō^o 59. ad
osidendum cælum habere figuram essen^o q[uod] om/
nes sup hoc fūdā cælum est animatum. p[ri]ma ta
mē immediate scōa v[er]o meth^o et occulte. p[ro]p[ter]ea
cæluz ad generatōem animatoz cōcurrit p[ri]m[us].
q[uod] cælum est animatum. agēs. n. f[or]mā p[ro]p[ri]uz actū
n[on] nobili[us] se intēdit. q[uia] agēs producti sūt. Con
tra modū loq[ue]ndi Ar^o scōo phy^o cō^o p[ro] innu
it cælum nō habere animam cūz dixit habētia ani
mas et corpora cælestia trāsmutari in loco copu
la aut diuer^o req[ui]t. Secūdo Ar^o 3^o d[icitur] anima
te^o cō^o 59. vegetabilem animaz necesse ē vnum
q[uod]q[ue]z viuum h[ab]ere. s[ed] cæluz nō h[ab]et animam vege^o
q[uia] nō ē nutritibile q[uod] te^o cō^o p[er] Ar^o scōo d[icitur] anima
te^o cō^o 16. viuē i[us] p[ro] hoc p[ri]m[us]. f. p[er] animaz vege^o
inest omnibus viuētib[us]. Idem h[ab]et ab Ar^o in de
somno et vigilia. 3^o in p[ri]m[us] se habētib[us] in ali
quo genere necesse ē ex[ter]i[us] in illo genere habere il
lud q[uod] d[icitur] a^o p[er]sequēter se habētia icludāt. s[ed] vegeta
tium in animat[us] est p[ro]p[ri]o et inclusum scōo de
anima te^o cō^o 31. q[uod] nō vege^o n[on] sūt animata. s[ed] cæ
lum nō est vege^o q[uia] nullam vege^o v[er]i^o op[er]atōz
h[ab]et in se neq[ue]z sibi filius generatiuā. neq[ue]z nutritiū ne/
q[ue]z augm[entum]. Quarto ar^o Ar^o scōo cæli textu
cō^o 13. in cælo nō est dextrum. q[uia] non est ibi vnde
motus ob illius æternitatem neq[ue]z sursum q[uia] nō ē
ibi augm[entum]. Tum ēt lōdō finat sursum et deor/
sum et est cōmuniter maior la^o finata p[er] dextrum
et sinistru[us]. et regit bec varietates figurarum. q[uod]
nō appar[et] in cælo. Quinto omne animat[us] h[ab]et
calorez 2^o d[icitur] aīa te^o cō^o 50. et in de iuuentute et se
nectute uiuēs nō existit sine naturali cal[ore]. s[ed] cæ/
lum nō h[ab]et calorez ergo et. Sexto omne anima
tum ē tactiuum. t[er]tio de anima textu comment[us]
66. aut melius in alia trāslatiōe est tāgibile. s[ed] cæ
lum nō est tāgibile. Septimo sempiternitas cæ
li nō est ab anima. ergo cælum nō est animatum.
patz 9^o q[uod] dura^o compositi a forma ē. assumptū v[er]o

est Aristo. 2^o celi te^m comēti 6. Octano Auer/
rois 8^o me^{ce} cōmento i. 2. d. sibijs caelestib⁹ dixit
nō q̄ ē illic q̄ aīa p̄ aīaz aut vīnī p̄ vitā amp̄ mōs
vīte oppōit. q̄ q̄ nō est mortale nō est vīnū. Ad
primū ly t explicatiue tenet. qz pzin^{le} p̄siderādūz
erat corpa caelestia hīe p̄ncipiū motus localis si
ue ipsum esset animatum siue non. p̄terea pōt inf
illa cadē copula. p̄p̄ diuersum modum habendū
animam vel p̄ncipiū motus inf^{ra}. n. naturam
hīe in mā i potētia supiora sō in mā i actu. ex quo
seq̄ p̄ncipiū motus supiorz eē imāle t p̄ncipiū
motus inferiorz esse māle pp̄ qd̄ subdit Auerrois
ibi p̄ncipiū in istis dī fere eq^{ce}. Ad 2^m nō alle
gatur ibi nisi diminute. iō residuū clausule qd̄ sol
uit argumētū s̄ bādū ē. t animā bz a gnātōe vsqz
ad corruptōez. t est sensus q̄cūqz vīnū hīe animā
a gnātōe vsqz ad corruptōem oīz hīe aīa vegetati
uā t q̄ sic intelligi bēat p̄z per vltimā clausulaz il
lius textus. nccē est igit̄ inesse vegetabilem poten
tiā in omnibus gnātīs t corrup^{bis}. Ad aliā au
ctoritatem 2^o 8. anima dī illā intelligēdā esse sub
limitatione ibi in textu immē^{ce} p̄cedenti. s. comēti
15. poīta. alia autē ab hoc impossibile in reb⁹ moīz
talib⁹ sepefat intellectiū aut sensitiū a vegetati
uo t addit limitatio illa. p̄p̄ caelestia que sine aīa
vegetatiua vīnūt. Ad 3^m vegetatiū in folis cō
ruptibilibus includitūz nō āt in incorruptibilibus
c^o mōi s̄ celi hoc oīdit p̄hūs ibi p̄z infra textu
cōmenti 32. dicens qbus inest rōtinatio corrup^t
bilū hīs t reliq̄ omnia. Intelligens q̄ oē corrup
tibile intellectiū est sensitiū t vegetatiūz t
addit corruptibile. p̄p̄ corpa caelestia q̄ intelli
gentia s̄ t incorruptibilia. vt p̄z ex Auerrois ibi in
cōmēto. Ad 4^m rīdet p̄hūs si incepisset motus
caeli: ab illo qd̄ diximus dextz incepisset in caelo
enīz dextz ante t sinistrū s̄ cā q̄ motus caeli ē ab
orientē in occidentē per meridiē iuxta p̄hūs 2^o celi
li textu comēti 30. intelligo dextz tminā latitudi
nem s̄z sursum lōgitudinē t ante. p̄funditatē vt dī
cit p̄hūs 2^o celi te^m comēti 8^o. t i. 4. Errāt. n. astro
nomi in nālibus ponentes iuxta p̄tolomeum p̄i
ma almagesti lōgitudinē eē ab orientē in occidentē
latitudinē s̄o a polo ad polū. t^o oīz eos p̄cedēt mo
tus caeli esse a sursum in deorsuz per dextz ad p̄
bationē q̄ in caelo nō sit sursum. qz non est ibi au
gmentū ne^r 2^a motus. n. sensa^{lis} t augmentati
onis repugnāt corpoī simplici q̄le est caeli. iō nō
ab illis sumuntur iste dīe. s̄z oēs a motu localī
accipiuntur. q̄. n. dīspersa s̄ in inf^{ra} accumulātur
in superioribus. Ad cōfirmationē non semper
lōgitudō est a^o r^{la}ne oīa āt est inter animalia bic
t animalia superiora. qz animalia bic diuersitatē

hnt membroꝝ in figura ⁊ potentia. sꝫ aialia caele/ stia nō habent in partibus diuersitatem figure. sꝫ habeāt in eis diuersitatē potētē collr̄ sententia ex Auerroē in dest^o dest^{us} disp^o p^o du^o xi^o. Ad 5^m ⁊ 6^m intelliguntur de aīatis mālibus. Ad 7^m arguit ibi Aristō. ⁊ tenentes cælū hīc motū ⁊ riuꝝ motui anime vt ibi dixit Auērois. iō sensus phy losophi ibi est impossibile ē animā dare sempiter nitatē corpori habētī motū ⁊ riuꝝ motui anime. iō in textu nro ellegāter poitū ē ab anima cogente. Itēꝫ supra cōcedebat qꝫ ab anima depēdente nō erat motus sempiternitas. sed a fine independen/ te iō negat 3^o argumenti. Ad 8^m rīdeo iuxta sententiā Auerrois in de sba orzib ca^o p^o ponētē eādē sententiā. sꝫ addentē soloꝝ argumēti. qꝫ ē cor/ pus caeleste viuū per se appetēs per se nō per po/ tentiā existentē in eo dīfibile per eius dīfīdēz eēt enīꝫ si sic gnābile ⁊ corruptibile cōcedo igif cælū viuere p vitā abstractā sꝫ nō per vitā diuīfibilem. Ad 9^m nō hꝫ sempitna vita mortē sbalem sibi oppositaz ꝛc. 3^o conclusio cælū est animal. p^o qꝫ cælū est corpus ⁊ anima q̄ nō est vegetatiua. q̄ ꝛc. Istā conclusionem intelligit Aristō. 4^o topi. ca^o 3^o animalū a^d mortale aliud imortale solum at cæli animalia imortalia sūt. Ad hūc intellectꝫ venit porphyri⁹ in yfagogis ponens aīalia rōalia aeterna nō tñ accipio auctoritatē illi⁹ qꝫ aīal aeter/ nū sit sensibile pꝫ ex Aristō. infra. sꝫ illā reliquo Auicenne in hac snīz venit Auērois 2^o posterio/ rum capi. 4^o qꝫ declarās dīfīonem Aristō. dīdēꝫ animal per mortale ⁊ imortale dīdīt aīal rōnale p mortale ⁊ imortale dīfīnitiōem hominis inuesti gāf dīone. 2^o Auērois in de sba orzib capi. 2^o Animal caeleste est prius animal q̄ animal qđ est hic. 3^o Auērois 2^o cæli cōmēto 74. medium animalis gnābilis ⁊ corruptibilis est ⁊ riuꝝ me^o ani malis aeterni. qꝫ in aīali puo nobilissimū est in cen tro pꝫ d cōde aut. ppo: 1^a cordi sꝫ nō sit in me^o ma/ gnitudinis p̄fice pp multas vtilitates p̄tculares. sꝫ in aīali magno nobilissimū est in orizōte. qꝫ pti/ nens est vt forma 4^o cæli te^a co^o 35. Quarto Auērois 4^o cæli cōmēto 45. Cælū nccē est vt habeat soīam inqñ^m mo^o per se ⁊ inqstū est ani/ mal. Quinto Auērois 2^o phy si⁹ cōmēto pti/ mo inuenīf animal sim⁹ qđ trāffert in loco ex se. sꝫ omnia aīalia in sphaera actiōꝝ degentia ppo/ fita sūt ex elementis solū igif aīal caeleste inter ani malia sim⁹ est nꝫ cōrūpenda est iūꝫ vt ex codici/ bus ātīꝫ ⁊ doctoribus extimīs. sic alleantibus ppi⁹. Sexto Auērois in d bea^o animā abst^a in animalib⁹ sphaericis si cā p vitā forme ⁊ finis. Septimo Auērois in d sba orzib capi. 2^o itēꝫ

est forā sim^r p quā animal caeleste pponit ex vno mouēte et vno moto et parāte dixerat. necesse est ut hoc corp^r caeleste sit mā aialū caelestū q mouent^r cir^r ex se. Octauo Auerrois in de^r destrutio nū dispū^r p^r dubio xi^o p^r siderādū q primū corpus caeleste est vñū aial p se eādē pōz p^r Auerrois ibi infra dispū^r i³ dubio primo. Ex his cū ali as dicto .f. forā et cōpositū eodē noie noiari posse p^r A^risto. i cte noiā 8^o p^rhy^r i³ te^r comēti 64. cō/positū caeleste hoc noie deus idem primo de aia textu comēti 8^o et alibi sepe. Ideo sapientissime loqns p^rus 5^o topi^r cap^r 18. oñs aial diuidi p sen/ sibile et intelligibile volebat q^r modū mortaliū aialū p^riu nō est sensibile. sed oīa ita intelligi/ bile nō est. p^riu aialis caelestis: quod deus est: i³ oīa. Bōz ē igit aiaz celi nō esse vegetatiuā q^r vegetatiua aīa circa nutrimentū opat^r circa qd aia celi nō operat^r. v³ 3^o meta^r textu et comēto i³. collr. q^r si sic tunc celi nō remaneret aeternū. iō 2^o meth^r A^risto. deridendi s^r oēs q^rcuq^r p^rioz ex timauerunt solem cibari humido. Tum quia nō ē celi augmētabile n³ diminiibile n³ altera bile ymo nō habēs p^riu. v³ ex Auerrois in de i³ ba orbis collr. cap^r. primo n³ mā in po^r v³ libro p^r mo huius vnde Auerrois 2^o de aia comēto i³. n³ vident corpora caelestia augeri. Cōtra oē aial est aial per sensum: celi at nō habet sensum q^r te. maior est A^risto. tertio de aia te^r comēti 60. et 2^o de aia textu comēti 27. et in de sensu et sensu et in de somno et vigilia et in p^remio methaphysice. Tum etiā tertio de aia textu comēti 41. dicit A^risto. vegetatiuā et sensitiuā oibus aialibus in eē et eodē 3^o te^r co^r 43. dicit A^risto. oib^r aialib^r in esse vegetatiuū et sensitiuū. 7^o impossibile est a nimal esse sine tactu: 2^o de aia textu comēti i³. et tertio de aia textu comēti 62. et ibi supra textu cō/ mēti 60. et infra ibi demo^r te^r comēti 63. et 64. sed celi tactū nō habet. 3^o oē corpus est mixtū aut sim^r. impossibile est at q^r sit aial sim^r tertio de aia textu p^remio 62. sed celi est corpus sim^r p^r i³ mo celi textu p^remio i³. ex p^rcedētib^r dem^ratōib^r. Quarto oē aial h³ vtutē p^rgressiua. i³ celi nō h³ eā 2^o celi te^r et comēto 50. et 59. Quinto A^ristoteles in d^r morte et vita oib^r aialib^r cōe ē viuere gnatio et mors. Sexto A^risto. i d^r somno et vigi/ lia somno p^ricipat oia aialia. Septimo Auerrois 4^o p^rhy^r i³ p^remio 71. dixit in aialib^r et corpibus caelestib^r et 2^o p^rhy^r i³ p^remio 45. aialia s^r viliōra cor/ porib^r caelestib^r. Octauo in celi ē aīri^r g^r sen/ sus. p^r 3^o q^r 2^o celi te^r comēti 8. aīri^r. n. dico in quo sensus. Ad primū int^r A^risto. d^r aiali cor^r ymo se met limitat ad aialia q^r nō suscipiūt spēz non in

mā et hac limitatōe exclu^r A^risto. corpa caelestia vt p^r ex Auerrois ibi. Cōtra A^risto. 3^o d^r aia te^r comēti 61. dixit oē aial h³ sensum siue sit gnabile siue ingnabile. et Auerrois ibi siue sit sim^r siue cō/positū. cū igit nō def aial sim^r nisi celi celi h³ sen/ sum. B^r ar^r ex malo int^r text^r p^rcedit qm vult tex/ tus ibi celi nō h³ e sensum. Quia igit principal^r p^roit ē scī an aial caeleste sensū beat. iō textū ex/ ponem^r p^rositū nūz demo^r p^rcludēt. Intendit ibi A^risto. soluē dubitatōez hāc an possit aial ite^r viuei et p^rseruari nō hūdo sensum. Et soluēdo po/ nit pōz negatiuā primo i³ dicit A^risto. p^roēz hāc i³ nō pōt corp^r h³ e aiam et intellectū discretiui: sen/ sum at nō h³ e: quā limitauit dicens non māsiuuz exis gnabile at. q^r dicat loqndo d^r aialib^r nō māsi/ uis. i. p^rgressiuis et si q^r sit nō p^rgressiua dū mō gnā/ bilia et corruptibilia sint et dilatabilia et p^rstrictibi lia q^r lapidib^r affigunt et hāc limitationē optuit ad/ der ad restringēdū sermonē. p^rois dicte ad oē a/ nimal gnabile in quo erat vā et ad excluēdū aial caeleste d^r quo p^ro nō erat ēa. Soso i³ qōis stat in hoc 2^o est aial. i. incorrup^r et hoc sine sensu viuit a^r est aial corrup^r siue sit māsiuū siue nō et hoc si/ ne sensu viuei nō pōt volēs i³ A^risto. primā p^rtem b^r solutiōis ap^r vt oīderet q^r p^roēz suā limitaue/ rat subiūxit interrogatiue. At d^r n³ ingnabile q^r nō hēbit: q^r dicat limitata ē. p^ro ad aialia gnabilia def rō q^r aialia aetna sensuz nō hnt. Tūc interroga/ tiōi p^rus i³ pōdet aut. n. aie meli^r aut corp^r nūc at neut^r ē. intelligēs rōz hanc oē aial hns sensum h³ ip³ p^r meli^r ēē aie: aut p^r meli^r ēē corp^r. i³ corp^r caeleste nō h³ sensum p^r meli^r ēē aie: n³ p^r melius ēē corp^r. vt pbat ibi et p^r q^r nō p^r meli^r ēē aie di/ cēs hoc qd ē. n. nō magis intelligēt. int^r si celi h³ et sensum p^r meli^r ēē aie: tūc celi aut aia illius melius intelligēt i³ sensum hūdo q^r nō hūdo ip³. et h³ dicti rōz p^rus nō tāgit. i³ eā Auerrois comēta/ tor ibi addit. q^r aia sensibilis ipedit in maiori p^rte intellectū et tūc i³ curre ad dicta in 7^o p^rhy^r te^r cō/ mēti 20. in gescēdo nāq^r et sedēdo aia fit sciens et p^rudēs. et ē sat ad p^rositū qes a passiōib^r aie sen^r et p^rcupiscibil^r q^r sepe rigēt. Tūc et p^r sensuū sati/ gationē. q^r si sensus virtutes corpe et vtētes spū in suis opatōib^r q^r facilt ē resolubil. Tūc et p^r vegetatiuā indigentē cibo et p^rter somno sine qua sensus nō ipit. Aliā rōz addo q^r forā q^r ē abst^r simplr a mā non indiget sensu in suo intelligēt. et forā nō indiget sensu sensus nō adiuvat in suo in/ telligēt. forā at celi ēē abst^r p^r supra. Tūz q^r int^r q^r nō ē cognoscitiu^r sensibilū non iuuat in suo intelligēt p^r sensum i³ int^r aialis aetnī est int^r nō cognoscitiu^r sensibilū. vt in primo ope oñsuz

est. qz sensibilia solum singulariter receptibilia sūt
in sensu. s3 abstractū nō est singularit̄ receptiū tā
eniz esset māle. et si poneret sensum ibi virtutē di/
stinctā ab int̄. deseruientē tñ ei. tūc ēt intelligere
illius in illis nō esset simplr abstractū. Et p3
siderādo sup qtuor gradib⁹ qbus aliq opatio aie
dici pōt abstr̄. Quoz p⁹ et minim⁹ est opatio vir/
tutis in corpore coicāta tñ corpi: sic q corpus realr al/
teras aut lo⁹ mo⁹ aut alio motu reali mo⁹ pceptibi/
li tñ sensu extiori i se vel i fili non. n. aug⁹ embrio/
nis videri potest intra ventrē matris. et si operati/
ones sensuū infioz reqrerent motum spirituu: ille
non est motus quē pphendā nunc sub sensibili mo/
tu. tales at operationes si operationes aie vegeta/
tiue vt gñare nutrire et augere et. nutrimentū. n. et
nut⁹ superfluitas sensibily mouent alii. et operati/
ones sensitiue pcupiscibilis vt trīstari irasci et. qz
aut humores et spūs incenduntur vt in ira aut mo/
uentur spiritus et sanguis a centro ad circun/
ferentiā. vt in gaudio. aut a circūferentiā ad cen/
trū vt in timore et. et hec operatio dī abstr̄ qz nō
est corpis opatio. et ē mālis qz est coicāta corpi. qz
ē opatio virtutis cāte a corpore. et cū h⁹ regreſ motū
corpi. Et ē 2⁹ qm opatio a corpore icohat p̄t et i aiaz
redūdare. vt somnus q a mulcebi nutrimentū euā/
poratōe ad cerebrū icipit quo vapor frigi⁹ cerebri
coagulato sensus ligant. inualeſcēte at calore p
digestione cibi liqfit vapor coagulat⁹ et dissoluit⁹
et vigilia fit aut ab aia incipit hec opatio et in cor/
pus redūdat vt in irato ex cōuicio. qz ex disconue/
nientē apbēfiōe et appetitu recōtristatōis i displi/
centē cōmouent humores et spūs et. p3 hoc ex p⁹
d aia cōmēto 3⁹ et d talib⁹ opatōibus dixit Auer/
rois p⁹ d aia cōmēto 14. ois pa⁹ scā cu3 altatōe et
trāsmutatōe est in corpore necēario. aut virtutis in cor/
pore. 2⁹ g⁹ est opatio virtutis in corpore: q tñ non
coicāta corpi: sic q corpus sens⁹ alteret aut moue/
at. vt sentire l3. n. auditus motū locale mediū p qd
ferē vox regrat odorat⁹ et fo fumale euaporatōez et
tactus altatōez realem tñ visus p actūs regrit aut
motum quo adducat ob3 ad debitā distātiā ex p/
pinquo vel ex remoto: aut motū quo adsit lumen
pueniens in organo vel in medio: aut motum quo
disponatur organum. tñ in visib⁹ cōtinuatōe neu/
trū regritur et hec operatio mālis est. qz ē cāte a/
corpore virtutis operatio et est organica d qua Ari/
sto. p3mo de anima textu cōmēti 12. dixit q non
sine corpore fiebat. quod declarat ex Auerrois in
de somno et vigilia dicente: actio. n. anime sensibilis
est comunis anime et corpori. qz nō agit nisi per in/
stru⁹ hoc at est dicere sensitiuaz animā esse virtu/
tem organica. ex quo sequit sensum esse virtutem

in corpore. virtus at illa in corpore ē que a corpore
māliter catur et hoc voluit Auerrois p3mo d aia
cōmēto 12. has partes anime pstitui per corpus.

Tertius gradus est operatio virtutis in corpore
indigent tamen a⁹ exiit in a⁹ exiit in corpore vt
inte⁹ hois. regrit. n. fantasma et de hac operatiōe
loqns Auerrois p3mo de anima cōmēto 12. di/
xit possibile est vt aliquod nō comunicās corpori
sit exis in rebus exiitibus in corpore. inte⁹ enim
int⁹ possibilis est operatio nō comunicās corpori.
qz nō est operatio corporis n3 operatio virtutis or/
ganice. est tñ exis in rebus exiitibus in corpore. qz
nō est sine corpore. pp colligantiā fantasie cum in/
tellectu. Quartus gradus est operatio virtutis
non in corpore neq3 indigent a⁹ exiit in a⁹ exiit
in corpore. et hec est operatio intelligēz celestium
et est sola q est simplr abstr̄ de qua loquens Auer/
rois p3mo de anima cōmēto 12. dixit possibile est
vt actio alicuius nō comunicāt corpi sit nō exis
in a⁹ eoz que sūt in corpore. qz intelligē intelligēz
nō est operatio organica n3 colligata cum aliqua
virtute organica. et hoc est q i hac digressiōe qre/
bamus et de hac abstr̄ sim⁹ loquens phis p3mo
de anima textu cōmēti 13. dixit si qd anime opez
pprium: ptingit ipaz separi. qz ois opatio simplr
abstr̄ requirit virtutem cuius est operatio. ppria
simplr abstracta et ideo concludit Aristō. q intel/
lectus possibilis non est simplr abstractus. qz intel/
ligere eius non est simplr abstractus qz nō est sine
fāntasia. vt dixerat Aristō. ibi textu cōmēti 12. ope/
ratio igitur intellect⁹ possibilis est a⁹ modo abstr̄
qz est operatio virtutis non cāte a corpore. Tuz qz
est operatio virtutis non organice. s3 est non abstr̄
aliquo modo seu ē mālis. qz ē operatio colligata
cum sentire. Tum qz est operatio virtutis colligata
cū anima sensitiua q est cogitativa colligantia. n.
istaz virtutū in eēdo ē cā colligantē eaz i operā/
do ellicit. n. intellectus agēs ex his q sunt in sen/
su speculatiua intellecta informatiua intellect⁹
possibilis et p3 qm intellectus possibilis est aliq⁹
mō mālis et aliq⁹ mō abstr̄ et quō inte⁹ ip3 est
a⁹ mō māle et aliquo modo non. ppter hoc phis
2⁹ de anima textu cōmēti xi. concludit de anima
non intellectiua q non est seperabilis. qm ptium
cor⁹ seu organoz actus sūt. et de intellectiua q se/
perabilis est a⁹ modo. qz non ē actus alic⁹ corpo/
ris. i. partis corporis. vt exponit Auerrois ibi. qz
non est actus organi l3 in tactū comuniter dmitta/
tur an intellectus sit totaliter abstractus a corpore
sicut nauta est totaliter abstractus a nauī s3 qz in/
regendo nanem nullam perfectionē extrahit nau/
ta a nauī q formalr perficiat. sed intellectus possi/
f ii

bilis ex corpore recto ab eo intellectione elicit qñ
fit abst^o a fan^{bus}. ideo cōcludit intellectū possibi-
lem esse magis intimū copī et in sepabile qñ sit nau-
ta a naue videns et phūs qñ ad variatiōez pplexi-
ones variabaf itelliget pcludit p^o d aia textu cō-
mētū i4. qñ intellectus nō ē abstractus. quod pū-
git non qñ ipē sit virtus mālis. sed qñ colligatus ē
cum virtute māli sibi seruiente. cum igitur 2^m nul-
lā pplexiōez varietur intelligere intelliāz. qñ i cæ-
lo nō sunt qñitates prime ex quāz refractione fiat
pplex^o intelligere intelliāz abstractāz est operatio
simplr abstracta et pñter eoz s be sunt simplr ab-
stracte et nō colligate cū sensu. Et si per o^m vo-
lueris qñtuor gradus non abstractāz operationūz
vices primūz gradum esse et m^m opera^m virtutū
non in corpore colligatam tamē alicui exñti in ali-
quo exñti in corpore. vt intelligere hoīs quod col-
ligatur fantasmati exñti i fantasia que ē virtus in
corpore. Secūdus gradus ē operatio virtutū in
corpore nō pūmunicate corpore. vt sentire quod est
operatio organica nō tamē p se requirens aliatio-
nem reale in corpore. Terti^o ē gradus virtutū
in corpore comunicata corpore operatio sic qñ re-
quirat motū reale et sensibilem in corpore. vt trista-
ri aut augere. Quartus gradus ē operatio cor-
poris vt motus localis. et sic patet qñ operationūz
a^o est totaliter abstracta a^o totalit^r immerfa ali-
qua vero ptiz abstracta et ptiz nō. Ad residuū
passumpti textus exponendū reuertamur. Deinde
subiunxit Aristoteles. Hoc autem nihil erit ma-
gis ppter illud intelligens destruere secundā ptē
pbandō qñ non iuuat additio sensus ipm corpus
cæli. qñ non melius se habet cælum ppter sensūz
rationē dicit Auerrois ibi. qñ sensus vt in plurib⁹
est causa qñ res corrumpant de^o igitur est non ma-
gis durat cælum ppter habere sensum qñ non habē-
do ipsum. qñ cælum est in generabile et incorrupti-
bile vnde Auerrois ibi si posuerimus corpus ani-
matum intelligēs esse non gnābile n3 corruptibile
ma^m ē qñ non indiget sensu. qñ nullum inuamētum
h3 sensus in eo. sensus igitur qñ pñponit mām in
potentia qñ est principūz corruptiōis inferret bre-
uitatem vite cæli. qñ redētur cælum corruptibile
qñuis aiali corruptibili conferat ad longitudinem
vite qñ sensu tactus aut gustus. h3. n. necessarii sñ
in esse animalis vt dixit Auerrois in principio de
sensu et sens^o. vnum pp alterabilia; 2^m at pp nutri-
mētum; cum percepta fuerint nocua ab eis fugit
animal: que mixtionem soluēt si eoz pñtia salua-
retur et sensu perceptū inuuantibus ea psequit sal-
tem dilatando se vt tertio de anima textu cō^o 63.
ponit phūs et intrin^{te} resoloi calorū naturalis agē

tis in illius humidum substantificum repat p virtu-
tem nutritiuam dando calori naturali humidum
nutrimentale conueniēs quo quasi eq bonum hu-
midum restauratur loco humidi radicalis aut nu-
trimentalis dissoluti. et patet non esse intentionem
Aristotelis cælum hñe sensūz. ymo illius intentio
p^o et demo^o est ad o^m. Et et Auerrois clara ē
sententia tertio de anima cōmento 60. corpora cæ-
lestia si hñt sensum: natura ociose ageret in eis.
qñ cum sensus detur pp salutem: cælo non indigē-
te saluari a sensu: frustra dabitur sensus cælo. et
super hoc fundamēto radicatur Auerrois ratio
2^o cæli cōmento 37. reprehendēdū Auenāz dicē-
tem in cælo fantasiam et sensum. qñ cum detur sen-
sus pp salutem: possent cælis accidei occasiōes.
qñ eis possent accidere nocua et corrūptentia: a q-
bus liberabile esset cælum per sensum ea pcipien-
tem. et per appetitum ab eis fugam impantem et p
virtutem motiuam exeñte. cū igitur cælo repu-
gnet hñe virtutem pgressiūā vt libro primo huius
dictum est: ita et sibi repugnat sensus ad quez sen-
sum sequit motus ad locum: et est pgressiūus vel
in loco: et est dilatatio aut cōstrictio ad hāc n3 in-
tentionem dixit Auerrois i2^o methaphysice cō-
mento 36. quod a multis allegatur p 35. cæli non
sentiant qñ non datur sensus animali nisi ad salu-
tem et 2^o de aia cōmento i5. corpora cælestia ma-
nifeste vident^r intelligere et moueri: non at augeri
n3 sentire. supra allegabatur hec auctoritas pp il-
laz pñculā augeri. nunc vero ppter illam sentire.
Neq3 fundamentum Auenne necārium est
quo probat cælum hñe sensum. qñ o3 animal cæle-
ste hñe virtutem cognoscitiūā motus parti^o quo
mouetur qñ cognoscere habet se ipm. et modūz di-
rigendi suum corpus in opere. hec at virt^o cogno-
scitiua non est intellectus. qñ pñ^o intellectus non
cognoscit qñ ipa est sensus. qñ sufficit qñ mouens p
intellectum pp finem cognoscat finem principalez
pp que mouet. qñuis non cognoscat finem secūda-
riū necārio et nāliter sequētez cogitiōē finis pñ-
marii. dōm est igitur vt i2. metha^o cōmento 36.
dixit Auerrois declaratum est corpora cælestia
esse animata. et qñ non hñt de virtutibus anime. ni-
si intellectum et virtutem desideratiuā qñ mouet
in loco. eandem sententiam dixit Auerrois 2^o de
anima cōmento 32. Ad 2^m loqf d aiali corrupti-
bili Aristoteles ibi vt p3 ex textu immediate pce^o
cælum aut qñitates primas non habet n3 inten-
sas n3 i missas. ideo n3 tactum. p3 2^o qñ in barum
por^o tactus cōsistit. et hec est ratio ostendens in
cælo non esse sensum. qñ omnis sensus tactūz pñu-
ponit. sed in cælo non est tactus qñ et. Ad tñuz

corpora dicuntur simpliciter simpliciter opposita mixtioni ad quem sensus loquitur. Averrois loco pallegato. s. primo celi cōmēto 57. Corpus celeste nulli est elementū: sicut ex nullo elemento est. n3 ex hoc intelligas orbes celi nō esse mām i actu aialis celestis aut intelligitiam nō esse p̄cipium eētia/le aiali celestis qz elementum vt hic sumitur respi/ cit mixtum i quo cum alio ad minima cōdiuiso el/ lemēto miscibile ē. rē nō ē i dīcīs Averrois p̄di/ ctio cōcedēt itellias esse elementa celestium. qz sunt eoz p̄m intrinseca vt alias allegatū ē. Ad quartum ne^r a^o q si va est i aiali corruptibili o3 intelligere sub p̄gressu motu dilatatois r cōstric/ tiōis. qdam. n. aialia s̄ p̄is nutritum hūia: q sola dilatatoe ipm attingūt. virtutes at celi cibo n̄ indigēt. Ad 5^o r 6^m vt ad 2^m solum ē aial cor/ ruptibile hīs dīctis q masculinū r femininum sunt fecernit: q māles s̄. io. metha^c textu cōmēti 25. similis d volatuo r p̄gressu dōz ē. Ad 7^m vt ad p̄mū 2^o difficultat. Ad Octauū illa est descriptio aīri^r r ex corruptibiliū. Quarta p^o cælum ē intellectiūm. qz cælum est constitutum i esse p intellectum hoc voluit Averrois 8^o metha/ physice cōmēto 12. substātie celestes s̄ compositae ex corpe r forma aīa itelligibili. Ex hoc na/ scit cælum itelligere r amare vñ 12^o metha^c com/ mēto 36. nō mouetur celi nisi qz itelligūt r c. r ibi cælum itelligit. Averrois ē i de subā ozbis c^o 4^o corpus celeste hāc itelligētā itelligit. Et in 3^o de aīa cōmēto 14. hoc mō fuit possibile q cor/ pora celestia reciperēt formas abstractas r ite/ ligerēt eas p̄cipiū. n. receptōis itellectionis i cor/ poribus celestibus est intellectus possibilis nō tñ itelligas d intellectū possibili q dat esse homini. s3 de intellectu q recipiendo itelligit nō tamē de no/ uo recipit. Quarto 2^o celi cōmēto 37. ymagi/ nes corpoz celestū sunt semp i actu r c. Quin/ to aīa celi est abstracta a mām. qz alr non inf^o tpe mouere pōt. q anima celi est itellecta p3 p^a qz nō est causa nāliter incognita s3 ipa non ē sensata. qz sensus solum pti^a ap̄hendit: cum sit sensus virtus mālis. q anima celi est itellecta p3 p^a a suffi^o dīde cognoscentiū. s. intellectu aut sensu tñc vltra q aīa celi est itelligens p3 p^a qz o3 eam subsistere alr ipa non esset p^a causa. si tñ itelligeret ab alio: aut non subsisteret. alie aut anime cēloz eiusdē gene/ ris sunt ana^a cum prima. Sexto homo intel/ ligit q cælū itelligit p3 p^a qz cælum est pfectus boie. non ē at non itellectiūm nobilius itellecti/ uo qz iter pfectiones potissima est q aliquid sit itel/ lectiūm. Septimo forme particulares eo qz im/ perfecte s̄ a formis perfectis r non particulatis de

riuari hñt. qz perfecta sunt nālī p̄iora. Tūz qz ad gnationē boīs cælum agit: r ad copulationē intellectus mām fm phylosophos. q cælum intelli/ gens est p3 p^a qz n^m agens p spēm nobilius se in/ tendit Averrois ē i destructione destructionum disputatione 3^a dubio 18. putāt phylosophi q oz/ bes p̄m^a sepata int^o. De amore at 12^o metha/ physice cōmēto 30. illud ad quod 2^m desiderūz mouet nobilissimum corpoz. s. celestium non est homo: n3 aliquid corz q sunt hīc: cum nobilius non desiderio tendat i vilius. Istud tamē de appetitu nālī itelligi possit: quali mām i formā fert. Illud at 12^o metha^c cōmēto 37. p̄mū mouens mouet p̄mū motūz sicut p̄mū amatū p̄mū amans ex positūz est in primo opere. i. mouet immobile ē. n. si militudo in modo mouendi inter amatū r deu3 qz vtrūqz mouet p mōz finis r vtrūqz in mouēdo non mō^r l3 vñ vt amatū possit mouere metha/ physice tñ vt amatū est. tamen non o3 aliud puta/ deum posse mouet methaphysice tñ. Istud tñ apertū ē 12^o metha^c cōmēto 36. Ad cælum h3 appetitū pp intellectū qz intellet^o appetit ma/ ius bonū ipō ymo corpoz celestia appetunt maius bonū ipis. r qz si nobilissima corpoz sen/ sibilium r meliora: necē est vt appetant nobilissi/ mum entium r maxime totū cælum in motu dīur no suple appetit nobilissimū. Tū ē cælum in/ telligit. q vult p3 p^a qz ad intellectū nālīter seq̄ voluntas. Adhuc omne ens est appetitiūz sui esse fm suū modū appetitū nālī tñ sensitiūo vel intellecti^o qz at aliū appetit^o non est cālo p̄for/ mis: cælum appetitū intellectiūo appetit. Ad hoc cælūz itelligere perfectissimo itelligit. q de/ lectabilissimo p3 p^a quia Averrois auctoritate Alexandri 12^o methaph^c cōmēto 39. voluptas seq̄r cōprehensionē sicut vmbra corpus. q delec/ tatur cælum r amat. Ad hec intellectus non mouet nisi p appetitū. est at appetitus itellecti/ uis ei conueniens. Contra sequit aliquid esse in/ telligens qd non est itellectiūū vtriusqz partī eius eēntialis: qz ex p^o opere itellia nō ite^a aliquid extra se. cælum at itelligit r viuū per p̄cipium sepe/ rum quod est in eo d subā ozbis cā^o p^o. q nūbil itel/ ligit cælum quod non itelligat ab illius itellia. r ex eodem fundamēto deducitur q compositū itelligens non itelligit suaz magnitudinem si^{am} densitatem raritatem: motū: lumen: an sit stella/ tum vna aut pluribus stellis: an inf luat in hec infe/ riora que incōuenientia cōiter aparent. Secun/ do si cælum est itellectiūū: itellia itelligit aliquid extra se. p̄is est p̄ determinata in primo opere. p^a p^ois forma est itellectio mām informate per eaz

sed intelligētia est forma cæli. g. itellia ē intellectio
māe cælestis. g. animal cæleste hz sue matie intel
lectionem. g. mām suam intelligit. Tertio si cæ
lum non intelligit suam mām ē aliquod ens quod
non erit intelligibile p3 psequētia qz si mām sui cæ
li nō intelligit itellia distincte n3 alia itellia eam
intelligit ⁊ pnter neq3 intellectus possibilis nō. n. for
mabilis est inte^o per illam qm̄ solum forma format
pōt. Quarto si cælum inte^o per itelliam suaz:
⁊ ex dicti itellia est cæli pars. g. cælum inte^o p par
tem. pns est 3 Auerroim in de subā orbis ca^o p1
mo. Quinto in mouentibus rationalibus sunt
due actiones pñe cēn^o fm̄ Aristotelem p^o c1by^o
capitulo 18^o ⁊ 8^o pby^o textu commenti 8^o ⁊ itio
de anima textu cōmenti 53. ⁊ 34. ⁊ 9^o methap^o.
textu cōmenti 10. ⁊ 2^o perybermenias s3 i cælo n̄ s̄
due actiones ⁊ c. qz virtus cæli naturalr agit. g. vir
tus cæli non est rationalis ⁊ psequētia nō intellectuā
est. Ad primum pcedit qz infer^o qz illa vt pluri
mum sunt intellectuā recipiendo intentiōes cor
poreā at ob sui nobilitatez recipere nō pōt ita vi
lium intentiones. Tum qz nō sunt intentiones
receptibiles in intellectu nisi per abstractionem a
fantasmatibus ⁊ c. deficiente enī sensu deficit sci
entia illius sensus primo posterioz ⁊ sic si itellie
illa intelligerēt: oporteret intellectum itellie habere
sensuz sibi pñctum. quoniam per ite^o abstractiōez
qui agēs est intelligere haberēt cuius natura non
aliunde abstractua est q3 a fantasmatibus. quem
admodū tamē cōcessum est in primo opere deum
intelligere omnia. qz intelligit se qui est quodāmo
omnia: ita pportioabl^r itellia orbis exēpli g. a so
lis ē aliquo modo q3ritas figura motus lumē ⁊ c.
quoniam hec causat itellia in suo orbe. ideo itelli
git hec itellia quodāmo lumē: aut si appellationē
saluare volueris ēbum postponatur. s. aliquid quod
est quodāmodo lumē itellia intelligit qz cām eoz
intelligit nō at intelligit illa per pñas naturas.
Ad 2^m ne^o psequētia qz l3 forma sit māe itellec
tio: nō tamē r^u cuiuscūq3 intellectus. sed solum r^u
intellectus apti cognosce^r aliquid extra se exi^o pōt
in actum cuiusmodi est intellectus possibilis ⁊ non
altus intellectus apud phūm ⁊ sic ne^o vltima pse
quētia. s. animal cæleste habet i se itellectionē sue
matie. g. suam mām intelligit nisi forte qz itellia ē
causa formalis matie. iō itelligēdo itelligētiā mā
intelligit causali^r. s3 illud tale itelligē^r non addit
itellectionē intelligenti. Ad triuz ne^o psequētia
ad pbarionem negat^r 2^a qz intellectus possibilis
cū est foelix intelligit mām cæli per formam apro
priatam cælo. Sed dices in quo dñt itellec
tio materie in actu per itelliam illi materie apro

priatam in itellia abstracta ⁊ itellectio eiusdem
materie per eandem itelligētiā in intellectu possi
bili. R^o intelligentie abstracte sic intelligenti nō
est fas dicere sibi aliquid de materia itellecta vt di
xit Auerrois 12^o methaphysice cōmēto 31. infine.
sed intellectui possibili est fas vti terminis significā
tibus materiam subtractam illi forme. ⁊ sic for
mare pñones de illa materia non sic autem per se
cta est materie itellectio in actu ab isto homine
anteq3 isto homo sit foelix. Ad 4^m duplex est in
pposito pars qñ^u ⁊ per illam cælum non intelli
git ⁊ sic intelligit Auerrois loco allegato. homo
autem qz intelligit ⁊ fantasiatur sil^r de necessitate
requirit partem qñ^u vt cor tāq3 fontem sensus
cerebrum aut tāq3 cellulam in qua manifestat vir
tus cordis vt 2^o colligz declarat Auerrois capi
de iuuamēto cerebz. Alia est pars essentialis ⁊ p
istam cælum intelligit. Nota tamen si pars eēt
qñ^u aut essentialis causata a materia: tunc habe
ret pars imperfectionem secum annexam ⁊ sic in
telligentia non esset pars. Sed sic intelligo intelli
gentias esse partes aialis cælestis essentielles qz
sunt causa formalis nō causata a subiecto. Ad
quintum contrarietatem operationuz inuenimus
in cælo scilicet generationem ⁊ corruptionem se
cūdo de generatione textu commenti 56. hoc ta
men non ad ppositum virtus autem rationalis
discursuum importat. qz ratio est anime intelli
bilis virtus faciens currere causam in causatum
hoc autem solum in homine est apud phyloso
phos vt patet in primo opere de rationali autem
discursuum intelligit Aristoteles quia ipsum pos
sunt sequi oppositi a obliberatem contingentie que
in ipso est cū quo stat cælū esse intellectuum sine
discursu. Quintam conclusionem principalem
ex his ellitio scilicet intelligentia dat esse orbi.
quia cum forma sit illa que dat esse rei ex quid no
minis forme. Si substantialis est dat esse sub
stantiale si accidentalis accidentale. sed apud
Aristotelem ⁊ Auerroim intelligentia est forma
cæli. Confirmatur per Auerroim in secundo
physicorum commento quarto loquentem de na
tura quam dixit supra se extendere ad naturam
cæli. natura autem que est forma est substantia
que est in subiecto qz sustentatur per illam. di
ximus autem supra qz fut stentari proprie est cā
ri. Secundo quādoq3 forma substantialis
est realiter vnita materie: ipsa informat eam. ⁊
dat illi esse substantiale. hac enim negata non
probaretur dari formam substantialem dantem
esse composito materiali. sed itellia est forma cæ
li subālis. vt patet 12. metha^o co^o 37. diuidit. n.

Auerro. ibi formā p subālem et accit^{es} et subāles p māles et nō māles. Tertio qz intelligia est aīa celi vtz sup^{ra}. s. aīa est qua viuimus 2^o de aīa te^o cōmenti 24. et viuere viuētib^{us} est esse 2^o de aīa textu cōmenti 37. qz intelligia dās celo vitā: dat illi esse. dicitur. n. Auer. ibi viuūz nō habet esse fm qz viuū nisi p illud qd viuūt. Quarto omnis aīa est qditas animati 2^o de anima te^o cō^o 8 sed intelligia est anima celi 8^o meth^o cō^o 10 vltimo. p. maior 2^o phyfi. te^o cōmenti 28. ex diff^o for^o. Confirmat cū tres cause in vñū veniant 2^o phyfi. te^o cōmenti 70. et 12. metha. te^o cōmenti 24. si intelligia est cā celi: ipā in triplici gnē cause cā ē. s. effec^o finalr et formaliter horūz triū genez cāz coincidentia in vñū ondit Aristot. 2^o de aīa te^o cō^o 36. Itēz omē qz cū mouet mouet querūz in eo quattuor cāe 2^o phy. cōmēto 71. s. cālū cū mouet hec inferiora mouet. qz cālū quattuor cās bz et nō alr quattuor causas inuenies nisi intelligiaz ponas formā finez et eff^o oz/bem aut māz. alit. n. ponendo fundamēta Aristot. et Auerrois exires. Quinto intelligia est nā celi. qz illi intelligia est cā intrinseca et non mā qz sofa nō tñ est nā vniuoce ipā intelligia cū nā inferiore qz de natura inferiore loquens pbūz inde somno et vigilia omnis etus naturalis est fatigabilis et hoc dictūz est vlr verum siue virtus cognoscitiua sit siue non lapidis enim virtus fatigatur. licet non sent^{er} incōtinuatione. n. motus lapidis fortior est causa faciens pro intensiōe motus qz etus debilitatio. faciat pro remissionē eius nō tñ propter motum fatigatur sic qz hēat principiū intrinsecū resistēs motori. Ex hoc pro habēda cognitione celi ellice an cālūz sit causatū aut incatū et tene pzo qz aīal caeleste est causatū finaliter. qz intelligia est illius finis.

Scdo qz aīal caeleste est causatūz in genere cause formalis. qz intelligia est illi^o forma subālis dans esse. Tertio qz aīal caeleste est causatūz in genere cause materialis. qz materia in actu ē ps intrinseca et essentialis animalis caelestis ex qz cūz forma fit vñū per se. Quarto qz al caeleste est causatūz in genere cause efficienti. qz intelligia que est illius forma est illius efficiens. s. conseruāf compositum suūz et nō vere produciens: dixit enīz Auerrois in de^o destructionū disp^o tūa dubio 22 non opinantur phylosophi qz corpus pcedat a se/ perato et psequenter intelligia est efficiens fm similitudinem suūm compositū patēt hec ex Auer. 4^o celi cōmento p^o vt in primo ope allegauimus.

Rationū istaz pōez voluit Auerrois p^o phyfi corūm cōmento 63. cum dixit corpus caeleste constitui per intelligentiam orbis igit celi cōstituitur ab intelligentia. qz orbis celi recipit esse ab ea et nō

nisi in genere cause formalis coincidentē cum fine et efficiente pseruante. Hanc pōem voluit Auerrois inde subā orbis cap. 2. et 8^o. phyficz cō^o 52 dicens intelligentiam dare pmanentiā aetnā. qz ipā s bz aetne formando dat quietem ppetuā a generatione et corruptione: vt ex Auerrois in de substantia orbis colligi potest cap. 5. et ad istam ab intelligentia formationem sequitur intelligentiam dare dispositiones vt figuram quantitatem magnitudinem vt in de subā orbis dixit Auerro. cap. 2. Itē enim dispositiones sunt in corpe p naturā et in materia propter formā. Confirmat primo celi cōmento 95. loquens Auer. de caelesti orbe dixit ista natura neutra est nō existens per se in actu. Cum ergo existat ista natura per alterum existit et non nisi per intelligentiaz. quia vt dixit Auerrois in de substantia orbis capitulo secundo nulla est differentia in indigentia virtutis actiue in corpore siue simplici siue composito siue generato siue non. Itēz Auerrois duodecimo metha/phyfice cōmento trigesimo septimo. Illud quod ymaginat ex illis formis est esse illoz corporūz. et quāuis assumatur arguendo assumitur tamen tanqz fundamentum dictozū et i responsione nō negādum dixit etiam Auerrois sexto methaphysice cōmento secundo substantia abstracta ē causa corūzū caelestium. Ultimo cālū est motūz ex se: et motus eius est naturalis. ergo forma celi dat esse celo. Pposito enim vt communiter ponitur intelligentiam extrinsecam esse et assistentem oportet resoluerē corpa mota in primum corpz motum ab extrinseco et oportet negare fundamentum demonstrationū Aristotelis scilicet omne mouens extrinsecum moto in mouendo mouetur super quo fundatur phylosoph^o secūdo methaphys. textu cōmenti 61. arguētis contra Platonis ydeas dicens fin autem vnde venit. i. si ydee nō mouētur: quod erit principium motus effectiui: quia ydee cum sint extrinseca ab istis apud Platonez non possunt ydee mouere nisi moueantur: motor igitur vt motor est rationem habet extrinseci nisi igitur coincident motor et forma nunqz motor est intrinsecus. ideo si in celo motor est intrinsecus: tunc motor cum forma coincidit. Congruentia dixit Auerrois secūdo celi cōmento tertio se so lum composuisse librum de substantia orbis vt ostēderet intelligentiaz non esse diuisibiles ad diuisionem celi. sed si intelligia esset mouens non intra cālū existēs qz dubitaret an diuiso celo diuidat intelligia: vnicuiqz. n. patet motore extrinsecūz a moto non diuidi ad diuisionem moti. s. bene dubium est si intelligia det esse sic qz corpus caele

Ne est de celo tāq corp^o de animali. vt dixit Auerrois in de subā orbis cap. secundo qz corpus caeleste p orbe est materia caeli quod est animal an diuidatur intelligentia ad diuisionem caeli: non curro realiter: sed an intelligentia sit forma extensa. id oportuit Auerroem ibi declarare que forma diuidatur ad diuisionem subiecti puta illa quaz materia causat et que non puta illa quaz materia non causat. et in quo conuenit forma materialis cum abstracta et materia in actu cum materia in potentia. et in quo differunt. si igitur motus caeli sit naturalis: o celum esse habens naturam. et est dictum Auerrois 2^o meth^o cōmento 38. qz celum est compositum substantiale patet psequentia ex Aristotele. secundo physicozū textu cōmenti quarti dicente qz habens naturam sba est. Quia igitur ptradictionez implicat formā: naturam: animā: dare esse sba esse viuens: esse animatum: esse animal: esse intellectuum: esse appetituum et. et non dare esse. id cōcesso primo vt cōcedunt Aristoteles et Auerrois concedo intelligentiam dare esse orbi: dixit enim Auerrois in dest^o de constructionum disp^o 3^a du^o de cimo esse corporum caelestium consistit in motu. id dans motum est secundum veritatem dans esse.

Tum qz dans unitatem dat esse sed intelligentia dat celo unitatem et. cōrespondenter huic rationi arguit Aristoteles 2^o de anima textu cōmenti 7^o et. nō enim ē unitas nisi a for^a vt p3 ab Auerro in pluribus locis. Et cōfidenter sicut de intellectu possibili respectu corporis humani in prio cpe dixi. Dixit. n. Auerrois 2^o meth^o cō 16. dispositio intellectus q est postrema perfectio hominis ē dispositio intellectuum abstractoz in corporibus caelestibus. et qz hec due materie sunt multum propinquas. ideo multa ibi dicta ad hoc ppositū apta sunt et c^o. Ex quo patet qz bene Aristoteles ex numero orbū numerauit intelligentias. qz ex animalūz eēn^o dist^o numero vel ex materia propria vel ex veri aterni instrū^o et substantialis numero: sufficient habet numerus formarū eēn^o orbū aut agentūz: et ex numero motū numerus mobilium.

Contra Auerrois in de subā orbis cap. 4. 3^o corp^o s. caeli non indiget ipsa. s. aia. qz est pmanēs p se idem ab Auerro 12 meth^o cō 41. in corpore caelesti non est po^o vt corumpatur. qz non h3 contrarium. est igit pmanens per se et per suā sba. Secundo Auerrois inde subā orbis cap. 2. Corp^o caeleste non est necessariū in suo esse for^a qz intelligentia non dat illi eē. Tercio si sic: tunc deus et intelligie mouerent mobiles. qz fm Auerroem 12 meth^o cōmento 36. aia que ē i corpore mouet mota. Quarto Auerro. inde beatitudine aie clare asserit cae-

lum esse aiatūz aia distincta ab inte^a qz 3 mentem Auer. ē intelligiā dare esse orbi. Ad p^m pmanēs est duplici vno^o d natura sui nō eē corrup^o et h^o celum est pmanens per se. qz nō h3 celūz matiaz in potentia ptem sui et sic orbis caeli nō indiget aia dante sibi pmanentiā. phibendo eius corruptionē et huius oppositū volebat Auicenna. Secundo modo de nā sui h3e existentiā pmanenti. et hoc secundo celum p orbe nō pmanet per se. ymo indiget anima dante sibi pmanentiā aetnaz. hoc voluit Auer. 2^o de anima cō 48. dicens etuites caelestium corp^o fm oēs dispōez pseruare esse ipsoz et pseruare partes eoz eodē modo. Ad secundū ne^o p^a neqz tota auctoritas allegat sed dimittit qd soluit aig^m sicut est dispō animalūz que sunt hic. voluit enim Auerrois vt se declarat ibi corpora animalium inferiorū indigere sensu. sed corpora animalium caelestium non. Ad 3^m negat p^a ad Auerro. p formā in corpore intelligit formā pstitūtā in esse p corpus. Ad quartū negat aīz qz cum in primo ponit tres entitatū grad^o in p^o mālia: secundo corpora spūalia: in 3^o intelligentias. Secundus grad^o de aiali caelesti facili^o inte^a cuius for^a ē tū^o grad^o.

Secundo qz aliquam impo^o continē videt qz de^o sit forma corporis ar^o sic diuinū esse non pōt eē alic^o rei qd itas: que nō sit ipsum esse. quod autem ē esse diuinum non est aliud qz deus. qz impossibile ē deū esse alicuius formā. Secundo forma corporis nō ē ipsum esse. sed essendi principium deus autem est ipsum esse. Tercio ex vno^o materie et forme resultat compo^m qd est tot^o respectu materie et for^a partes autem sunt in po^a respectu totius in deo at nulla est potentialitas impossibile est igit deum eē formam unitam alicui corpori. Quarto qz p se habet esse est nobilius eo quod h3 esse in alio. omnis autem forma alicui corporis habet eē in alio cum igitur deus sit ens nobilissimum. qz est p^a eēn di causa non pōt ipse esse alic^o forma. Quinto si deus esset for^a corporis. aut hoc esset rōne aie: aut rōne corporis. nō primū qz melior ē aie abstract^o qz nō abstr^o omnis. n. for^a h3 nobilius esse. an compositionē qz in compositione. nō scd3 qz potentior eēt nā corporis in regrendo aiam qz eēt nā aie in regrendo corpus et aliqd esset deo potentius. Sexto si deus informaret: aut esset melius deo p eē dei: aut p opatione eius. s3 nō p esse eius qz ipse in dependēs est. et n^o pfectionē aliunde recipiens. est enīz tribuens tū et nō recipiens. n3 p intellect^o qz i suo intelligē tū se ipz respicit. qz deus nō informat Septimo Auerrois in dest^o de cōstructionum disp^o 3^a du^o 5^o. pce^o n^m phōz opinari deū eē aiaz mūdi Ad primū suppoit ar^m qz esse forme et esse ppositi sunt

duo esse. quo negat ymo eodē existere quo forma existit materia et compositum existunt in hoc enīz q̄ forma existere possit sine matia discordat theo logus et phīs ut patet de intellectu humano p^m et cælum secundū formāz deus est. ideo p^m cælum secundū formā est suū esse. neqz oīz cuiuscūqz pdu/ cū esse realit̄ distingui ab illo cuius ē esse. Compo siti. n. eē non est ipsum compositū eo mō quo com positū non est forma sed tamē eē forme quāuis sit mālis non distinguit ab ipsa forma. Ad secundū omnis forma est esse sui et oīs forma est principiū eēndi ipsi composito. et sic negat maior. Ad 3^m non ex eo q̄ aliqd sit pars formalis est imperfectuz sed ex eo quod aliqd est causatū aut depēdens ali quam hz imperfectionem. Preterea si aliqd est eminenter continens pfectionē totius illud non est ps perfectiōis lz posset esse q̄ esset ps s̄ be. pars at q̄ ē in toto in po^a ē pars quantitativa qm̄ continua ta est alteri. deus autem non cātuz est neqz depen/ dens nīz pars pfectionis nīz quātītatiua etc. Ad quartum eē in alio est duplici vno mō cōmunicāf pfectionem illi in quo est nihil inde recipiens. et sic illud quod est in alio ē nobilius eo in quo est. et hoc non repugnat deo: sicut sibi nō repugnat cum alio numerū facere. Alio mō aliqd ē in alio capiens eē p̄ inexistētiā et hoc repugnat deo. Ad qntuz nālī informatiua est aīa. et nālī informabile ē cor pus et sic pp̄ vtrūqz est informatio. abstractio aut̄ que est nō causari a mā est melior q̄ causari. nīz cō cedidit deū causari quāuis in compositione sit sī in ipso inuenim^r rōnez finis q̄ abstractio ē nobiliozē rōne forme aut eff^{ti} sed non ē possibile dare ibi aliquid quod sit finis tm̄ et nō forma. Ad sextū melius ē deum informare p̄ sui esse. qz si non infor maret: nō esset deus. Secūdo melius est p̄ suo int^{re} qz si nō informaret: non intelligeret qz soluz forma ē pzin^m int^{re} sed non informās nō est for^a.

Tertio melius est deo informari p̄ sua opatiōe q̄ est mouere. qz si nō formaret cælū: nō posset ipz mouere qz so^m nālī et loc^m mobile est cælū et sic so luz a pzin^o intrin^o. Quarto meli^r ē cælo p̄ sui eē et opari q̄ deo informet ut pz. Ad 7^m non cō cedidit deus eē aīam mūdi neqz cæli toti^r. sī pⁱ mo bilis. iō etc. Tertio d̄ alijs intellijs for^a et mā in eodē gnē cōtinent. Omne. n. gen^o p̄ actū et po^{as} di/ uidit. subā aut̄ intellectualis et corp^o diuersoz ge nerum sū. q̄ vñū non est forma alteri^r. Scdo om ne esse in mā ē aliquo^o māle. qz nō est pter esse ma teriæ. sed intelligentiā esse est in mā cui dant esse. q̄ sunt a^o mō māles. Tertio nullū eē in corpō est separatū a corpore: sed eē intelligentiā ē separatuz a corpore q̄ etc. Quarto illud c^o eē est cōe corpi ei^r

opari ē cōmune corpi. qz nō est opa^o sublimior etu te. Si igit̄ subā intellectualis est in corpore tunc eius intellectio corpi cōicabit. Ad p^m ipsa eiūsdē sū generis analogici puta s̄ be. Principiat. n. vñū corz ut actus: reliquū vñū ut po^a de quo gnē analogo ma iorē oīz intelligi. Ad scdm nisi for^a in mā depen/ deat i esse a mā aut opari: aut extrahat ex a^o i cō pore ipsa nō dī mālis. Nullo aut̄ istoz modoz de pndet intellia. Ad 3^m eē intelligentiāz separatū ē a corpore: qz nō cātuz est ab eo. sed nō ē separatū qm̄ sit p̄iunctū corpi s̄m eē. qz intellie esse ē corpis eē.

Ad 4^m cōicari aliquā etutem corpi aut cōican ti corpi ē 2^o vno^o qz corpus cāet etutez aut qz etus illa colligat cū aliqua etute cāta a corpore. et sic su mitur ab Auerroe p^o d̄ aīa co^o i. et sic abt^m sim/ plicit̄ est nō cōicātū corpi nīz colligātū cū etute cō/ pore. Operationē aut̄ cōicari corpi est eā esse organicā: eā aut̄ cōicari cōicanti corpi aut existet in reb^o exñtibus in corpore qd̄ pzo eodez accipio est opationē talē colligari cū a^o opatione virtut̄ corz porce et sic intellia non ē etus cōicata corpi nīz cōi cata cōicanti corpi. opatio quoqz cælesti intellie nō est cōicans corpi nīz exñs in reb^o exñtibus i corpore Scdo^o cōicatio est p̄ denotatiōe qz opa^o data est apta corpus denotare. et hoc mō intelligē diuinuz est operatio corpi cōmunicata: qz ab ea denomi natur cælum intelligens ipsum. s. animal cæleste nō tamen orbis qui ē pars animalis. ideo quēadmo/ dum intelligentia cōmunicat suū esse subiecto: ita suam primam operationem cōmunicat animali et suam secundam operationem orbi qui ē pars ani malis. Quid autem secundum veritatem dicē/ dum sit de cæli animatione postqz neutra pars re pugnat fidei teneo cū phyloso. et Auerroe. Absa/ gna est tamen but^r partis difficultas cum omnem intelligentiam creauerit deus in statu merendi et demerendi: viatrices enim aliquantulum fuerunt. quid esset si anima primi cæli peccasset: ante enīz diem iudicij aut saltem post puniretur compo^m et sic primum cælum esset damnatum et contineret beatos nisi deus sibi et sanctis suis alium locū p/ parasset. Posset tamen deus predestinasse has in/ telligētiāz quas sciebat esse cæloruz naturaliter formatiūas. et sic licet potuisset eē quod peccassent non tamen peccassent. quēadmodum fuerunt pre/ destinate et potuerunt non esse predestinate: sī pre/ scite: non enim legabile est corpus ita magnum si/ cut cælum in centrū. Sed de deo q̄ alicui cælo sit nālī vñit^r nō ē tenedū. pp̄ sue etut̄ ifinitatē q̄ mo bile infinitū in magnitudine regreret et illud infini te velocit̄ moueret aut i istāti quē^m Arist. pzo cæ li te^a co^o 4.7. dixit si infinita grauitas esset ipa eēt

motiua in instanti. Secundo pp sue virtutis creatiue libertate ptingentem sub se caeli omne ptingentem Tertio pp sue creationis nouitate. Sed hec theologis dimittant.

Abium secundum an mutatione fmina d uerit caeli et mundus. Rideo p duo dicta p^m pte qonis negatiua tenuit phylosoph². 2^m dictu pars qonis a^m est vera. Pro primi dicti declaratiõe pmitto q duplex e mutatio s bita. prima positiua et e a priuatione ad habitum. 2^a priuatiua et e ab habitu in priuatione tanqz fminus priuos. pt aut hie fminus p^e secundarios et prius et terminos p accidens vt p^radictio pit at habit² et priuatio esse d genere substantie et de genere accidentis ideo diuidit generatio p simpliciter et fm quid de primis. s. priuatiõe et forma s balib² nunc est sermo. mutatio autem s balis ymaginari potest ex s bito et ex non subiecto. et ab aeterno et non ab aeterno. et de omnibus est sermo p^ris. et sic creationem licet non esset vere mutatio sub mutatione pprehendimus scbz modum intelligi di quo inte² accipit rem prius non existentem deinde existete.

Ad primum dictum quattuor visis arguo prio ex natura mutationis. Genera mutationuz qtuor sunt i2. meth² te² co² 7¹. Quoru3 quolz mutatur s bz vt in mutatione tam substantiali qz accidentali declarauit Auerrois in de suba orbis cap. p^o et p^o physicoz co² 60. 62. 63. dixit etia3 Arist^o. xi. methaphy. nihil. n. ex no ente fieri. omne aut ex ente fere omnium est coe dogma eorum qui de natura. si igitur caelum aut mundus mutationez terminassent. ante alteruz eorum fuissent ma motor et psequenti motus temp² et sic mundus an mundu.

Solet negari minor. s. cuilibet mutatiõi subster ni s bz. Contra motus e act² entis in potetia s3 q in po² 3^o phy. te² co² 6. ens autem in po² est ipz s bz motui siue sit aetnus: siue nouus: siue s bit²: siue successiuus: siue in s ba: siue in accitue cu igit in diffinitioe motus cadat s bz impossibile est motuz esse sine s bito. et si no in aptitudine a fortiori neq3 in actu. Tum qz si sic: motus eet. et nihil moueret vel aliqd mutatu est: qd prius non mouebat. p3 p² qz data. a. mutatiõe sine subiecto: aut ipsa est successiua et habetur prima pars di² aut e subita et sic habet scda pars que p^rta pbuz est 6^o. phy. te² co² 4. 6. demonstrante ante qdlibet mutatu esse fuit mutari. Secdo ad p^rincipale tria sunt gna motuu 4^o caeli te² co² 22. s. fm magnitudine fm formam et scdm locu per formam intellige qualitate siue substantialis sit siue accitialis scdm Auerroiz. Lo formis sicut 2^o phy. exponit ipse co² p^o. h3oz at genez qd3 ex subiecto e et ex contrario si igit mū

das aut caeli facta essent: ex contrario essent. et sic mundo aut caelo contrariu corpus esset. Solet negari minor qz creatio est ex no ente tam in actu qz in po². Contra pcessa creatiõe perit de² Aristotelis p^rio phy. te² co² 82. et 12. methaphy. te² co² menti io. ad ostendedu maz ee ingentam. Secdo perit demonstratio p² caeli te² co² 20. ad ostendedu caeli ee in gnabile. Tertio perit diuisiuus syls primi de gnõe textu cometi. xi. ad pstituentu i ee gnōz simplr. sic corrigat littera. imp^rsiouis primi opis i hoc passu. Quarto pit dmostratio p² physicoz textu cometi 62. ad ostendendum materia esse p^rincipium rerum naturalium. que omnes rationes super hoc fundantur omni agenti subicitur materia. quod negatur ponendo creationem sola enim duo p^rincipia ipsi sufficiunt scilicet termin² a quo et terminus ad quem. Quinto perit sufficiencia inquisitionis mutationum ab Arist^o. quinto physicoz textu cometi 8. volentem oem mutationem ex non subiecto in s bz esse generatione: et omnem mutatione ex subiecto in non subiectu ee corruptionem. et nullam esse aliam mutationem subiectam: que in mutationes an. be non solum in subiecto sunt. ymo se inseparabiliter comittantur istarum rationum pclusionem ponit phylosophus 7. methaphy. in fine textus cometi 23. et in p^rincipio textus co² 24. Quare sicut impossibile dicitur factum esse si nihil prexiterit. et q quidem igit pars ex necessitate pexistit palam et c. Tertio ad p^rincipale si caelum aut mundus mutationem terminasset: non esse mundi pcessisset esse natura vel tempore. et licet consequens sit incoueniens apud Auerroim in destructione destructionuz di sputatione prima quero tamen ulterius qz consequens comuniter conceditur: aut illud non ee fuisset in agente: aut purum nihil aut in subiecto: no in agente. qz impossibile est mutari agens vel non est necesse si puru nihil sequitur vnum oppositorum mutari in alterum et compati alteru. vt dixit Auerrois tertio caeli comento. 25. et quarto methaphy. comento 27. et primo physicoz comento 51. et secundo de generatiõe comento 6. Ideo quinto physicoz comento 55. oportet ipsum nihil accidere alicui. quia puruz nihil est impossibile neq3 potest ipsum nihil esse materia aut pars entis. Tum qz omnis potentia actiua suam passiuam requirit ad quam mutuo refertur et qua mutuo diffinitur. si igitur ipsum nihil non est in potentia passiuua vt ex eo fiat aliquid non erit agens factiuum alicui ex nihilo. io p^o physicoz textu cometi 75. ex puro nihil non est mutatio. Tum quia impossibile est vt generet corpus simplr itio caeli co² 14.

in destructione desit^{us} disp^o 9^a dubio 2. q^{uod} impol^e ē
ex nō corp^e corp^{is} et ex nō magn^e magnitudinē fieri
q^{uod} tūc succederet sibi inuicē due quatitates i eodē
sūto ime^{re} et eēt sibi inuicē p^{ri}nc. vt dixit Auē. i de
substantia orbis cap. p^{ri}o et scdo et huius rō collr
3^o celi te^u co^o 29. et 54. gnāns ex non corp^e. facit
vacuuz. p^{ri}o q^{uod} fit corpus vbi nō p^{re}suit. rō fm ma
gnā partē est Auerrois 8^o. phy. cōmēto q^{uod} rto et p^{ri}o
mo celi cōmto iob. d. hoc multa dicta sūt in p^{ri}mo
ope q^{uod} 2. Si at des 3^o. f. illd nīl p^{re}cedere in sub
iecto: seqtur mundum aut cælum ēminare genera
tionē. p^{ri}o ē falsum vt ex inducti lib^{ro} p^{ri}o huius et vt
dixit Auerrois p^{ri}o phy. co^o 23. Tum q^{uod} gnō re
grit locum. itio celi co^o 29. et p^{ri}o de gnōe co^o 27
et ante mundum fuisset locus. rō est Auerro. 4^o.
phy. co^o 6. et in destructione destructionū disputa
tiōe itia dubio 18. Tum q^{uod} gnō requir agens al
terās mām impossibile. n. est vt nō corpus trāsmu
tet mām nisi mediante corp^e aliquo nō transmuta
bili. f. corpibus celestibus Auerrois 7. meth^e cō
mento 31. Arist. Op^{us} p^{ri}mo est q^{uod} agens non facit ni
si compo^{si} mouendo materiā et transmutādo. 12.
meth^e cōmto 18. dixit etiā infra. f. cōmēto 44. ab
agente nīl puenit nisi extrahē. et. 8^o. etiā phyfi.
cōmto 4^o. necesse est vt res mo^u sint ante motum
q^{uod} requirit reducens mobile de po^{te} ad actum. Lū
f^o omne alterans sit corpus: ante cælum aut mun
dum fuisset corp^{is}. vt tāg^{is} p^{ri}mo celi cōmēto 33.
Tum q^{uod} omnis gnō est p^{ri} qualitates actiuas cō
trarias p^{ri}mo celi cōmēto 22. Omne generatū nō
gnāf nisi postq^{uod} p^{ri}mo alterat in qualitate agente
necessario est q^{uod} alterās ipsum sit corp^{is}: quapp ne
cesse est vt ate mundum esset corpus alterans ipm
et. Et infra cōmēto 33. loquens de mūdo an sit no
uus aut antiquus: gnāns autem est alterans alie
rans aut est corp^{is} et. Et 7^o. meth^e co^o 28. impol
sibile ē q^{uod} for^{is} separte transmutent mām: nō. n. trāf/
mutat materiā nisi illd q^{uod} est in materiā: et iō p^{ri}nt^{is}
dicentib^{us} mundū gnārī q^{uod} transmutans ipm sit ali
quod indiuiduū. f. corp^{is} p^{ri}nt^{is} ex natura mouent^{is}
Si mundus aut cælū esset factus aut ab æt^{er}no aut
nō. si p^{ri}mo aliquid inclinasset deum ab æt^{er}no ad agēdū
q^{uod} nunc nō inclinaret: et nouitas esset in deo ra^o ē
Auerrois in desit^{us} destructionū disp^o p^{ri}o dubio p^{ri}o
mo cui similem tangit p^{ri}us 8^o phyfi. te^u co^o 7^o et
Auerrois 8^o. phyfi. cōmēto 8. Si scd^o tūc ēt ali
qd inclinasset deum ad agēdū q^{uod} nō ab æt^{er}no in
clinasset: neq^{ue} nunc inclinaret. et fuisset deus aliq^{ui}
po^{te} agens aliq^{ui} ac^{ti} et sic ab alio agente reducere^{et}
in actū. Tum ēt ex æt^{er}nitatis motoris et mot^{us} in
fer^{is} æt^{er}nitatis mobilis. p^{ri}o in de subā orbis cap. p^{ri}o
et itio et octauo physicoz te^u co^o 53. Tum scdo

si deus mundū de nouo fecisset: tunc de^{us} fuisset añ
mundū et ips fuisset ante mundum. p^{ri}o p^{ri}ma q^{uod} an
te est d^{omi}nia t^{em}p^{or}is et p^{ri}nter: mobile: motus: et motor: p^{ri}o
fuissent. et mundus fuisset ante mundum. et simili
ter deducere^{et} q^{uod} mūdus ēt post mundū. ratio est
Aristote. 12. meth^e te^u co^o 29. et 8. phyfi. te^u co^o 10.
et Auerrois in desit^{us} desit^{us} disputatione 2^a dubio
p^{ri}mo. Tum rōne Auerrois in desit^{us} desit^{us} di
sputatione p^{ri}ma dubio itio impol^e ē reperiri cām
cum oib^{us} cū quib^{us} ē cā et non repiri effectum q^{uod}
causatū et cā in actu simul sunt et nō sunt 5^o meth^e
te^u co^o 3. et 2^o. phy. te^u co^o 37. et 2^o posterioz textu
co^o 15. sed ab æt^{er}no fuit deus in quonō est noua vo
luntas neq^{ue} nouit^{us} rult neq^{ue} noua. p^{ro}portio ad aliū
q^{uod} non nouit mundum. p^{ro}duxit. si aut esset deus cau
sa in po^{te} tunc indigeret reducēte ipsum ad actū
et sic non ēt deus causa sufficiens. Similem rōne
huic facit in desit^{us} desit^{us} Auerro. disp^o scdo dubio
p^{ri}mo ad p^{ro}bandum q^{uod} non ēminabit esse mundi.

Tum q^{uod} rto si nouus est mundus aut potuit p^{ri}o
cipiū mūdi plus vel min^{us} distare ab istāti p^{ri}nti: aut
non. si nō: nō p^{ri}o potuit deus p^{ro}ducē mundū: n^{on}
post. si sic: quare nō p^{ri}us neq^{ue} post. p^{ro}duxit: rō est
Auerrois in desit^{us} desit^{us} disputatione p^{ri}o dubio 9. et
8. phy. cōmēto 46. Solet dici deū ab æt^{er}no vo
luisse producere mūdum p^{ro} tunc q^{uod} p^{ro}duxit ip^{se}

Contra hoc sunt rōnes de itia via procedētes
ex nā modi producendi: si de^{us} p^{ro}duxit mūdū aut
cælum: aut nāliter: et sic ab æt^{er}no. patet p^{ri}ma quia
potens indutari p^{ri}ntenter et non nāliter agit. p^{ri}o
est contra rōnes. si autem a voluntate tūc volun
tas circa p^{ri}ntaria: p^{ri}dictoria: p^{ri}uatiua: ad quozū
nullū naturalit^{er} dēminat^{ur} indifferēt se bz. et nō ma
gis ad vnum q^{uod} ad alterum inclinatur. q^{uod} ad hoc vt
elligat deus esse mundi ip^{se} indiget determinante.
et nullum est nisi ip^{se}: q^{uod} a causa voluntaria indiffe
renter se habente pōt dēminatio effectuum. pueni
re q^{uod} repugnat rōni volūtati p^{ri}ntent^{is}. vt p^{ri}o 2^o phy
ficoz co^o 48. cum. n. voluntas magis elligit vnu^m
q^{uod} alt^{er} est p^{ro} p^{ri}no dēnoatione: in vno q^{uod} nō est in alte
ro. et si nulla est dēnoatio in vno q^{uod} non sit in altero
tunc voluntas ambo equalit^{er} respicit. ratio ē Auē
rois in destructione destructionū disputatione p^{ri}o
ma et octauo physicoz cōmēto quintodecimo
et octauo. Tum secundo q^{uod} agens liberum cui
non resistit in agendo semper elligit q^{uod} melius est
si igitur esse mundi fuit melius: ab æt^{er}no fuit eē
mundi ellectum: et si non fuit melius tunc: non ē eē
mundi nunc ellectum. ideo Auerrois p^{ri}mo celi
cōmēto iob. aut mundus erit omnino p^{ri}uatus:
aut semper fuit: et si est esse istius mundi nunc elle
ctum: tunc ante istū alius elligebat. q^{uod} incōuenit

qz successionem indiuiduoz pcedit mā in potētia
 et etiā corpus ptenens qbus cālū caret rō est Auer-
 rois in destructione destructionū. Tū itio aut an-
 tiq volitōe deus pduxit mūdū. aut nō: nō noua qz
 deus esset mutabilis. si antiqua: sed omē volitū cū
 ponit in esse cessat volitio. cū igitur deus pduxit:
 voluit pducere et cū nō in pducendo fuit: noluit p-
 ducere. qz mutatus fuit rō est Auerrois 8^o. phy. co-
 mento 15. Tū 4. si deus est agēs volūtariū pten-
 genter producens vt dicit responsio: aut deus ab
 aīno voluit pducere mūdū: aut nō. si nō: inuidus
 fuit. qz noluit cōicare bonū qd potuit cōicare: et qd
 bonū fuit cōicari. nō. n. bonitas entū sequitur agens
 extrinsecū s3 nām entis. si aut deus voluit: et nō p-
 duxit p te: qz aut fuit impeditus: aut p meliori di-
 misit. nō p^m qz deo nō est obstaculū. Tum qz ni-
 bil aliud a deo fuit ante mūdi pductionē. nō scēm
 qz o3 elligētē bonū absolute suā volitionē pten-
 are. rō est Auerrois in destructione destructionū
 disp^a p^a dubio 2^o. et p^m p^o. Tū qz si fuisset ab
 aīno melius nō facere p tūc: semp fuisset meli^o si
 facē cālū aut mūdū. p^o qz alit fuisset mutatio de
 non eē bonū facere mūdū aut cālū ad eē bonū fa-
 cere et. Tū qz faciēs et factū o3 eē simul qz oē
 agēs agit p tactū 7^o. phy. textu co^o 10. deus aut
 creans et creatū nō sū simul et. Quarta via ē ex
 nā ppetuitatē. Omne factū pōt si eē. s3 mūdus aut
 cālū nō pōt non eē qz et. pbat maior oē incorrupti-
 bile ē ingentū: et oē ingentū ē incorruptibile qz oē
 corruptibile ē genitū: et oē genitū ē corruptibile. p3
 2^a qz si fuerint quattuor smini quoz duo sint inui-
 cem pdictorie oppositi et vnus oppositiois vnus
 puerit vlt cū vno alterius oppōis: necesse ē reli-
 quū cū reliquo vniuersaliter puerit. hāc regula ex
 principio primo. s. nō sificans pdictoria de eodez
 simul facillime deducit. et ē regula Aristot. 2^o p^o
 rum minor aut rōnis principalis pbat qz cālū et
 mūdus ppetual ūt qz si desineret cālū aut i aliā
 formā fieret transmutatio. et sic cālū haberet p^oitū
 in qd esset transmutabile aut resolveret in elemēta
 nō i ea q ptenēt qz sū nimis pua q in aliā et cālū
 eēt ps maioris mūdi rō est Auerrois i destructio-
 ne destructionū disp^a 2^a dubio 3^o. si aut esset mun-
 dus q corrupet p3 q o3 dari aliū mūdū qz nō est
 resolutio in nihil tunc sic si cālū et mūdus ppetua
 bntur q nō pnt nō eē. p3 2^a qz dato opposito pntis
 cū ante ponatur q nō sit cālū aut mūdus et tūc se-
 gtur q mūdus erit et q nō erit. q pdicunt. p3 qz
 mūdus ppetuabit q erit. et per positum nō erit q
 et. collr ratio p^o cālū te^o et co^o 126. Qd aut nullū
 ppetuū a pte post pōt nō eē. pbat Auerrois p^o cālū
 co^o 120. et 121. Si aliqd est ppetuum potest semp

esse. et si perpetuum pōt aliquando nō eē tunc po-
 tens semp eē potest aliquando nō eē: et sic idem ē
 simul in p^o ad opposita imediata qd est impossibi-
 le qm tūc esset possibile vt illa opposita simul eidē
 inessent: sicut. n. est impossibile imediata opposita
 siml ac^o iueniri ita ipossibile ē vt due potētie siml
 inueniāt ad duo opposita potētie. n. succedūt in eo
 dem subiecto sicut p^oia ymo potētie p^oioz sū p^o
 trarie 3^o physicoz co^o 10. et si impossibile ē p^oia
 rā pgregari impossibile est vt semp ens sit corru-
 ptibile in aliqua hora. Clarius deducit hec pse-
 quentia ab Auerrois p^o cālū co^o 135. Tum posue-
 rimus aliquod ens habere p^o ad eē in tempore
 infinito et ad nō eē: erit tēpus exitus duaz p^oz in
 in actu idem temp^o iō necessario inueniet in eodē
 tpe simul ens et nō ens. Item a phylosopho pbat
 minor. s. nullū ppetuum a pte post pōt aliquando nō
 esse. Omne corruptibile necessario corrupet et
 aliquando nō erit. et sic si aliqd aīnū sit corrupti-
 bile ipsuz semp erit et aliquando non erit. et Auer-
 rois co^o 137. si corruptibile nō corrupit in aliquo
 tpe in eo nō est p^o ad corruptionē: qz illa ē diffi-
 nitio ei^o qd nō est in p^o ad aliqd. s. vt nunqz exeat
 ad actū qz cūz posuerim^o aliqd hīe p^o ad corru-
 ptionē absqz eo qd corrupat: sequit hāc impos-
 sibilis. s. vt in eo sit p^o et nō sit aut vt in eo sit potē-
 tia ad duo opposita simul. s. vt sit semp et nō sit. et
 in co^o 124. vbi eandē rōnez tetigerat dicit q si in
 aliquo est p^o ad corruptionē absqz eo qd corru-
 pat talis p^o i eo est ociosa. et 8^o. phy. co^o 64. oē
 qd est in p^o aliqd necessario exibat in actū et si non
 tunc nā ageret ociose. Qd at omnia gnabilia cor-
 rumpant. pbat phylo. inductive. et hoc idēz Auer-
 rois co^o 103. Solet obici huic rōni postqz pces-
 suz est q ppetuū pōt nō esse cū ponit q ppetuū nō
 sit. dicit q ppositiōes de sensu diuiso non debent
 poni in esse sed composite possibles. ppōnes possi-
 te admittunt et sic itelligunt regulā Aristot. primo
 p^oioz cap. 13. falso possibili posito quod sequi-
 tur ex illo est possibile et non impossibile. Secun-
 do dicunt q illa l3 deberet poni in esse non tamen
 admitti o3 in pposito. qz illa repugnat concessio. s.
 q ppetuū erit semp. Dicendum nō multā faci-
 mus curam de diuisione et compositione qm ppo-
 sitiones tales sū Aristote. primo ellencoz distin-
 guende sunt. et in vtroqz sensu capi possunt. ponē-
 tes autem regulas in discernendis ab inuicem cō-
 positis et diuisis qruunt multipliciter terminoz
 remouere alio modo qz docuerit Aristot. s. distin-
 ctione: q vti recusant. Dicendum secūdo q mul-
 te ppōnes in sensu diuiso poni possunt in esse licet
 tamen non semp in p^ois terminis. sed posito p/

nomine demeratio. p. subiecto. et hoc sufficit in
 pposito. q. ponat. bec. f. hoc pot non esse. de^{re} q
 pot semper durare. Tertio dicit q. repugnantia
 terminor. de eode non semper tollit q. ad minus suc
 cessive. et i. diuersis temporib. pcedi possit vtraq.
 pars pugnans. s. i. pposito fieri non pot. qm. qncuq.
 pcesseris h. f. b. non est statim ifera q. nuq. h. fuit n.
 vnq. erit eternu vel ppetuu. nedu q. hoc non sit ppe
 tuu. et hoc e. q. illi quod e vel pot e ppetuu repu
 gnat nedu non e. s. posse non e. et io illa hoc non est
 demeratio eo de quo vificari pot ly eternu e ipossi
 bilis p. ex primo caeli textu cometi 120. ymo di
 xit Auerrois res necaria trāsmutare. icōtingēte
 p. caeli cometo 138. vñ Auerrois ibi illd qd est sp
 no e semp nisi ex nā inata ad hoc. et e nā eius per
 quā e id qd e. x. at metha^{ce} cometo 110. Ad est
 corruptibile necario e corruptibile. et q. e icorrupti
 bile necario e icorruptibile et semp. et e sententia
 textus ibi. pbañ q. nūb. e corruptibile fm ac^{ce}. et
 subdē q. eade est rō de icorruptibili ex necessita
 te. n. existētū ambo sunt. 2^o arguit nullū eter
 nu. i. pterito et futuro e scūz pbañ. n. Auerrois 2^o
 pbyf. cometo 25. nām nō facere mām dixit q. e
 eterna. s. oē eternū vel ppetuū i futuro e eternū
 in pto et futuro iⁿ ppetuū e scūz pbañ. minor q.
 ex eius opposito seq. inf. esse maius infinito nā
 sup. eternū ex vna parte addit ab eterno ex vtra
 q. inf. ex reliq. cū igif eternū in futuro sit ens in
 finito tempore. seq. ipm e ens infinito tpe pterito.
 3^o ar. p. caeli cometo 133. et 3^o caeli cometo 52.
 qm. oē qd hz mām vel potētā vt sit infinito tpe hz
 potētā ifinitā. potētā at ifinita nulla est maior n3
 finita n3 if. hñs igif potētā ifinitā in futurū habu
 it eternā in pteritū. Eandē rōem ponit Auer
 rois caeli cometo 128. et 124. Solet bec ratio mole
 stari. q. tēp. pteritū ifinitatē hz ex vno extrēo tm
 et temp. futurū hz eaz ex alio et si ratio valet: vnuz
 ifinitū est maius alio. et videt esse argumentum
 Aристо. primo caeli textu cometi 133. 8^o Auer
 rois ibi in cometo rōz. pcedere de infinito in actu
 et nō de ifinito ipotētia cuiusmōi e temp. q. pteri
 tum non e actu fminatū q. ifinitū temp. sibi suc
 cedit. Quarto ar. caeli et mūdū po^{ce} est eē eter
 na q. sunt eterna 2^o est Auerrois i des^{ce} des^{um} s. 3
 non e possibile q. eternum sit factū. q. nā possib.
 fieret necaria. q. scūz e possibile et eternū e neca
 rium. p. caeli cometo 21. diffinitur. n. eternū p esse
 ipossibile n. eē qd cū diffi. necari coicidit ab eter
 nis igif negadā e pductio. iō Aристо. p. metheo
 2^o eiusdē infert derisionē eē pp paruas mutati
 ones in terra scās putare caelum eē scūz. et 3^o ca
 li textu cometi 21. i. p. probat Aристо. Platonē ponē

tez mūdū eē gnātū. Quinto oīs hō gnābilis est
 ex spermate et nō ex non spermate. et oē sperma ex
 quo fieri pot hō est ab hoie decisum. et a nullo alio
 ab hoie decidi pot. q. oēm hominē pcessit hō. et nō
 incepit mūd^o p3 añs q. alit nā duobus mōis ho
 minē pduxisset. f. ex spermate et ex nō spermate p
 gnationē vel corruptionē. hinc originat vulgariuz
 nō dissimulada qd de pcessura oui et galine rō est
 Auerrois 8^o pby^{ce} cometo 46. Tum q. si non
 eterne pseruariet corruptibilia: tūc appetit^o eoz
 nālis eēt frustra. q. eē diuinū appetit qd i indiū
 duo pseq non possunt. s. in spē psequunt 2^o de aia
 textu cometi 34. q. mūd^o et caelū eterna sūt. Tū q.
 eternitas māt et gñatōis eternitatē agēñ vñs re
 grit et. rōnez tāgit pby 3^o metha^{ce} textu cometi
 12. Eōra fundamēta determinationis hō qdaz
 nitunt Aристо. aut saltē Auerroim ad pdictiōem
 deducere p. illud impossibile est idem subiectū
 esse in potentia simul ad opposita p. auctoritate
 philosophi 4^o metha^{ce} p. Anaxagoraz. potestate
 nāq. simul cōuent eē p. actū et nō. vbi Auer
 rois cometo 20. dicere q. p. exūt in eodē in po^{ce}
 est vez: actū at fm et infra eodē cometo. Isti hoies
 errauerūt et nesciuerūt distinguere inf. potētiaz et
 actū. f. cū iuenerūt p. eē simul in eodem extima
 uerūt possibile inueniri ea in actu. s. i actu e ipossi
 bile po^{ce} et necariū pp gñatōem. Eōfir^o oīs po^{ce}
 est fil. pdictōis 9^o metha^{ce} textu cometi 17. et lra
 cometi hz pdictōioz simul sūt at pdictoria ibi eē
 et nō eē loqndo eē ana^{ce} dicto de esse sim^o et fm
 qd. Item p. pby^{ce} cometo 56. s. hz et po^{ce} pu
 ra est vtrūq. extre^m. Item 12^o metha^{ce} textu cō
 meti 26. po^{ce} at mā h. n. e qd pot fieri ambo. 2^o
 ex d. ia inter potētias rōnales et nāles 5^o metha^{ce}
 vbi vult app. pxiat^o ac^{ce} et pa^{ce} sic vt possint agere
 et pati nō necē est hoc agere et aliud pati in poen
 tiaz rōnalib. igif po^{ce} rōnales pfit agere et pfit non
 agere et ipe sūt simul in po^{ce} ad o^{ce} p. d. ic^{ce} idē Auer
 rois ibi cometo 10. 3^o in nono metha^{ce} q. cūq.
 2^o posse dñf idem est potens p. ia: vt cōualefci et
 lāguens. et infra posse qdēz p. ia simul existit. p. ia
 vero simul ipossibile existere. idem Auerrois ibi
 cometo 19. Quarto si nō esset possibile idem
 simul esse in potentia ad opposita seq. nec nihil esse
 ptingens ad vtrūq. 2^o est falsum fm ipos vt p3 p.
 pyhermenias et nono metha^{ce} textu cometi 7^o et
 6^o ethy^{ce} capi. 2^o et p. iet libez arbitriū et nō opteret
 negotiari n3 p. siliari ymo 6^o metha^{ce} cometo 7^o
 dixit Auerrois illā op^{ce} esse p. intellectum et sen
 sum. Quinto po^{ce} vñ^o p. i. compatif actū altius
 p. i. q. cōpatif po^{ce} alt^o p. i. p. 3^o p. locū a minori
 q. nulli repugnat potētia nisi merito act^o. cui igif

uō repugnat act^o illi non repugnat potētia illius act^o. Ad primū 2^o est potētia vna indefinita/ tōis qua subiectū q̄sum est de se nullū actū sibi determinat qualem dicim^o nām mae prime que q̄lz formā quā bz pdere pōt. Alia ē potētia respecti/ ua p quā mā ī spicit fōz quā apta ē rēcipe. Istā diffictōem itelligebat Auerrois ī de beatitudine aīe ponens dīam īnf. possibilitatem ⁊ potētiā volens intellectū possibilitatē esse coīozem ⁊ alio/ rez intellectū pōt. qz sub possibilitate p̄benditur nā subiectū nō sibi determinat actū s3 potētia respi/ cit formā itroducendā ⁊c. hac distinctione stāte sē duo dēā p^m subiectū p̄rioz est īn potētia īdēmi/ natōis ad duo opposita qz n^m illoz sibi determinat sit hoc dictū īdēmitū p̄ subiecta qb^o nālī alterz p̄rioz īnēst vt igni calidū s̄m Aīstō. īn p̄nt ⁊ hoc dictū p̄bas argumento primo ⁊ auctoritate Aī/ stotelis īo. methaphy. te^m cōmentī ī4. Eadem. n. est mā p̄rijs. xi^o at methaphy. posse sanari ⁊ posse laborare nō idē. ⁊c. nīz sī sic: sanari ⁊ laborare idē esset. subiectū at ⁊ sanū ⁊ lāguens siue humiditas siue sanguis. idēz ⁊ vñ. Idem itio phy^z textu cō/ mentī īo. 2^m dictum subiectū p̄rioz nō ē simul īn potētia respectiua ad duo p̄ria īmediata cir/ ca ipm ⁊ hoc 2^m dictū erat fundamētū sup̄a p̄e/ missum. qz nō respicit subiectum formā q̄ nō ca/ ret. qz potētiā sēq̄tur appetit^o q̄ est rōe carētie īn subiecto cū ī^o rōe p̄dictōis aut īmediate p̄rietas opteat alterz īnēst illi subiecto. q̄ oz subiectū tñ alterz illoz respicē. puta id quo nō actuat. Hic sci^m q̄ p̄būs 2^o d̄ ḡatōe textu cōmentī 22. soluens qōz vt eadē sit mā p̄trarioz dicit ipam ēē eadē s̄m subām aliam tñ s̄m esse. vbi Auerrois mā est eadem s̄m subiectū ⁊ multe s̄m potētiās ⁊ hab/ litates ad recipiendū formas p̄trarias. Eandem sententiā ponit p̄būs quarto phy^z textu cōmentī 84. ⁊ ī2. metha^z Auerrois cōmento xi. Ad 2^m duplex est potētia. s. actiua ⁊ passiua. actiua at ē duplex p cognitionem effect^o ⁊ sine cognitōe eius/ dem. ⁊ tūc sē duo dicta primū pōt esse q̄ aliquid sit īn potētia actiua p̄dictorioz. hāc voluit p̄būs 9^o metha^z textu cōmentī ī8. vt argumentū 3^m p̄bat sic q̄ agēs pōt nō agere īn. a. tempore ⁊ īn eodēz pōt agere ⁊ est s̄l īn potētia qz p̄ libertatez illi p̄tingentē dū agit pōt nō agere. ⁊ dū nō agit agere pōt. p3 octauo phy^z textu p̄mēti 8^o ē aliquid ē īn potētia ac^{ua} p̄rioz p3 8^o me^z te^m p^z ī4^o diffinitio enīz volū^o est actio equalr duo opposita respi/ ciens quā pōt Auerrois īn dēst^o destructōbz du/ bio 2^o ⁊ nono methaphy. te^m p̄mēti. 3. nō exit īn bec potētia īn actū sine dēstīatōe vt nono methaphy. te^m p̄mēti īo. Secūdū dictū subiectū nō ē ī potē/

tia passiua s̄l ad opposita q̄m^o subiectū nō pōt re/ cipe s̄l opposita p̄p̄ eaz repugnantia vel absolute vel īn certj gradib^o nō curo nūc q̄m^o ī^o s3 nō pōt opposita s̄l recipe ita nō pōt ēē q̄ agēs s̄l agat op/ posita vnde dato actiua aut ipm agit aut nō. s̄l p^m tūc est actu agēs potētia s̄o est nō agēs s̄l agit acti/ oē a q̄ possit dēstīte. ⁊ s̄l nō agit agēs: tūc ē actu nō agēs. s3 est potētia agēs: dūmō possit agere. ⁊ vñ illoz dictioz nō destruit aliud. Act^o. n. ⁊ potētia op/ ponunt ⁊ īmpossibile ē vt sint s̄l 9^o methaphy. te^m p̄mēti 5^o ⁊ d̄ motū ⁊ potētia ad motū dixit Auerro is 8^o phy^z p̄mēti 4^o q̄ nō est possibile q̄ sint s̄l qz tūc p̄traria ēēnt ī eodē tpe ī eodē subiecto. Ad tertū potētia est 2^o logica ⁊ physica potētia lo/ gica possibile est adēq̄te signi^o p̄p̄oēs possibilez potētia at physica est respect^o subiecti ad formā īn eo receptibilem. Tūc sē duo dicta primū potē/ tia logica est ad opposita p̄tradic^o qz aliqua duo p̄tradicoria s̄ p̄tīgētia. q̄ vtroq̄z adēq̄te p̄ple/ re significabilia s̄ possibilea q̄uis vñ alteri sit īn compossibile vt p3 ex Aīstō. s̄lus finem primi py/ hermenias. Secūdū dictū d̄ potētia physica dictū est sup̄a. Ad Quartū ne^o p^z vt p3. Ad Quintū ne^o p^z vñ s̄l argueret sanitas ī aīali com/ patīf potētiā ad egritudinem q̄ sanitas ī aīali cō/ patīf egritudinem ⁊ s̄l nō sit multū simile ar^o non curo. Tū qz act^o ⁊ potētia eiusdem repugnant/ iō nō oz q̄ s̄l act^o stat cū vna potētia q̄ potētia ad illū actū stet cum eadē potētia cū qua siabat act^o ymo clare potētia ad egritudinem p̄patīf sanita/ tem q̄ tñ nō p̄patīf potētiā ad sanitatem qz tunc idem aīal esset ī potētia ad sanitatem ⁊ egritudi/ nem ⁊ nō esset sanum n3 egr^o ⁊ sanum ⁊ egr^o non essent p̄traria īmediata īm^o subiecti circa aīal c^o oppositū vult Aīstō. ī post p̄nt ⁊ Auerrois p̄i/ mo coll3 idē essz argumentū d̄ q̄buscūqz datj p̄tra/ rijs q̄ p̄cedēnt esse īmediata ⁊c. Secūdo argu/ unt p̄tra aliud fundamētū. s. oē subiectū s̄l ī potētia ad p̄les act^o pōt illos act^o s̄l bīe. primo qz idēz s̄l est īn potētia ad p̄ria vt p̄batū ē sup̄a. ⁊ p3 ī vīrī dī qd ē potētia albū ⁊ potētia nigz ⁊ sic d̄ q̄bus/ cūqz p̄trarijs mediāt. Secūdo possum sedere cras ⁊ nō sedere cras: q̄ s̄l ista ad actū s̄l reducāf s̄ificāf cōtradicoria. Tertio mā aeris ē simul īn potētia ad sursum deorsum ⁊c. ⁊ tñ nō s̄l pōt ēē ī illis dīntīs s̄l eadem cera ē ī potētia ad s̄i/ gurā q̄dratā ⁊ circularē rectā ⁊ curuā ⁊c. Ad primū declaratum est sup̄a quō subiectum nō est s̄l ī potētia respectiua ad diuersas fōis. Ad cōfirmationē duplicia s̄ opposita mediata ⁊ īm/ mediata. Tunc s̄ quattuor dicta primū possi/ bile est subiectū esse s̄l ī potētia ad opposita me/

diata p3 ex primo ar^o ad qd nūc rñdes. Secun-
dum dictū nō ē possibile idem s3 sī esse i po^a ad
opposita imediata itelligo fm eādem pte s3ti ade-
quate. et si fore oppositē grad^u hñt composibiles
intelligo i gradib^u eaz i qb^u nō se compatiūf puta
in gradib^u supra gradū me^m latitudinis exñtib^u
p3 ex Aristo. i p^o pñt. Tertium dictuz non oēs
potentie sīl exñtes i eodem s3tio sī sīl actuabiles.
p3 d^o potentis ad p3ia mediata. Quartum di-
ctum non ex siltate potentiaz l3 isferre composibi-
litatem actuum sīl. q3 po^a ad p3ia mediata sī sīl. et
tñ act^u eaz non se compatiūf. Ad secundū ibi
est s3mo d^o potentia logica q̄ non or^u ad actum q̄ tñ
non facit q̄ sī i potentia nālī ad sedendū qñ sum
in potentia nālī ad non sedendum. q3 qm^m non sīl
verificaf contradictoria ita nec sīl falsificaf. q̄ nō
sīl verificaf me esse i potentia ad i^a. q3 potentia nālī
ad illa isfert vtriusq3 illoz carentiā. Ad tñtium
tñsum est q3 ille fore aq̄ et ignis non sīl imediate se
hñtes circa s3m n3 mā est i potentia nālī ad omēs
fōis. q3 sp^u h3 actu aliqūa. et tūc ad illā quā actu h3
non est mā i potentia. q3 potentia p3iuatonez illi^u
fore ad quā est potentia sp^u p3supponit. sp^u tñ nullaz
fōis i se icludū mā tāq̄ eēntiā sibi p3pziā. Ad
quartū sub alia dñtiaz pōis est corp^u in actu sub
alijs s3o i potētia. cera at pōt eē i potētia sīl ad illas
duas figuras q3 ille sī fore mediate circa illō s3z.
s3 d^o recto et curuo sp^u cera exñte ipa ē vñ illoz ac^u
et reliquū i po^a. Cōtra tñtū fun^m argūit ēt. s. oīs
po^a nccārio exñbit ad actū q3 po^a ē aliqd fieri nūc
et illd nō sīl q̄ illd nūc sīet. p3^o q3 nō sīet i hoc istātū
q3 trāsīt hoc istātū. n3 i alio q3 tūc po^a ad fieri i b^o in
istātū nō exīt ad actū. s3 po^a ad fieri i alio istātū. ē q̄
exñbit i actū. 2^o H3uto hñte oculos clausos et
potēte vidē hñte visibile pñt. tūc ipm ē i po^a valde
p3pqua ad vidēdū. et tñ sī inficif aut excecāf nun-
q̄ exñbit ad actū ymo nō pōit exire sicut n^o pōit
eē aut ad hitū redire. a p3ia^u. n. ad hitūz impo^u
est i gressus cū p3ia^u nō coītat potētiā Aristo. in
postpñt. Hecq3 val3 solo q̄ hec fōia ex alio sub
iecto educi possit. q3 isti^u o^m supra dclaratū est.
Tūc q3 si sic: tūc agens nālē aplicat^u ei ou-
ob^u passiuis sīl i b^o et c. aut i vtrūq3 iducēt. a. fōiam
aut i nullū q3 nō ē maior rō qd illa fōia inducat in
vno q̄ i alio. n3 i vtroq3 iducef. q3 tūc eadem fōia
numero et mālis esset i duob^u locis nālī. n3 dicere
potes q̄ i nullo eoz fōia iducef. q3 tūc stare agēs
nālē dñans applicatū passo nō impeditū et c. et non
ageret. Si dicas o3 deū cōcurrere q̄ magis cō-
currit p vno q̄ p alio. Cōtra deus libere con-
currit. q̄ deus pōt nō cōcurrere. q̄ pōt fōia q̄ ē in
mā i po^a nō exire ad actū qd ē itentū p3ncipale.

3^o aliqua p3 ignis exñs iuxta orbē lune ē cor-
ruptibilis et nūq̄ corrupet et pōt calefacē et nūq̄
calefaciet. q̄ nō oīs po^a exñbit i actū. n3 oē gnābile
aut corruptibile gnābil^u aut corrupet. p^o añs q3 si
ista p3 ignis corrupet aut corrupet vbi ē aut vbi nō
est. nō vbi est. q3 ibi nullū ē corruptiuū nālē n3 nālī
po^a ē ibi fore. q3 nihil i illi^u mā pōt nālīf gnāri. ca-
lū. n. et ignis q̄ sī cā vñs et p3icularis sufficiens ibi
igne3 p3uāt. si at i alio loco corrupet iste ignis.
q̄ ignis descēdēt i fra suā sphaerā. q3 non apparet
nccāriuz n3 nālīf po^a nō. n. nālīf descēdēt vt p3 n3
violēt. q3 n^o ē ibi violētās n3 nālīf eē p3t ibi ignem
deorsum violētē impellēs. q3 opteret vt illd violē-
tās vinceret coelū et elltū ignis q̄ resistūt corrup-
pēti aut violētātū. Ad at nō gnābit iste ignis ignē
aut calozē p3. q3 nō hēbit iste ignis passiuū appro-
ximatū ab ipō nālī trāsmutabile q3 nō calū. q3 est
impol^u nō ignē. q3 ē simile. Idē fiat argumētuz
d^o terra i cētro mūdi exñte. ar^m at b^o qd ab istis ita
ad lōgū bñ dductū ē ab Aristo. pōis i d^o lon^u et bre-
uitate vite. Ad primū 2^o ē po^a nāsalis aut phy-
sica. s. i. indiduo et in specie. In ididuo est 1^o sub-
iecti ad. a. fōiam vel ad vñā aliā discretā fōiaz. in
spē ē 1^o s3ti ad fōiaz nō dēminat^u tñ ad signatā
fōiz. Tūc sī duo dēa p^m oīs po^a phy^a i spē exi-
bit ad actū ap^u phūm et inte^o Auerroim 4^o ca-
li co^o 40. 2^o ē po^a nccārio exñbit ad eē. q3 potētiā
in spē frustrari vel in gñe. p3in^u nō tollerāt deus
n3 nature pti^u demerēf. n. d^o p3ec^u eēnt^u vniuersi.

Secundum dictum nō oīs po^a in ididuo exi-
bit in actum. et d^o istis secundis potētijs pcedit ar-
gumētum et nō d^o primis. Cōtra Auerrois illā
pcedit 8^o phy^u co^o 64. et pbat q3 alī potētia eēt
ociosa. 2^o q3 tunc paret de^o. ad p3ādum qd oē
cor^u d^o nccitate corrupet puta. a. lapis. q3 p te nō
o3 in ididuo potētiā exire ad actū. 3^o sup-
posita distinctōe Auerrois p^o calī co^o 120. q̄ de-
clarat aliq̄lī fm dictum pmissum potētia in indi-
uiduo ē 2^o p3in^u et remota tunc potētia remota
in ididuo ē nō nccārio exñs in actum. q3 cum ac-
cepta fuerit potētia in materia tunc illa ē indiu-
dui ent^u p actis. 2^o q3 nō q̄l3 potētia p3in-
qua in ididuo nccārio exñt exñbit aut exñuit in
actū. et hoc pbat secunduz argumētum iductuz 3^o
hoc tertium fundamētum et p3 d^o embziōe q3 faci-
liter abortit aut ēt abortif mulier et d^o alijs semini-
bus et c. Ad tertium inte^u Auerrois d^o potētia
in spē et nō in ididuo et in hoc sensu eā pcedit et
pbat p hoc q̄ alī natura octose ageret faciēdo ta-
lē potētiā et q3 ista de^o ē ad impossibile iō itelligē
o3 pñs in sensu in quo ē impossibile naturā. n. ocio-
se nō agē in spē vey ē s3 in ididuo nō in cōuenit.

Et sic sensus in q^o 2^o falsus ē seq^r ex opposito dicti
pbadi in sensu in quo illd pbādum est rez. Ad
aliud argumētum ne^r 2^o q² q³ mā p^a gen^o foraz
respicit et tale r^{us} physicum ad gen^o fore frustra/
ri ē impossibile vt dictum est. iō ncc ē corrupti/
bile signum definire esse vt potentia ad gen^o for
me nō frustref^r et p³ q² dēminati gnābilis nō ne/
cessaria est g^{no}. q² illa potētia mae ad signatā for/
mā est qⁱ impediri pōt ab exitu in actu 3 signati
corruptibilis corruptio ē inuitabilis qm p p^{ria} 3
fore illi^r corruptio in mā signata ē illa mā in po/
tētia ad g^{na} mltā foraz et talē potētia actuari o³.

Ad 2^m solutū ē. Ad 3^m dī q illa ps ignis cor
rūpet. ⁊ q ip̄a indisponet a caelo cū. n. Aristo. in d
lon^{te} ⁊ breuitate vite posuisset p̄riū in loco vbi nō
h̄z p̄riū fofale dixit ip̄z corzūpi a p̄nēte qd ē vir^t
p̄riū caeli. n. qd ē nālī p̄feruatiū ignis p̄tinue ser
uat aliqū ignē. n^m tū ignē seruat p̄tinue. ymo alī
quē alī alterat ⁊ vsus corzūptōz trahit. Lūmē. n.
deriuatū a pte circa poluz artīcū calorē facit esse
remissū. vt oculte pōit Aristo. p^o metheoz. sub
directo. n. illi^o p̄tī calī p̄fuaf ellz aq ⁊ multiplicaf
cōcurrēte ad illū effectū mor^t tarditate ⁊ solis ab
sentia. ⁊ p̄tī ignis sibi p̄fpositū caeli remittit ⁊
alīq̄lī īgzofaf ⁊ graue fit. ⁊ tūc ab alia pte ignis
leuiore ⁊ calidiorē sbintrāte ī locum vbi illa p̄fuit
īnuaf p̄tī ignis in frigiditate descensus. ⁊ tādē vsqz
ad aeris regiōē descēdit vbi p̄sumpta illi^o defmī
nata p̄odo si illā hēat nedū corzūpi pōt s̄z cor^t aut
si vir^t alī^o elltū vt puta aeris ibi eēt forz p̄ueritē
illa ps ignis in aerē ad huc in sp̄ara ignis. quaz
de hīc motu nālī exīret. vt p̄z d̄ aqua in aere genī
ta. qz ī^o caelum nō 2^m q̄l̄z sui p̄tē ē inten^{ti} calorīs
cōfuatiū. iō nō f̄z q̄l̄z sui p̄tē ignē p̄fuaf. nō pōt
āt ps ignis data p̄tinuātē illi^o giratiōē euadēt qn
alī supponaf pti calī calorē intēfīfīmū remittēt.
vt Saturno ⁊c. an at īuuet hīc mod^o facīle qz red/
dat elltōz ad mixtōz cōcursuz alīas. Ad 4^m
vsqz in centz terre pōt caeli agere terrā p̄fuādo:
⁊ ēt calefaciēdo: aut leucfaciēdo. tum ēt cōtinuo
aq̄z defluxu terrā deduct. ⁊ illi^o cētz granitatē va
riaf ⁊ ps q̄ fuit in cētro terre post lon^{ti} tpa vsqz
in sup^o terre adducet. ad hūc terre motuz hoīes
terrā fodiētē adīuāt ⁊ multa alia ⁊c. Cōtra
4^m fundamētū. f. ex nihilo nihil fit p^o qz ex o^o nō
se^r p̄dictio. qz nō ē d̄ eēn^{ti} facti qz fiat ex aliq^o. ymo
mel^l aliqd factū ē si de nihilo fcūz sit q̄z si d̄ aliq^o
nō. n. se^r b^o fit ⁊ nībil illi^o p̄fuit: ḡ hoc nō fit ita nō
se^r b^o fit ⁊ nō fit de aliq^o ḡ fit. Z^o nō min^l fit
p̄positū f̄bale accidētali fit. n. p̄positū f̄bale ḡnīe
fīm^l p̄positū vō accidētale ḡnīe f̄z qd. ⁊ tū min^l
p̄suppōit ḡnīōi f̄bali q̄z accⁱ qz mā pura faltez in

hñtib⁹ um vnā foraz fbalē sola pſupponit in fbalī
gnōne. f3 i ppoſiti acc¹¹⁸ gnōne pſuppoſit mā p⁹ in
lozmata forā fbalī. 3^o forā fbalis n̄ fit d aliq^o
licet nō fiat tāq̄ aliqd p ſe ſubſiſtēs nihilomin⁹ ēe
fit. q2 ēe ē ab agēte poſtq̄ nō fuit q̄uis fiat i aliq^o.

Si dicas phylosophos intelligē q̄ regit s̄bz p illā ppōem vel ps intrifeca. Cōtra nō ē rñō ad mētez eoz pz ex mēte Anaxagore q̄ vt vitaret ex nihilo aliqd fieri pofuit foras latitare in mā. q̄d fi gnū ē q̄ ad faluādū illō pzim^m nō fufficit dare foīe fbm. ⁊ ppf hoc inuenit Albertus magnus foīaz pccatiōz. Alij antiq̄ pccerūt entia fieri pgrega tione ⁊ fegregatione ali j negauerunt gnatiōz. ⁊ quos negauit Arifto. foīam pexiffē in mā dicens illā nō fieri ex aliquo fui. aliquo pcederet in fū^m Cōftat at illos nō negaffe foīam ex materia fieri tāq̄ ex fbito. Item nō ē rñō q̄d impedit ppō^m qz pexi q̄ fbm in quo nō eft rō q̄ aliqd fiat. qz ppō^m fubāle fit. ⁊ nō fit in fbito. q̄uis fiat ex fibi intrin^{co}. fed fit foīa i aliquo qz nō nafat p se fubfifit. vnde fi ipa effer ⁊ nō effer fca ad huc exifteret in fbito vt pz de q̄litarib⁹ caeli. q̄ nō merito factiōis habet ipa fbm. fūf r̄ fi effer foīa potens p se effer ⁊ fieret fieret nō i fubiecto. idō nō effer de rōe facti in q̄n^m factū effer ex aliquo fieri tāq̄ ex pte intrifeca vt patet de for ma neque fieri i aliquo tāq̄ i fubiecto vt patet de compofito fubāli. ⁊ fieri ex aliquo ⁊ fieri i aliquo nō fē immediate oppofita circa factū. non t^r effer ipo^{le} aliqd fieri q̄uis nō fiat in aliquo neqz ex aliquo ⁊ vtroqz mō ex nihilo. quem⁹ aliquid pōt fieri ex aliq̄o ⁊ aliq̄o. vt in itenfiōe foīe accit^l ⁊ augm^{to} forme fubāl. fit. n. augmētū ex pte foīe pexiffete ⁊ etiā ex fubiecto. Quarto rōes phoz ad pbādū illā ppōem nō cludūt. vt patet praticāti. Quin to ar⁹ deū poffe creare p^o ex natura agent⁹ n̄ pfpū ponent⁹ effectū ci^o. qz deus effer a quo effer omne ens. q̄ deus effer a quo effer mafia. q̄ ipē mafia nō pfpūpo nit. 2^o ex vlt⁹ agent⁹. qz oē agens extrahens de potentia ad actū effer pū^{re}. qz ad determinatā fpēz cō ducit. fed de⁹ nō effer pū^{re} agens ⁊. 3^o qz cāre ex mafia compofitū effer habent⁹ forma in mafia. cu iufmōi nō effer deus. 4^o qz agentia ex mafia fa/ ciūt ens p ac^{to} ex nō ente p ac^{to} de⁹ at effer cā effen di fimplicit⁹ ⁊ p se 5^o ex vniuerfalitate effec/ tus. qz effer vniuerfalior ē effectus q̄ mouēi q̄ daf cā vlioz q̄ fit cā efficiens cū motu. 6^o qz nō effer in rez nafa potentiale qd⁹ fit vlt⁹ receptiuū ipius effer. q̄ optet aliqd fieri fine fubiecto. Ad pzimū expfiffurū qd⁹ fenferit phib⁹ rōm mutatōis fubitā mutari effer alī fe hīc nūc q̄ pz⁹ in q̄ tria claudūt: fubiectū qd⁹ mutat: difpō antiq̄ quā fubiectū pedit. ⁊ difpō noua quā fubiectū acgrit. optet. n. inuenire

illud quod alii se habet. et est subiectum. 2^o optet sue
nire dispoem fm qua subiectum alii se habet. et hoc
est terminus ad quem mutationis terminus optet iuenire
dispoem qua prius habebat subiectum qⁱ i mutatoe
pedita est et illa fuit terminus a quo illius mutationis
io phus pcederet qⁱ pⁱdictioem implicat qⁱ muta/
tio sit sine subiecto: qⁱ esset ponere diffinitum sine sui
diffinitioe qⁱ i diffinitione mutationis sibi includit
huc modum pcedendi nota. qⁱ fundamtu est phy. p^o
phy^o i inueniendis motus pⁱncipis. Si dixeris
qⁱ p^o r^oe mutationis sufficit rem. pducta e^e qⁱ prius
no fuerit. p^obas qⁱ r^on^e mutationis no suas. quia
sit. a. inte^o n^oic p^oextis no i ma. et p^o qⁱ nihil est qⁱ
n^oic alii se beat qⁱ p^ori. qⁱ no inte^o d^o qⁱ magis v^o. qⁱ
no imediate an hoc fuit. a. inte^o g^o no n^oic se h^oz alii
qⁱ ime^o an hoc se habuerit. Ex quo p^o qⁱ dicetes
e^entia. a. inte^o du creat e^e illa qⁱ mutata e^e qⁱ prius
bebat e^e pot^ontiale n^oic vo h^oz e^e actuale p^o iueniut
cratioi s^o fm. 2^o qⁱ h^ore e^e pot^ontiale est posse e^e et no
est esse qⁱ e^e regit s^oz ad hoc vt ip^oz mutet. io no
satisfatiut qⁱ o^oz eos pcedere e^entia in pot^ontia sub
iectare mutatoe. qua e^entia iminat et e^et bec oc/
casio ne^o i h^oz i quacuqⁱ mutatoe io Auerrois in
d^o suba orbis capi. p^o declarant qⁱ no e^e rei pcedit
e^e tpe et qⁱ posse esse pcedit re et fieri rei et qⁱ posse
esse et no esse se ipa comitant i subiecto impossibilia
eniz no sunt et. Ubi notadu i^o huic. p^ooi sortes
p^oit e^e subiectas sortes. i^o p^o for^o ad e^e xistendu non
subiecti for^o. i^o ma qⁱ p^oit trāsmutari ad foiaz for^o.
Et si ma i p^o ad forma for^o no existeret: no esset
sortes ens p^ole. Idec e^e sententia Auerrois i destru/
ctioe destructionu ruere facies ymaginatioes mul
toz circa e^e e^entiale qⁱditatiuū cognitum et obie/
ctiuū. no negat tñ qⁱ pot^ontie pa^o m^oe corresp^oon/
deat ac^o agēti et. Ad rōnē igit suba facti absolu
te p^osi^o no includit i sui e^entia factionē explicite. i^o
factū vt e^en^o icludit factionem et ad e^entia^o facti
p^ose^o factio et ibi implicite ponit et talia entia vo/
cauit Auerrois i des^o des^o p^o disp^o p^o dubio i^o. en
tia d^o nā mot^o. qⁱ i^o. de e^entiali diffi^o factiois e^e sub
iectū. io de e^entia facti vt e^e et subiectū factionis.
et res qⁱ subiecti factioi est de e^entia rei facte. qⁱuis
abso^o p^osiderate itellige de e^entia. i. de e^en^o diffi^o
no at de e^entia sic. s. qⁱ subiectū factiois sit qⁱditas
vel ps qⁱditas. i^o est defferēs qⁱditatē. sola. n. forma
est qⁱditas rei. et cū d^o melius est aliqd factū si non
fiat ex aliquo ne^o a phylosopho ymo si no ex ali/
quo fiat vt ex subiecto: no est factū et ita seq^o no d^o
aliquo sit g^o no fit. Ex quo nota qⁱ foie abso^o a
mā fieri no p^oit silt mā et. no. n. bñt subiectū ex q^o
fiat et. an at ly scūz sumat vt p^oicipium p^oit tēpis
et no vt p^oterui difficti p^o p^ois non est cura nunc et.

Ad 2^m i^o min^o supponat i factione subali qⁱ ac
cidēti diuersoz. n. genēz actus diuersa s^ota re/
grūt. vt p^o p^o de gñatione textu cōmēti 23. et 24. ab
Aristo. disti^o in^oer subiectū gñatiois et subiectū
aliatiois sp^o tñ subiecti aliqd vt et testat Auerro.
in de suba orbis capi. p^o et si i^oferas g^o vbi nihil sub
ceretur et factio esse posset. ne^o p^o a phylosopho.
Ad 3^m solū p^opositū est qⁱ fit 8^o methaphy. te^o
cōmēti. 3. et 7^o methaphy. te^o et p^omento 26. et 27.
qⁱ factū est a motore ex mā et foia vt dixit Auer/
rois i^o methaphy. p^omēto i^o. foia at fit p^o ac^o rōe
p^opositi. alii daret creatio vt dixit Auer^o i^o metha/
phy. cōmēto i^o. Si tñ logicali loq^omur p^oce^o for
mā icipe esse. et tñ icceptio alterz duoz i^ogrit vel
subiectū et hoc regit forma vel p^ote e^entiale. et hāc
regit p^opo^o io neutz eoz sufficit cui^oz icceptioni
nisi p^o coincidētiā i idē. qⁱ idem e^e subiectū foie. et
p^ois essentialis p^opositi et cōpositū et foia tñ vna
mutatione icipiūt esse. S^o ad radices phyloso
phice vitat reuertamur. Notadu vt antiquoz er/
roz aplas subiectū mutatioi p^oit 2^o ymaginari vno
mō cāre formā iminātem mutationē. alio^o n^o cāre
foiaz iminātem mutationē. tñ dōz qⁱ s^oz mutatiois
cāns formā iminātem mutationē vitat creationē. i^o
sul tectum non causans formā terminantēz mu/
tationē no e^e ap^o vitare creatioe i^o theologicē p^o
cedo itellectum humanum. p^oduci a deo i corpore
atqⁱ ipm creati. qⁱ a mā non catur itellectus. silt
dico de g^ora a deo aie ifusa si sit res p^oducta vt co/
munit tenet et non o^oz duplicē mutatioem ponere
vna a non e^e aia ad illius esse. alia a non iformat
aie ad iformare etufdez qⁱ aia siue cāta a mā siue
non eadem mutatione qⁱ p^oducit aiat et. videns
igit Anaxagoras qⁱ formā h^ore subiectū sue factioi
no vitabat creationem forme posuit formā non fi
eri de nouo. sed latitare i mā: cui se opponēs Ari/
sto. dixit formā prius fuisse i potentia i mā deinde
in actu et. i^o foia esset noua: qⁱ tñ catur a mā non
creat. i^o iminat gñationē qⁱ gñat p^opositū h^ois esse
p^o illā formā. Alijs tñ videbat in p^o no dari rez no
uā io vt vitarent creationem posuerunt res fieri
p^ogregatione et segregatione qⁱbus se opponit phis
sine noua p^ogregatione aut segregatione p^o solā ge
nerationem potest fieri ens nouū et saluauit Ari
sto. nouitātē entū p^o gñationē. et fugit creationem
pp cālitatem foie a mā. apud igit ip^ouz si foia no/
uiter iforāt: aut cāta est a mā: aut non icipit esse p^o
gñationē. et sic aut gñat aut copulat. copulari tñ il
lud est generari extri sece no at creat. ois at sublu/
naris foia vsqⁱ ad hois cogitatuā iclusue incipit
esse p^o gñationem itellectus at p^oit^o gñat p^o ac^ois et
extri sece io copulat alij at itellectus supra possibi
g iii

lem si improducti et ingenti. Ad quartum stado in principijs phylorides militat. scilicet negat eorum principijs tunc cessat disputatio. Ad quintum negat phylorides assumptum. Ad primam probationem scilicet de pre-supponet magis in agendo non in pre-supponit effectum quemadmodum non effecta est materia nisi consuetudo. Tum etiam deus est id a quo omnia non tamen effectiue id scilicet deus sit finis mae remotus tamen. potest tamen deus eam supponere in effectum. Ad secundum ne antecedens. quia extractio agentis particulari et vltimi attribui potest. Ad confirmationem cantia ex materia. propriam et immediate sit habentia formam in materia. non autem remote et mediate cantia. potest etiam deus cuiuscumque agentis absolutum calitatem supplere et sic agens immediatum aliquid non habet formam in materia. hoc tamen alienum est ab Aristotele. Ad confirmationem non potest fieri nisi ens per actum et non potest fieri per generationem ex ente vltimo ente nisi per actum per philosophum te commentum 75. et c. Ad tertium transeat antecedens et concedit primum consequens sed non in sensu arguentis sed in hoc quod finis est causa vltior efficienti. quia omne effectum est finitum. et non est non. n. datur efficiens vltimus efficiente cum motu. apud philosophum nisi efficiens secundum similitudinem. Ad confirmationem concedit assumptum ex quo nihil ad propositum quia apud philosophum non omne est pendens est effectibile nisi omne causatum est causatum ex materia. Reuertamur unde nos digredi coegerunt acutissimi theologi et eorum rationes per Aristotelem. et Averroem inductas soluemus ad arguendum ex dictis eorum per ingenitum esse mundi. Et primo Aristoteles 2^o celi te commentum 104. volens probare terram esse sphericam pre-supponit quod terra sit generata a caelo per se et derelicta sue proprie nature. quod vult ellum terre esse productum et mundum et vult ellum esse aeternum secundum quod est vult ellum ellorum vt declarat Averrois ibi quod apud philosophum ductum et aeternum non repugnat si dixeris Aristoteles. ibi non loquitur de mete. propria hoc non est reprobemur enim ibi Aristoteles. reprobendit. quia dum intendit de mare accipit animum impossibile. scilicet terram esse factam. Confir-matur 2^o celi te commentum 56. dixit nam fecisse stellas et c. 2^o philosophia et artes infinites corrupta sunt et mundus per quod sine artibus non durat homines ne dum quod durent felices hominum. genus arte et rationibus viuit. proprie methaphysice animum autem est Aristoteles. et Averrois 12. methaphysice te commentum 50. et primo celi te commentum 22. et primo methaphysice ad principium dicentes eadem opinio- nes ad nos infinites reuertunt non possunt autem reuerti nisi si potest fuerint. 3^o in corpore finito non est potentia actiua nisi passiua infinita 8^o phylorides textu et commento 79. scilicet caelum est finitum corpus quod non habet caelum potest infinita actiua nisi passiua quod non potest caelum perpetuo durat argumentum est Joannis grammatici vt ex Aver-

rois 12^o methaphysice. commento 41. et 8^o phylorides commento 79. et in de suba orbis capi. ultimo. Confirmat quod caeli potentia est finita ex auctoritate Averrois 8^o phylorides commento 79. allegans 2^m celi te commentum 71. et virtualiter inde ellicit ex hac 2^a caeli sit habet plures stellas fatigas. Tum et quod dimensiones caeli finite sit. Quarto per deminationem Aristoteles. 2^o celi textu commento 45. secundum quod deducit Averrois omnia naturalia sunt agens et ex illa autem concludit in caelo non esse casum. quod caelum habet agens. quod caelum non est aeternum. Ad primum respondet Averrois ibi commento 72. non supponit illud Aristoteles. vt falsum impossibile scilicet vt falsum possibile terra. non est generata 2^m 10^m vt tangit Averrois 2^o celi commento 102. et casus illos licet admittere vt videatur quid sequitur ex poe 1^a 2^o propter inuestigationem ordinis reprobemur quod priori remouetur posterius et non est et licet alias dixerim et bene 2^m intelligentiam non esse inferre apud Aristotelem primam non esse illud erat. propter rem denominata prius et posterius non. propter rationem prioritatis et posterioritatis id secundum non esse in quantum est quid posterius non infert primam non esse in quantum quid prius. et sic ratio prioris et posterioris etiam in inseparabilibus saluari poterit si ad hunc sensum sumamus in quo non sumpsimus in primo opere quolibet secundo cum diximus in intelligentis non esse prioritatis nature ordinem quem diffiniunt Aristoteles octauo physicorum commento 56. Ad secundum quod certum est tempus per quod durat opinio vna apud nos. et certum est tempus per quod non durat ideo si infinites reuertit vna opinio infinitum est tempus duracionis mundi et sic ex illa auctoritate melius sequitur mundi aeternitas quam nouitas intelligit autem Aristoteles. corrupti hic vel ibi non autem simpliciter. Ad 3^m alii soluum quod prius 2^o est potentia. scilicet potentia et priuatiua tunc potentia corporis finiti potentia finita est sed potentia priuatiua non terra. non habet potentiam priuatiua ad se quod descendit per absentiam caele mouere potentiam eam et esse meum motus circularis est causa conseruans quietem terre 2^o celi commento 102. et tamen ipsa est corpus finitum. Ad propositum caeli potentia ad non corrupti priuatiua est scilicet propter defectum causarum corporis scilicet materie et partium. Contra maiorem tempe durare potest totum quod per se. quod non infimo tempe durare potest per se caeli per se. quia vnum infinitum non est minus alio. sed per replicationem consumit totum. quod per totum ad partem finita est. quod tempus durationis totum ad tempus durationis partis est. proportio finita. quod duratio totius est finita. Respondeo eadem distinctione potentia totum positiua maior est potentia partis sed priuatiua

non oportet. et propter hoc priuatio numeranda est inter ea quae non sunt corpus neque virtus in corpore ut enumerat Averroes tertio de anima commentato quinto quod non est minor pars potentia totius. et propter hoc dixit Alexander peripateticus quod potentia intellectus esset abstracta quauis substantia eius esset corruptibilis quam illa potentia erat preparatio. Ad quartum caelum habet agens seruans non autem producens. Secundo principaliter si caelum fuisset ab aeterno infinitum tempus esset peritum. sequens est falsum quod de ratione peritum est totum esse acceptum et completum. et nihil illius est in potentia ad accipiendum in futuro. scilicet de ratione infiniti est quod sit incompletum nec totum acceptum et in actu positum. sed semper aliquid eius sit in potentia et restat accipiendum. Secundo sequitur infinitis fieri posse additionem. quia praeterito continue additur et illud per te est infinitum. Tertio sequitur aliquid esse maius infinito seu aliqua esse plura infinitis vel pars non esset minor toto. prout de primo versus ad ortum solis hodiernum. et diebus prioribus maior est numerus computato prius. et si non est maior non est totum maius praeteritum. Quarto si unum infinitum esse multiplex ad aliud. quod quoniam senari est ad trinarium ita infiniti senarii ad infinitos ternarios. Si autem ab actu non fuerit caelum infiniti ternarii praecesserunt et infiniti senarii. prout est in primo. quod unum infinitum non est maius alio. quod neque multiplex. Ad primum neque prout est in primo quod infinitas in primo et in primo repit per ad ymaginem diuisionis eius in partes proportionales. Ad secundum prout est in primo addendo ex ea parte quod finitum est non autem addendo ex ea parte quod est infinitum solo est Averroes. 3. caeli corollario 52. Ad tertium prout est in primo infinitum praeteritum non esse in toto. alii in infinitum non est totum praeteritum praeteritum. Ad quartum neque prout est in primo ad probationem neque si multitudo quod infinitos numeros proportionales sumis. non autem in infinitos. Contra data plures motibus quod quod est regularis et unum quod est est proportionales velocius unius ad velocius alius in parte temporis eadem tunc talis est proportionales velocius eorum in toto tempore in quo fuerunt abo: et verum non solum de velocius motu: sed et de numero circulationum si motus sit circulus. sed ita est quod in annis 30. circulationes solis ad circulationes Saturni ab octavo et oriente 30. habent proportionales hoc. n. est reuolutio solis fieri in 3. decime temporis reuolutio Saturni. quod proportionales reuolutio facta in tempore infinito eadem est illi quod dicta est. Respondeo si totum tempus in quo fiunt circulationes esset finitum salua ref in illis proportionales et ea esset illa assumpta. ubi autem tempus sit infinitum non est vera. Respondeo Averroes in de sensu et sensu dispensatio 4. quod in infinitum tempus et infinitum tempus non cadit proportionales quod utrumque est in primo si vero unum illorum esset in actu tunc illa daretur proportionales. Contra data reuolutio praeteritis data prout est reuolutio vel sic non data prima quod neque praeteritis. ar

gumentum est sile ar. 6. phy. Respondeo Averroes ibi negando prout est in commento ordinati teneret non tamen in accidentali ordinati scilicet quod reuolutiones ordinant. Alia data Averroes ibi maior est ea de rebus in actu: non autem de rebus quod sunt in potentia quales sunt ille reuolutiones. est autem intelligendum iuxta datum sensum in primo huius quod sol tardius circuit quam Saturnus sic quod defectus a completa circuitioe solis est in 30. maior in dato tempore quam sit defectus Saturni in eodem.

Tertio principaliter quod sunt alia ordinata tunc non dato primo non datur ultimum et dato ultimo data primus scilicet motus circuli sunt ordinati. quod non data prima circulatione non data hodierna circulatio. similiter non dato prout est homine non datur sor. nunc primo genitum aut ultimo dato data primum et sic incipit mundus. Secundo omnis numerus est par vel impar. sed numerus circulationum est numerus. quod est par vel impar. sed omne par vel impar est finitum. maior est Aristoteles tertio phy. textu commenti 41. ad probandum non dari infinitum. idem est argumentum de numero hominum qui fuerunt dierum aut annorum. Tertio auctoritate Aristoteles primo topicorum cap. 8. problema de modo est neutrum. quod non potentiores sunt rationes ad unam partem quam aliam. quod neutra pars est demolitio et sic rationes Aristotelis ad probandum aeternitatem mundi ex principijs naturalibus suppositi non procedunt. Quarto inducit Albertus magnus 8. physicorum. Aristotelem in libro de natura deorum concedentem mundum esse creatum. et videtur idem velle Aristoteles 10. problematum problemate 13. Quinto data aeternitate mundi infinitus esset numerus aiarum. quod infiniti fuissent homines et eorum intellectus quilibet remansisset. praeteritum est contra Aristoteles 3. physicorum textu commenti 41.

Ad primum maior est ea si primum sit causa secundae et necessaria in eis illi. scilicet non est sic de circulationibus quod eorum ordo est per accidens scilicet praecessus in infinitum in per accidens ordinati non aboret philosophi. ymo nec in causis per accidens ut in successu hominum generatione quod praeteritum si causa postea necessario requiritur fieri ratio est Averroes in de sensu et sensu dispensatio 4. du 6. et 8. phy. corollario 13. et 4. 7. Ad secundum Respondeo Averroes in de sensu et sensu dispensatio 4. maior est esse vera de numero habentium primum et finem in aia vel extra animam. non autem de alijs. sed circulationum numerus est de non habentibus principium et. Contra soluit demosthenes Aristoteles loco allegato. Item Averroes ibi et forte illa prout est de genere propositionum non prout est. Respondeo praesentium infinitatem reprobat non autem praeteritorum aut futurorum indiuiduorum infinitatem sufficit igitur Aristoteles quod omnis numerus rerum in actu existentium est finitus. et tunc prout est per se nota. Ad tertium exemplari logice praeteritis. non requiritur

autem exemplorum verificatio sed propositi manifestatio scdo de anima Auerrois commento 67 et Aristo. primo priorum cap. 40. Ad qrtu posset esse q Aristo. p creatu intelligat catuz. Ad qntum ne^r p^a apud Auerroim qz vnus e intellectus possibilis et. ois. n. multitudo nualis e a ma Auerrois in des^c des^u. q impossibile e esse ples for^{as} numero distinctas sine ma. no. n. p^r ma numerare q n cat. et si Auer. in des^c des^u dans exēplū de lumine qd e vnu numero in se et multiplicat numero p multiplicatione s btoz dixit q ita soa est vna numero in se. sed multiplicata e matie multiplicacione. intelligo ipsum de soa mali q quā admoduz ad suā rōne f3 quā soa est abstracta ab inte^u agere et in suo inten^u esse e vna. sz in mā fm suū eē nā le multiplicat et est in Petro de aia illius cogit non aut de inte^u qz igit intellectus infoi at māz vt in p^o ope q^o 3. dixi ad plenū o3 alterz qtuor dicef aut infiniti intellectus extit nō. n. hnt ordinē iter se qd tū est impossibile apud Aristo. qz si ex illis fieret vnu illud essz infinitū in genere intellectus pōlis et negatū ab Auer. i des^c des^u disp^o 4^a ou^o 4^o aut intellectus essz corruptibil ad corruptionē hois desinens eē cuius oppositū pbatū est in ope p^o q^o 3. aut intellectus e vnus et hoc t3 Auer. ad mentem Aristo. o^o n. mō est de intellectu spe^u et possibili qz inte^u spe^u sunt vnu f3 recipiens et sunt multa fm intentionē receptā vt dixit Auer. 3^o de aia co^o 5^o intellectus at possibilis est vnus fm formā receptā et multa fm s bta recipientia: aut aln forma est sine mā qd est impo^{le} apd nāz. nō. n. sunt hoies sub vno numero pōise ptinue. vt p3 tpe belli mortiferi aut pestis. id dato certo numero aiaz aln est aliq eaz nō in formās. sz infinities informauerit aut informabit. Tenendū est aut deū creasse munduz et nō ab aetno: et ab aetno ipsum potuisse creare. qā cū libere et ptingenter creauerit potuit prius creasse: et post. et potuit nō creare. et non sequitur in deo nouitas. qz antiq voluntate potuit deus nouū creare: et pōt: et cum vult creat. An aut potuit creasse aut pōt esse q creauerit ab aetno. pcedo q sic et nō o3 dare primū hoiez creatuz: qz licet ab aetno deus creasset hoiem singularē nullū tam hoiem ab aetno creasset. An aut hō dicat proprie creatuz videt q nō qz l3 eius intellectus creet eius tam mā nō creaf sed si prima e creabaf prius si scda generabaf. Si tam poneret q deus ab aetno creassz a. equū. dico tunc q nullus essz primus equus generatus ab eo. l3 primo generasset aliquē vel aliquaz et tunc tenent aliq multitudinē equoz pteritā fuisse finitā. qz pcedunt q infinitū tps transiisset ante q. a. equus generasset. et q in infinitū tps transi-

uisset ante q. a. equus de pēnti sibi feno comedisset. sed hac nō o3 pcedere extraneū. n. est infinito tpe durat rē corruptibile et pēti al cor^{le} et pēti sine cibo. id potius pcededū e q extit mūdo sicut nūc existit et q ab aetno ipsum deus creasset q infiniti eq fuissent sicut infinitos dies fuisse pcedit pōis. et q ab aetno corruptus fuisset. a. equus. et q aliq do fuisset. a. equus qz in oī tpe nō finito a parte ante fuisset ita q. a. equus est. Sz de hijs hac saf.

Ubiū itūm vtz cālū sit finite magnitudinis in actu. R^o pmissa distinctione de infinito pōt infinitū duplicif capi vno^o priuatiue et sic importat idē q non hās et aptuz tamē hīe. vt data linea a q imaginemur tminātia puncta esse abscisa. Secundo^o negatiue et sic importat idē q nō habēs finē. et hoc scdm membz bipartitur. qz pōt esse q res non habēs finem sit nō quāta vt punctū. et pōt esse q res nō habens finem infinitam habeat quātitatem hoc scdm membz bipartitur fm q quātitas cui aduenit infinitas est quātitas methaforica vt quātitas pfectiois. et f3 q quātitas cui aduenit infinitas est quātitas ppria. diuiditur aut quātitas ppria per ptinū et discretū. quātitas aut discreta infinita est duplex. s. in actu vt cū essent infinita entia simul aut in potentia et duplex p diuisionem qz sicut in infinitum diuisibilis est quātitas ptinua ita infinite magnus esse pōt numerus. Scdo vō mō p partium successionem vt numerus hoium si in infinitum duraret mundus. quātitas aut ptinua infinita diuiditur p actum et potentia infinitum ptinuum in actu est illud qd infinite esset extensum infinitum aut ptinuum in potentia est duplicif. vno^o p iexistentiā ptium vt in infinitas partes pportionales diuidi pōt. a. ptinū. alio mō per successionem earum vt si i infinitū moueretur cælum. motus et tempus. Ex hac distinctione videre poteris quō omne quantum infinitū apud Aristotelem est in potentia nō autē in actu Ad dubium igit respōdendo pars ei^a affirmatiua est vera et Aristo. parum mutato contentēris pbatuz cælum est magnum et non infinitū in actu intelligo q. a. pbatuz minor qz dato illius opposito cælum moueri nō posset pbatuz psequentia qz protractis in infinitum duabus lineis a centro tre ille infinite magnam distantiam clauderent. Si igitur cælū moueret eo existente infinite magnitudinis infinitum spaciū cælum pertransiret. rō est Aristo. primo celi textu cōmenti 35. Tum qā infinitum spaciū ptransiret in tpe finito p3^a quia in 24. hois circuitionem complet ratio est Arist. primo celi textu cōmenti 36. Tū itio exeat. a.

linea a centro fre in infinitum et sit b linea palella
ipsi a. et se^r p motu. a. linee q a ime^r post hoc tãget
b. qz nō ime^r post hoc erit. a. palella. s. ineq̄lit di
stans a. b. et qbuslibet lineis ineq̄lit distatib^r in in
finitu p tractū fm extrema magis appropinquan
tia eas o3 pcurrere si recte sint. g. et. et se^r q ime^r
post hoc pcurrer. a. cum linea in duplo distantiore
ab. a. q̄ distet. b. ab. a. et ita cito ptrāfies magnuz
spatium sicut puuz q̄ incōueniētia sūt. Tum 4.
q̄scat. b. linea et moueat. a. tunc infinite magna ē
b. linea. g. infinituz erit ip̄s in quo ptrāfies. b. ab. a.
p3^a qz infinito spatio ip̄s infinitum ppor^r. g. infi
nito tpe stabit. a. ad facienduz circulationē vnā. p^o
ē 3 sensuz. rō ē Arist. p^o celi te^r co^r 40. Tum
5^o se^r dabile eē accuratissimuz anguluz rectilineū. p^o
p^o data basi certa lineis aliq̄tulū lōgis extracti ab
extremitatib^r basis in conuz pyramidalis pcurrē
tib^r acutum cānt anguluz et in 2^o maiori distātia i
certa ppor^r. b^o et se^r in infinituz. g. in infinite distās
punctū pcurrētib^r ip̄s infinite acutuz angulum
cānt. p^o falsuz qz in 2^o minori basi data minor an
gulus cānt. Tum 3^o et se^r p infinite magnuz spatuz
trahi lineas finite ineq̄lit distātes ante q̄ pcurrāt
q̄ ē falsuz. Scđo oē figuratuz ē finitū celi est
figuratū. qz cir^r g. et. rō est Arist. p^o celi te^r co^r
39. p^o a^r tãgit Auer. ibi sicut ipol^r est vt y maginet
pes infinit^r qz nō est pes nisi p ei^r figurā. et si y ma
ginaret esse infinitus in a^r pte: tūc nō esset figura
tus. 3^o ip̄s vni^r circulatōis finituz est. qz q̄si
24. horarū: g. spatuz descriptū est finituz. p3^a quia
ppor^r se hnt mag^o et ip̄s. rō est Arist. p^o celi te^r
co^r 42. Ex hac pde se^r mduz esse finitū. p3^a ga
caluz est finituz. et extra celi nō est corpus. qz nō
sim^r qz tū qnqz sūt corpa simplicia. Scđo v^r essz
id corpus extra celi nālī aut violēte: nālī qz tū
v^r est nālī locus: et ille nō extra mduz est n3 violē
te: qz nulli corpi nālī est ille locus. g. nulli est violē
tus. Tum qz ibi nō nālī locari p̄t mixtū aut sim^r
Lor^m nō p̄t extra celi esse locus nālī. qz nulli
corpi p̄t esse nālī. Lor^m 2^m nō p̄t extra celi eē
vacuū: qz ibi corpi esse nō p̄t. Lor^m tūc non pōt
extra caluz esse motus qz ibi nō corpi n3 loc^o esse
p̄t. An at si in circumferentia celi essz hō posset
manū extendē. R^o cāus est ipol^r et ex ipol^r se^r
q3^a. Scđo supposito casu dī q non qz de rōne
sphaerici est nō sphaericuz p̄tinere. et man^r extra
celū nō p̄suaref. S3 supposito q p̄fuef nō vī q
magis phibitūū ip̄s^r mot^r sit ipsuz nihil q̄ vacu
um. si at mixtum in vacuo essz: mo^r possz: et p̄ce^r
du^m. Lor^m 4^m nō p̄t extra celi esse ip̄s. qz mo
tus extra celi esse nō q̄t patē: et ex Arist. p^o celi
te^r co^r 99. et 100. Ex quo se^r q extra caluz n

pōt fieri corpi: vt infert Arist. p^o celi te^r co^r 98.

Scđo oē corpi est planitie tminatū: vt3 ex diff^r
corpi: g. nō est celi aut mduz ifinit^r. rō est Arist.
3^o phy. te^r co^r 40. p^o p^o ex diff^r corpi. s. pfundi
tas tminata supficie: ex diff^r sup^r etiā hī illā esse
finitā. qz sup^r est la^o tīata linea. ex diffōne etiā
linee hī eā esse finitā qz est lon^o tīata puncto Ari
sto. etiā 5^o metha. ca^o de q̄sto. A^r ult^o g. q̄tum
aliqd si fuerit numerabilis et infra hōp at p̄tās si
nita numer^r. Et x^o metha. te^r co^r 21. numer^r ē m^r
tudo mēfabilis vno. Qd si theo^r p̄cedat deū pos
se facē corpi infim^r o3 ipsum dicē has diffōnes nō
esse diffōnes q̄^r absolute s3 q̄^r finitaruz. que^r
o3 ipsuz p̄cedet q̄ ēle v^r inēle nō est passio q̄tūat^r
s3 ē pa^r p̄p̄ia q̄tūat^r finite. Ad q̄ sphaerica
vna supficie tiant ext^r siue icōuexo. Celi at p̄ca
ui sunt. et tria ellia. iō supficiem hnt iūti^r et incōca
uo tiantē. linee et recte nō sibi directe obuiātes m^r
te sūt. S3 cū directe sibi obuiāt sē ptes vnus saltem
mathe^r 5^o phy. co^r 22 et 30. Contigua si mathe^r
cōtinua iō intelligam^r a^r oē corpi ē sup^r aut su
p̄ficiē^r tīatū. dixit. n. Auer. corpus h3 sex fines et
q̄tuor sup̄ficies 4^o phy. co^r 91. vt3 in corpe triā
gulari. Solet rō hāc molestari. qz l3 q̄l3 corpi
sūt fin^r et fin^r sē corpa sp̄e diuersa tū aggregatū ex
corpi^r oib^r ē infim^r qz nō repugnat eē infim^r corpa
numero diuersa. S3 hāc euasio n^r est qz infim^r nu
mer^r indiūoz nō ē pol^o nisi succē^r et dato q̄ eēt
pol^o sūt qz in corpi^r inf^r p̄tinens et p̄tū ē ordo iō
si aggregatū oīuz corpoz essz infim^r et infim^r essz vñū
corpi^r puta q̄ oīa alia p̄tūēt. Tertio rōne Ari
sto. 3^o phy. te^r co^r 42. Ad est corpi infim^r sum^r n3
compositū g. nō ē corpi infim^r p3^a ex sufficiēti diuī
siōe quā supponit Arist. p^o celi te^r co^r 34. p^o 2^a
ps aut^r infinitū compositū aut ē infinitū ex vno ellto
infinito in magn^r aut ex elltis mltis magn^r finitū
et numero infinitū. nō primū qz illud elltū infinitū vī
ceret alia: et mduz corūpet. l3. n. p solū vnus ifi
niti exītiā totū occuparet et solū illud infinitū eēt
et ipsuz nō viceret aut corūpet. tū multi^r suppo
mus entū tāq̄ sensu manifestā. est. n. p̄tās entūz
p̄ncipiū cog^o vt p^o phy. co^r 8. Auer. n3 p̄t esse
multa infinita vt p^o ibi te^r co^r 43. qz vñū infinituz
omnem locum occupat. ergo alijs non remanet lo
cus primam partem antecedentis probō ratione
Aristotelis tertio phisicorum textu cōmentī 44
aut infinitum simplex esset vñū aut esset multa. Si
vñū tantum non permitteret alia entia existere ne
que extensionis ratione neque actiuitatis rigore.
Si autem multa essent corpora infinita se penetra
rent: et se destruerent. Quarto non est infinitum
corpus sensibile n3 spūale. g. prima ps aut^r p^o oē

corpus sen^{le} h3 locū extra locū suū nālez. s3 infi^m n̄
h3 locū extra locū suū nālez. g3 infi^m nō ē corp^s sen
sibile rō ē Arist. 3. phy. te^u co^u 48. Tū 2^o q^r n̄
est infinitū locus q2 dozuz ē determinatū: q2 nō con
tingit magis recedere a circūferentia q̄ venire ad
centrū ḡ ēt sursum est finitū ḡ interme^u sū finita. rō
est Arist. p^o celi te^u co^u 44. 7 45. g3 nō est infinitū
tū corpus p3^a q2 equāle corpus 7 locus. Tū tūto
si infinitū est: aut ē in loco: aut i se ipso. si primū h3
locās extra: si scōz g3 ptes sū in se ipīs. p3^a q2 eodē
mō ē in loco totū 7 ps. rō est phy. 3^o phy^o te^u co^u
52. Tū 4^o ibi te^u co^u 53. oē sen^{le} est graue aut le
ue q2 oē graue aut leue est mo^{le} a medio vel ad me
diū. S3 infinitū nō h3 medio neq3 vltimū g3 n3 gra
uitate aut leuitate. Tū 5^o te^u co^u 54. oē sen^{le} ē
in loco infinitū nō ē in loco. q2 loci orie sū sex orie
pōis q̄ infinito repugnāt. Tū 6^o ibi te^u co^u 55.
oē q̄tū ē finitū q2 est bicubitū aut tricubitū 7c. sed
oē sensibile ē q̄tū ḡ 7c. Tū septimo ibi te^u co^u
48. aut corpis infiniti locus getis 7 motus ē vnus.
7 tunc gescit infinitū 7 mouet aut alius. 7 tūc loc^s
est maior locato infinito. Tū octauo nō datur
grauē infinitū. p^r aut eius grauitas es3 finita aut
infinita nō primū q2 tunc finiti 7 infiniti es3 eq̄lis
grauitas. Scōdo finiti es3 maior grauitas q̄ in
finiti. Tercio ineq̄luz corpoz es3 eq̄lis graui
tas. non scōm q2 aut moueret in instāti. 7 ē impo^{le}
aut in tpe: 7 hoc nō: q2 tūc finita grauitas eq̄ ve^{ter}
mouet e3 infinita. rō est Arist. primo celi a te^u
co^u 46. vsq3 in 52. Qd aut n̄ sit infinitū corpus spi
rituale. p3 ex fi^{te} vigoris aie mundi: quā ex mente
phylosophi oñdimus in primo ope q^o p^o 7 dixit
Auerro. in dest^o dest^{us} disp^o prima dubio xi. mun
dus finitus est rōne sp̄ærici corpoz. Quinto
dato infinito aut ip3 es3 hōgeneuz aut etherogene
um. nō etherogeneuz. q2 nō ex infinitū q2 tunc carēet
simplices motus infiniti. Tū ēt infinita loca nā
lia: vt arguit pbūs 3^o phy. te^u co^u 49. non ex finitū
q2 tūc aut totū es3 finitū aut infinitū ēēt aliqd illo
rum 2^o est falsuz q2 tunc infinitaz grauitatē aut le
uitatez b̄ret. Tū q2 infinitus ēēt aliquis loc^s
qd ē impossibile q2 nibil poss3 moueri ad locuz infini
tum n̄ hōgeneuz. q2 tunc illud ēēt cir^{te} aut rectum
rō est Arist. p^o celi a te^u cōmenti 56. vsq3 in 62.
Sexto dato infinito aut esset actiuum aut passi
uum: si passiuum aut ab infinito 7 hoc nō. q2 nō se
compatiūf duo infinita. si a finito se^u q̄ in eq̄li tpe
agēt finitum in passuz finitū 7 infinitū si sit actiuū
nō in infinitū q2 nō se patiūf ḡ in finitū. 7 se^u q̄ in
eq̄li tpe pateret finitū a finito 7 infinito rō ē Arist.
p^o celi te^u co^u 63. Septimo n^m cir^{te} est infini
tum 7 nullum rectū est infinitū ḡ 7c. p^r aūs p p̄ia

pte oē cir^{te} circūducit me^o nullū īfinitū circūdu
cit m e^o. qz nullū īfinitū hz mediū saltē po^{ue}. s. i.
ēqlit distās ab extremis qz nō extremūz l3 qlibet
ps īfinitū dici possit mediū ne^{ue} qz īpa non magis
appropinqt vni extremo q̄ alti. Scda ps aūt
p^o qz nō ē loc^o nāl īfinit^o qz tūc esset loc^o violēt^o
īfinitus t^o pla īfinita. Scdo qz tunc b̄et mo
uēs īfinitū t^o eēt pla īfinita. 3^o qz tunc mo
uēs a se t^o eēt al īfinit^o t^o eēt duo īfinita rō ē Arist.
p^o celi te^o co^o 70. 71. 72. Lōtra īfinitū distū
siua est lux sui g^o īfinitus ē mundus. B^o ne^o an
tecedens qz p̄cise finita exīte luminosi v̄tute semp
luminis multiplicā^o esset finita p̄ obstaculū est fa/
ctiūū ūbre ī īfinitū g^o īfinitū lux mltiplicari p̄t. B^o
negādō aīis h3 p̄cise v̄lz ad q̄tā distātiā multiplicat
aut multiplicari p̄t lūm p̄t vmbra cāri a corpe i^o
illius luminosi t^o nō vltra. Tenendū ē āt fm v̄i/
tatē qz īfinitē magnā magnitudinē p̄t deus creas/
se alī dabilis esset q̄titas certa q̄ maiorē deus fa/
cere nō posset: vt puta aq̄ q̄titas t^o. t^o ē īfinitē
magnū mūdū. t^o nō solū ab aīno sed etiā ex pte. p3
diuisa hora ī ptes. ppor^{tes}. ppor^{tes} dupla minoz/
bus fīnatū ad finem hore. supposito qz ī p^o pte p
por^{tes} aliquātā magn^{tes} creet t^o pfuet ī fa sō pte ī
duplo maiorē ī etiā ī q̄druplo maiorē t^o sic ī ī/
finitū. Si āt deus ī īfinitū augēt triāgulū aut
circulū eius figurā p̄tinue pfuādō p ptes. pporzio
nales hore: tūc statī ī fine hore nō elīz circulus n3
triāgulū. qz eē circulū īfinitū aut triāgulū īfinitū
īplicit p̄dictionē qz certa figura figuratū h3 line/
as finitas. pce^o tū qz īfinitē magnus erit triāgulū
āte finē hore: l3 ī nullo īnfīti āte finē hore erit tri
angulus aut circulus īfinitus. sed ī quolibet ī/
fīti īntrīfeco fuit aut erit finitus t^o.

Ubiū q̄rtū vtz celiū sit vñ. Ubi p̄mit
d to qz numez cēloz nō q̄rimus quoz vñ
p̄tineat altez. nō. n. q̄rimus an stellaz mo
tus compatiā^o p̄tinuitatē. t^o p3 supra qz nō pp mo
tūū diuersitatē q nō compatiunt īdem mobile nisi
essent rarefactibilia c^o oppositū dictū est. Silī di/
uersitas matie celi a mā inferiorē etiā supioz for
maz diuersitas ab īnferiozibz nō patit p̄tinuitatē
nō. n. māz ī po^o fore cēlestes p̄t īnfozāre. n3 ma/
teriā ī actu fore māles n3 mā ī actu cū mā ī po
tentia p̄tinuari p̄t. Arist. n. p^o methcoz dicēs mū/
dū inferiorē eē p̄tinuū supiozibz regionibz īntelle
xit p̄tiguū t^o p̄tentū. sic qz īnt illa nō est vacuū. Sed
q̄rimus an dens duo celi quoz neūtra p̄tineat alie
rūvel si vnum altez p̄tinet: tūc alia fra stellatū nob
apens ābit: t^o illā trā a^o aq̄: aq̄ alī^o aer: aerē aliū
ignis: t^o ignē aliud cēlum ambit: Et tunc habitis
duobus cēlis duo mūdi habent. t^o habito vno cē

Id tñ: tñ vnus mundū hēm. intelligo de vñte celi aut mundi numerali. pōt etiam queri de vñte sūl l' succē^{ca} et d' plaritate spe^{ca} generica vel ana^{ca} vel eq^{ca}. R^o vñm est celi: et vñ^o est mūd^o. dixit. n. Auerois scō de aia co^o 35. aīa permanere f3 indiui^m probat p^o per 4^o p^o 3^o Aristo. et Auero. p^o celi te^m co^o 90. Prima tñ vno primo existēte mouente o3 existere tñ vñm primū mo^o. Vbi sciendum q3 l3 p^o motor plura mobilia moueat. hoc tamē est q3 hoc 2^o et me^o mouetur et aliq3 p^o et ime^o q3 igitur incōuenit eē duo primo mobilia et aliq3 est primū mobile: ideo illud est tñ vñm.

Confirmat datū duobus p^o mobilibus o3 dare duos primos motus qbus illa duo p^o mobilia moueāt. Confir^r q3 incōuenit vñi efficiēti assignare duo p^o et aeterna instr^{ca}. Confirmat q3 inconuenit dare duo centra et duo orizonta vt p3 primo celi te^m co^o 80. q3 si sic non esset supius n3 inferi^o naturalit. f3 in sola compactione p^o celi p^o 79. licet igitur deus o3 caelum moueat: tñ primū caeluz primo mouet: alios ēo nō p^o et p^o caelo appropria tur tanq3 pprio instrumēto et ad illud stat oīuz mobiliū vltima resolutio. si. n. oibus caelis eque ime^o se haberet p^o mouens. tunc velo^o circueret p^o motor caelos inferiores q3 supiores: q3 eo q3 inferior res caeli sunt minores altiorib^o sup^o inferiores a^o bñet p^o p^o q3 supia a^o sic veloci^o et mouerēt erraticē q3 stellata sphaera. et veloci^o luna q3 sol. q3 patet esse falsū vt dixit Aristo. p^o methcoz.

Et si dicat q3 non oportet hoc seq. q3 p^o nō e3 bñ applicat inferiorib^o caelis sicut superiorib^o. Eō tra habet intēuz: q3 illud caelū cui melius applicatur est p^o. Secūdo q3 abstracta simpliciter abstrahunt a situ et a quo depēdet bona vel mala mouentis ad mobile applicatio. q3 igitur plitas p^o motuum et p^o mobilitum plitatez infert p^o mouētium. ideo dato vno primo motore tñ: dandus est vnus p^o motus et tñ vñm primū mobile. et tñ vnus primū caelū. et sic tñ vnus mund^o. Scōda p^o si p^o finis est vnus: p^o caelū est vñm: et mūdus ē vnus assumptū deducti pōt ex vltima ppōe 12 metha. cñtia nolūt male dispōi et plitas principatū mala. g vnus princeps resolutio. n. stare h3 ad vñm p^o finē nō aut ad duos primos tales. q3 tunc finiref aliqd p aliqd quo dempto adhuc sufficēf finiref. Eō tra ap3 Aueroim vnus ē inte^o p^o et est finis hō minis: et tñ sunt hōes nō valente igitur hac simili p^o vnus est finis hōis. g vnus ē hō. ita etiā nō valebit vnus est finis celi. g tantum vñm primū caelū ē.

R^o inte^o ē omnimode idē intellectu in deo. id ex vñte intellecti cōuincitur vnitas intellect^o et ex vnitate intellect^o cōuincitur vnitas intelligēti. f3 in

telligens est aīa caeleste: ideo cōuincitur vnitas aīa lis caelestis. et pñter mundi. sed in hōie nō est idem intelligēti cum intelligente. ideo ex vnitate inte^o nō cōuincitur vnitas intellectūis. et sic ex vnitate inte^o nō cōuincitur vnitas intelligēti q3 est hō. et sic remanet possibilitas plurificationis hōiuz. non tñ possibilitas plurificationis aīaliuz caelestū: et pñter n3 mūdōz. vñ p^o celi co^o 90. plib^o ymaginatioi/ b^o ymaginari pōt hō circa ob3 ide3. f. p^o et in p^o si incōplexe cōiter vel spēaliter. Si cōplexe a^o et ne^o et. nō tñ intelligas q3 plurib^o intellectiōib^o solum numero distinctū vt p3 ex primo ope q^o 3.

Tertia p^o si desideratū est vñm: tunc vñm ē p^o caelū. et pñter tñ vnus est mundus. Contra ci/ bu3 vñm multi famescētes appetūt. g si vñm ē desideratū tñ vñm est desiderans. R^o Responsio p^o de caelo facta v3: quāuis de cibo facta nō valeat: q3 vbi desiderū est omnimode idē desiderato et desideranti: tunc ex vnitate desiderati cōuincitur vnitas desiderij: ex vnitate desiderij cōuincitur vnitas desiderantis. vt dictum est de intelligente. f3 in inf^o inferioribus nō est idē desiderium desiderato et desideranti omnimode pfecte et. Quarta p^o si tñ est vna prima forma tantum est vñm: primum caelū: et pñter tñ vnus est mundus. Contra ap3 Aueroim inte^o hōis est vnus. g non si vna est pria forma hōis: vnus est hō numero sic q3 non plures.

R^o oīa est inter vnaz illaz pñaz et aliā: q3 nullus est hō q3 sit formatū primū intellectus possibif id 3^o de aīa co^o 5. declarauit Auerois q3 hō nō erat inte^o p^o p^o mā n3 instr^{ca}. sed quasi mā et q3 instrumentū c^o oppositū est d caelo r^o intellie. pñta ruz i^o p^o ar^o Auero. p^o celi co^o 55. ex opposito pñtis ad oppositū antecedenti: si mūdū essent plēs: prin^o essent plura. p prin^o intelligo primū sine3 prin^o mīa formā et primū mouens. Eode3 mō ar^o 12. metha. te^m co^o 49. Si plēs essent celi: tūc eoz principū ess3 spē vñm numero vero multa. p^o est falsuz q3 nūalis multitudo sub spē a mā est a q3 pri mū principū abstrahit. Eode3 ar^o Auero. in de^o 8^o dñ^o dñ^o pria dubio 6^o. Qd aīe separe a corpib^o nō sū mltē: qm a mā essent separe. Itē3 datū duobus mundis illi essent sūl tpe. q3 alr nō essent duos: f3 quē^m sū in eode3 tpe ide3 ips hñt cōe: g vñm hñt tps illis duob^o mūdīs cōe: g vnus est motus illis cōis. g unū mo^o cōe: g vnus motor cōis. q oīa pl^o mūdōz posite manifeste repugnāt. Ex his igit habet mūdū esse tātū unū. Tū q3 caelū est sempiternū et ppetuū: g vnus tātuz. rō est Aristo. primo celi textu cōmenti 92. Tū etiā tātuz est vnus centz: tātuz est vnus orizō: et tātuz est vnus me^m q tātū unum mundū cōstituit. nō. n. dices leuā

esse extra caelum. quia non extra caelum terra mo-
ueri potest. oportet enim locum leuium esse infra locum
huius grauiissimi vel esse locum grauium supra locum
leuissimum huius mundi. g° ratio est Aristoteli. primo
caeli textu co¹ 91. Tum etiam id quod constat
ex tota sua materia esse unum. sed mundus constat
ex tota sua materia. ratio est Aristoteli. primo caeli textu co-
menti 95. Tum caelum ex omni corpore mate-
riali et sensibili est compositum g° ex omni materia. per an-
tecedens quod extra caelum non est corpus: neque simplex
neque mixtum. quod corpus siue simplex siue mixtum
est naturaliter intra. ratio est Aristoteli. primo caeli textu
comenti 97. Iterum est quod non sint plures mun-
di arguitur quia si sic: tunc una pars ire recedens a
centro moueretur naturaliter. quod accederet ad centrum
alterius mundi et moueretur violententer. quod recederet
a centro huius mundi. ratio est Aristoteli. primo caeli textu
comenti 76. et 77. Tum et si esset alius mundus
aut componeretur ex corporibus eiusdem rationis cum
corporibus huius mundi aut alterius: non alteri
quod tunc mundus esset equocum et motus equocum cui
oppositum ostendit diuisio sufficiens motus sim-
plicis in circa centrum ad centrum vel a centro. nam
et propter corporum distantiam habet eorum alteritas
rationis. neque essent eiusdem nature cum istis corporibus
quod tunc terra naturaliter ascenderet. quod ipsa naturaliter
mouetur ad centrum alterius mundi. quod omnia corpora
naturalia eiusdem speciei naturaliter mouentur ad eundem
locum numero. ratio est Aristoteli. primo caeli textu co¹ 78.

Tum et naturaliter loca mobilia mouentur a quo-
dam in quoddam: puta secundum determinatum locum et non
in infinitum: quod tunc eorum esset infinita velocitas: et con-
sequenter infinita leuitas vel grauitas. ratio est Aristoteli.
primo caeli textu co¹ 88. Contra deus non determi-
natur ad unum mundum. g° plures potest causare.

Secundo nam mundi est perfectior alijs naturis.
 g° in pluribus individuis saluari potest. Tertio me-
lius est perfectionem multiplicari. g° melius est esse
plures mundos. Quarto nam mundi est vniuer-
salis. g° ipsa in pluribus mundis potest existere. Qui-
to generabilia variant. g° et mundus per quod varia-
ta parte variatur totum. Ad primum si plures essent
mundi similis speciei: ipsi essent frustra. si vero essent
plures mundi dissimilis speciei: tunc nullus eorum
comprehenderet totam naturam corporis sensibili-
tis: et sic nullus eorum esset perfectus. ideo ex omnibus de
unum mundum perfectum causat. Ad secundum ne-
gatur per quod melius est habere unum individuum per-
fectum quam multa imperfecta. Ad tertium neque animas. quod
vnitas perfectionis dicitur: per diuisiones autem res non
integre perfecta est. Ad quartum premitto distinctio-
nem Aristoteli. primo caeli textu co¹ 92. scilicet duplex est forma

per exemplo: quod unum est esse circuli aliud est esse
circuli: et licet Aristoteli. hanc distinctionem arguendo
dixerit in textu co¹ 93. eam confirmauit dicens alia
est ratio forme sine materia: alia est ratio forme in materia.
Idem confirmatur ibi co¹ 95. hanc distinctionem
ponit Averrois in de¹ destructionum dispo¹ itia
dubio 18. Quo stante dixit Averrois ibi co¹ 92
plurificatio mundi est impossibile secundum materiam et est possi-
bilis secundum formam. primi dicti causa dedit Aristoteli. ibi textu
co¹ 93. tota materia alicuius speciei forma esse com-
prehensam sub a. forma est causa quod tunc vnus est in-
diuiduum sub illa forma et si illud indiuiduum sit
in corruptibile non est possibilis multitudo in succes-
sione temporis. hanc eandem sententiam ponit Averro-
is in de suba¹ orbis cap. primo: mundus autem et caelum tota
eorum materiam comprehendunt et in corruptibili-
lia sunt. possibilitas autem multiplicationis secundum forma
mam in caelo non est omnimoda. sed dicendum est il-
lud quod dixit Averrois ibi co¹ 92. in omni subiec-
to est aliquid cuius dispositio abstracta apud intellectum est a
sua dispositione extra intellectum. scilicet in esse. et tunc
dicendum est quod forma esse forma in re non est possibilis caeli
multi: secundum esse forme apud intellectum possibilis est.
distinguendum est tunc de esse forme apud intellectum. scilicet forma
quod est esse forme absolute sumpte et forma quod est esse
forme talis. scilicet abstracte. et tunc dicendum est quod non re-
pugnat possibilitas plurificatio¹ ipsi forme in suo esse
apud intellectum quod non cuiuslibet forme repugnat pos-
sibilitas plurificationis sed ipsi esse forme abstracte
a materia repugnat et c. et in hoc finitur tertius liber.

Alexandri Achillini Bononiensis de orbibus.

Liber

Quartus.

Intra celi acci

dentia figuram lumen motum con-
sideremus. Quero igitur pri-
mo an caelum sit sphaerice figurae.
Respondendo per quedam dicta
primum. Maximum caelum non est angularis si-
gure. probatur quod caelum mouetur circa ut stellas or-
tus atque occasus pandit: quoniam stellas utrobique sub
equali quantitate relinquit. Si igitur maximum caelum
secundum illius super¹ exterius ipsius terminante esset tri-
gonum vel trigonum vel secundum alias angularem figu-
ram. tunc daret vacuum. quod spatio occupato per an-
gulum nihil succederet in quo iterum angulus re-
dire posset. ratio est Aristoteli 2^o caeli textu co¹ 27.

Supponit ratio caelum non esse rarefactibile neque
condensabile aliter ipsa non esset efficax. et supra

sed minima figurarum est sphaerica. rō est Aristoteli. 2^o caeli te^o co^o 29. Confirmatio Averrois ibi caelum nō pōt esse minoris q̄tutatis q̄ sit q̄ ipm est sphaericū p3^o q2 oī alia figura data eiusdē rei pter sphaericā ymaginabilis ē figura minor. Tū 9^o ellīa sī sphaerica ē a fortiori caluz q2 cēntialis est caelo sī^o r nō ellīo p3^o aīis q2 ellīa siue grauita siue leuita suo motu meli^o locant^o vt pnt qd motu sit de ducēte corp^o ad circularē figuraz. puta in graui p descensum extremas ptes corpis deducētem ad cētrū aut ad eq̄lem ptiūz circūferēntiā appoxia tiōē ad cētrū. r in leui equali distant a cētro vndi q3 ptes p ascensū spargēdo r expiētia satī oīdit d terra r aq̄. rō ē Aristoteli. 2^o caeli te^o co^o 30. Tūz ēt q̄to magis ascēdim^o tāto magis regularitatez sphaere iuenim^o. Quartum dictū caelum mī^o s3 sui supficiē iteriorē ē sphaericū. q2 caeli ē eius/ dez nāe in supficie exteriori r iteriori. Tūz q2 equalit^o a cētro sē apte ptes caeli recedere. rō est Aristoteli. 2^o caeli te^o co^o 30. Alij arguunt caluz non ēē quadratū i cōcauo. q2 tūc stelle essent nobis p̄p̄quiores in meridie q̄ in occidente aut oriēte.

Sed p^o d forma non r3. q2 non eo q2 circundu/ cto corpi quadrato infix^o sit clauus. quadratā li/ neā clauus suo motu describit. sed circularē qua nō inequalit^o o3 ipm distare a cētro corpore cū cū ducti magis vel min^o q̄ p^o. Tū ēt si quadra tam ēt figuram stella suo motu describeret: flaret yma^o angulū q̄^o describi i meridie r nō lōgins distar3 stella i oriēte aut occasu q̄ i meridie. s3 ē^o Sed p̄cipiū nāle sup quo fundat^o eoz p̄seq̄ntia ē si caelestis corpis mobilis figura nālis ē q̄drata: stella illi^o corpore nō circularē sed pot^o ad qua/ dratū declinatē lineā bz suo motu describere. r p p̄firmatiōē suppoit^o appēta q̄ pot^o oīit stellā ēē i mēdie nobis p̄p̄quorē q̄ sit i ortu aut occasu.

Alij arguūt si caeli ess3 plane figure q̄stum ad cōcauū: tūc stelle vt sol vel luna ex lōgitudine ei^o a nobis nō ocularent^o not is i occidēte p ptes pōst ptem. sed simul fm se totas c^o oppositū p3 expien tia. Sed eoz p^o nō r3 pp corpis stelle p̄funditatē nō pmittēt^o ea fm se tota occultari eque cito sicut eoz icipit aliqua ps occultari. Inducem^o igit rōz quā tāgū Averrois p. mo caeli cōmēto 26. Tūm in suo motu nāli equalit^o recedit a cētro. q̄ i sphae rā ignis reducif. q̄ cōcauūz caeli sphaericūz ē. p3^o q2 nō bz ignis i suo loco nāli locatiōē extrancam substinere. n3 iter ptes ignis r caelum vacuum ca/ dere pōt. Quintum dictum caelum maximūz s3 supficiē cōcauū ē sphaericum. q2 alī caloz cōten/ toz supficiēs cōuexa nō esset sphaerica vel ibi esset vacuum: aut corp^o replēs. P̄terea illi caeli in

motib^o nō debēt se impedire. r tūc cōlīt circūm s3 i eoz ortu r occasu vario mō se hnt. q̄ tū p̄tīgēt si i alia figura q̄ sphaerica i p̄missuris se tāgēt/ rēt. Ex hoc p3 q2 rō Aristoteli. iducta ad p̄bādūm caelum ēē sphaericum alī nō. p̄hiberet vacuum p̄cludit sphaericitatē i cōuexo nō solūz i p^o mobili: s3 i alijs spāris. r ēt in cōcauo caloz p̄tīgētūz caelum: r ēt i cōcauo isferiori s3 q2 dixit Aristoteli. 2^o caeli te^o co^o 26. p̄bat p̄seq̄ntia q2 alī seq̄ret alterz incōueniētūz sepe recitatorz. s. dīo corporez: pene/ tra^o dūmētionum: corp^o replēs: ip̄dimētūm i mo/ tu: aut rarefactio r p̄dēfā^o rē. Cōtra sī^o sphae rica ē ceteris figuris minima q̄ maximo corpore cuiusmōi est caeli sphaerica figura non cōuenit. 2^o figura sphaerica maxime saluat ab extrinsecis oppo sit seq̄ igit nām dedisse eam corpore maxie indi/ genti vt tueat. aut igit caeli bz p̄riū extrinsecū aut illā figurā nō bz. 3^o eccētrici r epizicli caeli sphae ricitatē impediūt. Ad p̄imū negat p^o q2 s3 figu ra sphaerica sit minima quo ad loci occupationē: tū ipa est maxima quo ad cōtinentiā. caeli at p̄tinere ē r nō p̄tinere. Ad 2^o p̄cipalis finis figure cor/ poris ē intrinsecus corpi. q2 forma corpis finis ē r corpis cuius est forma r p̄p̄ietatum corpi. p̄p̄ forma cōuenientium. sōra at caeli eo q2 ē aīa sūm^o abstracta sibi figurā sphaericā determinat iō s3 q̄stū ad hoc qd ē ab extrinsecis defendēdi nō idigeat cae lum figurā sphaericā. tū q̄stum ad sui nām r motū eius ea indiget. negat igit vltima p^o ar^o q̄ dī^o in ferebat. ad 3^o eccētricos r epiziclos nālisime loquēs Averrois negauit vt p3 supra libro p̄imo ymo eos dixit esse ip̄possibiles nedū necēarios vt se pe asseruit r in philosophia r in astrologia.

Abūm secundū an caeli sit luminosum d de se. Rādeo lux est forma acci^o nālī seq̄ns intelligētiāz in instru^o r subiecto. p̄ p̄rio. r lucē intellectualem q̄ est substantia lux sen/ sibilis q̄ est ac^o p̄seq̄. r iō oportuit orbem intelli gentie subiectū ēē lucis receptiuū. iō cū oē caelum sit intelligētia informatum lucē bz: intelligētia tū lune valde imperfecta ē respectu altiaz supiorz. iō valde remissam bz lucē caluz lune a p̄ncipio sui intrinseco hanc sententiā voluit Averrois 2^o d aīa cōmēto 69. Natura diaphaneitat^o exis i corpore caelesti semp assortiat illi quod facit eam dispositi onē in actu. r iō nūq̄ inuenit diaphanum in poten tia sicut ea que sē isferius. Tūz q̄nq3 sit lucidū p̄is q̄nq3 nō ista at nā caelestis semper illuminata est.

Quia at intellectus possibilis non actualis est intelligētia s3 potentialis. iō ipm non seq̄ lux in subiecto eius. s3 viuūdius color: q̄ in supficie viuūdi/ boīs est. pp mixtiōē spūūz cūz sanguine est circa